

Hüseyin Rahmi Gürpınar _ Gulyabani
GULYABANI
NURGÖK MATBAASI Ankara Caddesi No. 15 İSTANBUL — 1 9 6 5
ROMAN
ANKARA CADDESİ No. 82 İSTANBUL

SUNUŞ

17 ağustos 1964 büyük Türk romancısı ve hikâye yazarı HÜSEYİN RAHMI GÜRPINAR'm doğumunun yüzüncü yıl dönümüydü. Büyük yazar, seksen yıldan fazla sürmüş olan ömrünü, derin bir aşk ile, Türk milletine birbirinden güzel eserler yazmakla geçirmiştir. Sağlığmdt olduğu gibi, ölümünden sonra da eserleri her zaman aranmış, büyük bir zevkle okunagelmıştır. Bunun nedeni de, büyük sanatçının l\rk halkının içinden yetişmiş, onun yaşayışını, düşüncelerini eser?rinde eşsiz bir ustalıkla yansıtmış olmasıdır. Bu değeri yüzündence Hüseyin Rahmi'nin romanları edebiyat tarihimizin klâsikleri aksında yer almıştır.

Atlas Kitabevi, büyük romancının yüzüncü yıldiumünde bütün eserlerini seri halinde basarak, Türk milletine su-naya karar vermiş bulunuyor. Büyük halk romancısının eserlerindeki konular ve kişiler her zaman canlı ve taptaze kalmıştır. A?ak aradan geçen uzun yıllar içinde, dil bakımından, bugünkü uşakların kolayca anlayamayacağı duruma gelmişti. Sayısı elliyHşan bu romanları seri halinde yeniden yayınlamayı kararlaştırdığımız zaman, bu eserleri yetkili kalem sahiplerine bugünün dilini jktart-mayı da öngördük. Bu sadeleştirme işinde «Kendisi sağ lsaydı, bugün nasıl yazardı?» düşüncesi, ölçü olarak kullanılmıştı) Mustafa Nihat Özön, Tahir Nejat Gencan ve Zahir Giimii'. den meydana gelen bir kurul bu işi üzerine almış bulunuy.

GULYABANI ilk defa 1912 yılında yayınlanmıştı.

ZAHİR GÜVEMLİ eliyle bugünün diline aktarılmıştır.

BAŞLANGIÇ

HANIMNİNEDEN YAZARA MEKTUP

Bey Oğlum!

Romanlarınızı seve seve okuyanlardan biri de benim. Hele bazılarını birkaç defa okudum. Şimdi de canımın en sıkıntılı zamanlarında okur, size dua ederim. Ama darılmayınız, bir-iki şikâyetim var. Meşrutiyet ilân edileli beri daha güzel, daha eğlenceli eserler okumaya hazırlanırken iş pek umduğum gibi çıkmadı. Düşünüşümüz değişti. Dilimiz hemen bambaşka bir şey oldu. Alafran-galaştı. İnceldi. Bu değişme az çok sizin eserlerinizde de kendini belli etti. Eski hikâyelerinizle yenilerini tasvir, tasarlama ve üslûp bakımından karşılaştırsamz bu farkı siz de görürsünüz. Bir-çoklarmca belki bu bir ilerleme eseridir. Ama bu konudaki bazı düşüncelerimi açıklamaya müsaade ediniz. Sizin en büyük gücünüz, ihtisasınız, mahalle karılarını, hele aileler arasındaki çeneleri düşük kocakarıları söyletmektedir. Millî ve gerçek bir felsefeyi tekmil çıplaklığıyla o satırlarda gösterirsiniz. Serde kocakarılık var. Bendeniz de en ziyade o çeşit tasvirlerinizden hoşlanır, zevk alırım. Yeni edep ve felsefe alanlarına sapıp kaleminizle gerçekten tatlılaştırıp güzelleştirdiğiniz, o size mahsus millî ve samimî söz konularından pek uzaklaşırsamz edebî kişiliğinizi kaybetmenizden korkarım. Bu hem sizin, hem de bizim için büyük bir kayıptır. Her romanınızda mutlaka benim gibi bir kocakarı söyletmenizi bir yazı şartı yerine koymak da istemiyorum. Ama kendinize mahsus olan konulardan pek uzaklaşmamak daima en büyük sanat tasanız olmalıdır. Bu alanları siz herkesten iyi bilir ve kestirirsiniz. Beni vaktiyle okuttular. Biraz mürekkep yalattılar. Her eserinizden az çok hoslan'nm.1 Ama benim bir merakım vardır. Sevdiğim hikâyeleri kendi kendime okumam. Yaştışım birkaç ha-nımneyi etrafıma toplayarak yüksek spsle onlara okurum. Romanın, onların saf anlayış güçlerini zevklendiren açık, içten noktalarında bu âciz okuyucunuzun da sevinci sonsuzdur. Ama yazık ki her kadinnine CSchopenhauer) in dünyayı siyah gözlükle gösteren üzücü felsefesine ayna olan satırlardan mana çıkarabilecek bir zihin terbiyesine sahip değildir. İşte sizden bu bilgisiz hanımnine-lerin schnetleri çerçevesinde okunacak, yani bu tandır küllerini neşelendirecek bir hikâye yazılmasını rica ediyorum. Düşünüşleri gibi eğlenceleri de pek sınırlı olan bu zavallılara edeceğiniz bu hizmetin sevabı büyüktür. Bu eseriniz romanla masal arasında bir şey olmalıdır. İşte en büyük ustalığınız bu hikâyenizde görülecektir. Çünkü ya masalı şimdiki romanlar arasına yükseltmek derecesinde bir sanat gösterecek, ya da değerini düşürmeden,

özünü küçültmeden romanı masal derecesinde sadeleştireceksiniz. Kalemizin gücüne güvenerek sizden bu olağanüstü eseri bekliyorum. Bilgiden, teknikten ve sosyal problemlerden kaçacaksınız. Konunuz esrarlı cin, peri gariplikleri, yahut bir çarşamba karısı, bir dev, bir gulyabani olacak. Olay o kadar meraklandırıcı bir ustalıklarla düzenlenecek ki biz hep buna susamış olan kocakarılar hikâyenin alt tarafı acaba ne çıkacak diye bekleye bekleye tandır başında titreşeceğiz. Zaten sarsılmış sınırlarımızı bu merakla büsbütün sarsacaksınız. İşte sizden bunu bekliyorum. Rica bizden, lütfen sizden. Baki, çok dualar, övgüler, evlâdım...

Okuyucularınızdan bir Hanımnine»

CEVAP

Muhterem Hanımefendi Hazretleri,

Beni seven okuyucularım olan siz hanımninelerimi sevindirmek için imkânsız olanı mümkün kılmak gibi aşırı bir işe kalkıştım. Ama bu güç işe ilk teşebbüs ettiğim zaman çektiğim güçlüğü tarif edemem. Çünkü ömrümde cin, peri görmedim. İnsana çeşitli cilveler gösteren bu hayat şimdiye kadar beni bir dev, bir gulyabani, ya da bir çarşambakarısının görülme zevki, yahut sohpe-tiyle şereflendirmedi, böyle bir lütf göstermedi. Talihin bu iznine eriştiklerini yeminlerle kesinleştiren bazı kimselere rastladım. Bunlar cin, peri, cadı, hattâ gulyabani gördüklerini ciddî ciddî iddia ediyorlar. Ama bu kimselerin içten anlatışlarına rağmen sözlerine inanmadım. İçlerinde yalan söylemeyecek olanlar da var. Bu gibilerinin ansızın kuruntuya kapılıp görülmeyeni gördüklerine hükmetmekte tereddüdüm yoktur. Basın serbestliği çikalı «ispir-tizm^» ya ve ruhlarla konuşmalara dair birçok eserler yayınlandı. Acayip şeylere karşı daima merak duyan halk bu eserlerden bekledikleri iç ferahlığına erişemediler. Arkadan «Nat Pinkerton» yetiştirdi. İşlerinin çerçevesi pek de peri işinden geri kalmayan bu Amerikalı, hayalden çıkma hafiye ustasından sonra basın alanına bir gulyabani de ben salıversem, zaten siyaset ve kriz patırdı-ları içinde yorgun düşen okuyucularımın zihinlerini büsbütün karıştırmış olmaz mıyım?

Hanımfendi!

Romanlar hakkında ileri sürmüş olduğunuz kısa, ama faydalı düşüncelerin de bir okuma sonucu olduğu görülüyor. Hanım okuyucularımın içinde sizin gibi akıllı kimselerin bulunduğunu görmek bendenize gerçekten övünülecek, sevinilecek bir şeydir. Tavsiyenize uyararak masalı şimdiki romanlar derecesine çıkarmaya, yahut romanı — özünü değiştirmeksizin — masal derecesinde sadeleştirmeye uğraştım. Meydana şu eser geldi. Bu hikâyede gariplikler ve tabiat üstündeki olaylara susamış zihinleri memnun edecek boyda ve ögrünüşte bir gulyabaniyle bir alay da cin ve peri var. Eserin yazıldığı tarihte bu acayip ve korkunç yaratıkların öylesine uğraştım ki bazı akşamlar ev halkı uykudayken gecenin sessizliği içinde bana yazı odamda gürültüler, pairdılar oluyor gibi gelirdi. Kendi kendime:

— İşte periler geldi. Roman müsveddeleri içinde, onlar için yazılanlardan memnun olmadıkları sayfaları alıp götürüyorlar, derdim. Sabahleyin kalkınca ilk işim acele müsveddelerimi saymak olurdu. Bütün kâğıtlarımı numara sırasıyla tamam bulunca, «Oh! hele dokunmamışlar» diye geniş bir nefes alırdım. Hikâyeme ilimle, teknikle, sosyal problemlerle ilgili teoriler karıştırmamamı tavsiye ediyorsunuz. Zaten dev, gulyabani, çarşambakarısı gibi halkın hayalinden çıkma acayıplıklar bilgi ve teknik sınırları içine alınamaz. Bunların yakalarından tutup da bir ameliyat odasından, bir atelyeden içeriye sokmak, bir fizyolojistin, bir kimyagerin, bir operatörün, bir bilginin veya fen adamının karşısına çıkarmak kabil olsa soyları, soplaları, asılları fasılları, ıcıkları, cıcıkları hakkında kesin biğî ediniz. Halk arasında onların lehinde veya aleyhinde dolaşan lâkırdılara artık bir son verilir. İlim, konularını yerin dibine inerek, göklere çıkarak, teleskoplarla, mikroskoplarla her yerde, her zerrede arıyor. Bu acayip yaratıkların, bu yaban'lerin aslı olsa elbette bunlardan birini çalyaka eder, üzerlerinde mikropla aşılama yaptığı tavşanlar, fareler gibi kafese kordu. Ah Hanımmecis'i?T(... Dürbünlerden, kodak makinelerinden, her tür'ü teknik kovalamalardan kaçan enlyabaniyi bu âciz romancı nerede yakalayıp da gerçek tasvirleriyle hayrete düşürecek, gölünüzün önüne koyabi'sceğim? Bendenize pek güç bir vazife yüklüyorsunuz. Ama siazel hatırlarınız için, işte bu imkânsız şeyin üstüne saldırıyorum. Şu hikâyemde tabiatın üstünde yaratıkların sizi görüştüreceğim. Başka memleketler romancılarınca sürümü sağlamak için edebiyat gücü yeter bulunur. Lâkin bizde sürüme ulaşmak için «huddam sahibi» olmak gerekiyor.

Teknik ve ciddî ilim adamlarının tenkitlerim ve azarlamalarını çekmeksizin sizi manevî âlemin kendimce olan sırlarında dolaştırdıktan sonra gene madde dünyasına döneceğiz. Romanjir.

gariplik^pjtIjaim^lniaklajberaber yirminci_medeniy_et yüzyılının "zihinler için seçtiği akla^ uygun şuurlar içinde son bulacak.

Hammüne7~a7TedersinTz.i'"Beniçok sıktınız. Ama buna da eyvallah... Peki, dediğiniz gibi olsun. Hikâyenin sizi heyecana düşürecek kadar meraklı olmasını istiyorsunuz. Bazı sayfalarda eğer çarpıntınızın şiddetinden tandır mangalını devirmez, ya da bozayı üstünüze dökmezseniz her türlü azarınıza razıyım.

Yazış sırasında iyi saatte olsunlar rüyama girdiler. Bakalım okuduktan sonra size neler olacak. ^

Baki saygılar...

Hüseyin Rahmi

I MUHSİNE HANIM

Su saf, saygıdeğer kadın, kınalı saçlarının üzerine kundakladığı çimeni tırtıl oyalı koyu şarap rengi yemenisiyle parlak dikişli lâcivert lâhuraki'den geniş hırkasiyle etrafı kırmızı kaytan çevrili aba mestleriyle hâlâ gözümün önündedir.

Çocukluğumda, o zaman, yaşı altmışı geçkindi. Ama yuvarlaklıkları ortalarına doğru iğri büğrü olmuş porsuk kaşlarının üstüne rastık şerbeti gezdirmek, gerdanında, yanakta, renksiz kalmış eski benlerini tazelemek, kirpiksiz gözkapaklarını sürmeyle gölgelendirmek alışkanlığında, hoppalıkta emekliye çıktıktan sonra bile hâlâ ayak diriyordu.

Kocası Hasan Efendi'ye gönül okşayıcı görünmek isteğinden gelen bu hoppalıklarına karşı takılmaktan kendilerini alamayan komşu Hanımlarına:

— Kardeşler, virane evi gösteren biraz boya, biraz badana, biraz temizlik, derlilik topluluktur... diye karşılık verirdi.

Onun etli vücuduyla romatizmalı kalçaları üzerinde sendeleye sendeleye «of» diyerek:

— Bana da yer açın, cadalozlar! şakasıyla tandır başında bir yer alışı vardı.

Cuma ve pazartesi geceleri, kışın, Aksaray'daki evimizde bir boza partisi verilirdi. Partinin ruhu, en güzel konuşanı, en tatlı hikayecisi Muhsine Hanımdı. Hazır bulunanların hepsi, onun gelişini dört gözle beklerdik.

O, kendisine karşı bu düşkünlük ve merakımızı bildiğinden ziyaret saatini mahsustan değiştirir, en sonra gelir, ondan yoksun kalacağız tasasıyla bir zaman yüreklerimizi oynatırdı. Tam ümidimiz kesilecek gibi olup da epey üzüldükten sonra kapı tokmağı «tak» ederdi. Kocası Hacı Efendi'nin tek vuruştan ibaret bir kapı çalışması vardı. Gelen onlar olduğunu hep

anlar, bütün masala susamış çoluk çocuk sevinçle merdivenlere, karşılamaya koşuşurduk. Muhsine Hanım, avluya girince:

— Hacı, pek gecikme.

diye tembih ederek kocasını savdıktan sonra mavi zemin üzerine iki sarı sopalı, ipekleri sağılmış, Şam işi eski çarşafının yukarı kısmını omuzundan aşağıya atarak, eteklerine basa basa, yuvar yuvar yürür, hemen koltuklayıp tâlidir başındaki, sayılan kimselere mahsus yerine oturturduk. Artık bütün gözler büyük bir merak ve bekleyiş içinde onun buruşuk dudaklarına dikilirdi. Masalcı Hanım, kendini ağır satmak için çeşitli nazlanmalardan sonra:

— Bu gece hunnağım var, yutkunamıyorum, halim yok. Bu akşam da siz söyleyin, ben dinleyeyim, nazlarımdan ve birçok ricadan sonra bir bardak boza başlangıcıyla hikâyeye girişirdi.

Boza'nın mezesi olan leblebilerini dudaklarının ortasından başlayarak alt-üst çenelerinden ibaret yüz kısmını buruşturarak o değişmez orta nokta çevresinde dolaştırırdı do-laştırırdı, yüzünü tuhaf tuhaf buruşturarak biraz göz süzükü-ğüyle başlardı.

Hikâyenin heyecan verici yerlerinde başıyla beraber kulaklarındaki, enseden pamuk ipliğiyle birbirine iliştilmiş, iki küçük yaprak arasından sarkmış ufacak armuda benzeyen Mevlevi Sikkeleri biçimindeki gümüş küpeleri heybetli bir şekilde titrerdi.

Onun hikâyeleri içinde en meşhuru, en meraklısı Gul-yabani olayıydı. Bu, bir masal değil, olmuş bir şey, gençliğinde Muhsine Hanım'm uğradığı acayip ve üzücü bir maceraydı. Bunu kendisinden dinlediğim gibi anlatacağım. Ama, anlatanın arı ve duru dili, olayın anlatılan satırlara bütün incelikleriyle geçirilmesine elverişli olmadığı için, lüzum görüldükçe asılda olmayan özel terimleri kullanmak zorunda kalacağımı söylemeye mecburum.

Yani Muhsine Hanım'dan dinlediğimi kendi hikâyeye dilimle yazacağım. Bazı cümlelerin, hikâyeyi anlatan kadının saf ağzından çıktığına şaşırıp kalacak olan okuyucularımın itirazlarına karşı bunu söylemeye lüzum gördüm.

İşte olay:

AĞLATICI BİR YOL

Muhsine Hanım ilk bozayı içip ikincisinin, leblebisiyle beraber çiçekliğin önüne konulmasını söyledikten sonra başladı:

— Gençliğimde hoppaca bir kızdım. Ama Rabbim saklasın, şimdikiler gibi, erkeklere ne dirseklerimi açıp gösterirdim, ne göğsümü. Dünyayı, Konya'yı bilmezdim. Anam babam erken öldü. Fıkaralık ayıp değil ya, bana mal mülk olarak damla bırakmadılar. Genç yaşımda komşu ellerine kaldım. Eş dost gayret etti, cömertlik gösterdi. Herkes haline göre bir hediye verdi. Eşya düzdüler, beni tellediler, pul-ladılar, herifin birine verdiler. Kör olası pek sarhoş ve soysuz çıktı. O arı, ben çiçek, o burgu, ben tahta. Tanrının günü haşlar, canımı yakar. Yemeğin tuzu çok olmuş der, döver; mintanımı çarpık biçmişsin der, döver. Kısacası, paya pay, üç sene dayağını yedim, kahrını çektim. Artık illallah, canıma tak dedi. Bir gün, o evde yokken, bohçamı bağladım, kaçtım. Boşandım, kurtuldum. Bana ettiği yanma kalmadı. Kendisi de meyhane peykesinde can verdi gitti.

Taze dul kaldım. İsteyenler çok oldu. Ama kocadan canım yandı. Şimdiki kocam Hacı'yı buluncaya kadar neler çektim, neler... Bir zaman 'kimseye varmadım. Elde yok, avuçta yok. Neyle geçineyim? Sığındığım el evlerinde insanı kırk yıl isterler mi? Bir kibar konağında hizmetçiliğe gitmeye karar verdim. Öyle bir yer bulundu. Haftasında Beyefendi beni merdiven aralığında sıkıştırdı. Kaçayım diyorum, herif izbandut gibi kuvvetli, kollarının arasından kurtulamıyorum. Bağırırsan, çağırırsan olmaz. Neyse, helâli hoş olmasın, Beyefendi benden birkaç öpücük aldı. Ertesi günü oradan taşı tarağı topladım, kaçtım. Gene öyle, iki elim böğrümde, açıkta kaldım. Bir zaman daha orada burada süründükten sonra benim küçüklüğümü tanıyan ana dostu bir Ayşe Hanım vardı. Geldi, beni buldu. Yüzümü gözümü ok-şayıp öperek dedi ki:

— Kızım, senin bu yaşta böyle kimsesizliğine, yoksulluğuna yüreğim parçalanıyor. Sana uygun bir yer buldum, gider misin?

— Temiz, namuslu bir yer olduktan sonra niçin gitme-yeyim anacığım?

— A... namuslarına yerden göğe kadar kefilim. Aylık da gayet boldur. Görülecek iş de yok, ama...

— Eeey, aması ne oluyor?

— Sana verecek bazı nasihatlerim var. Bunlardan bir harf dışarıya çıkmayacaksın..

— Eğer istediğim gibi bir kapıysa vereceğin tembihlerden dışarıya çıkmam, inan.

— Bu gideceğin yerde bir gözünü kör, bir kulağını sağır edeceksin. Göreceğin şeylerin aslını öğrenmek merakına kalkışmayacaksın. Elinde olmadan sezdiklerini dışarıya açıklamayacaksın. Onlar parada pulda değil. Gayet emniyetli bir kadın arıyorlar. Dişini sıkır da oturur, kendini onlara beğendirip emniyetlerini kazanabilirsen birkaç yıl içinde oradan zengin olup çıkarsın. Bir ev ^4ıp başçağızımı sokarsın. Bir yurdun olduktan sonra bekâr dikişi diksen geçinip gidersin.

— Ay, korkarım. Orası öyle pek esrarlı bir yer mi?

— Bak şimdiden merak etmeye başladın. Nene lâzım senin, âlemin esrarı? . *

— Ah anacığım, merak etmemek insanın elinde mi? İnsan mı öldürüyorlar, hırsızlık mı yapıyorlar? Orası bir batakhane midir? | | •

— Çılgın, şimdi ağzına tokadı vururum. Aklına getirdiğin şeylere bak. Ben seni hiç öyle yerlere götürür müyüm? Bunlar gayet zengin, pek terbiyeli, çok kişizade insanlar. Terbiyeli, tedbirli, ağzı sıkı, akli başında bir hizmetçi arıyorlar.

— O kadar ağzı sıkı olmaya neden lüzum var?

— Bazı kibar konaklarında içerideki şeylerin dışarıya sızdığını istemezler. Çalçene birtakım mahalle karıları hizmetçiyiz diye oraya buraya gidiyorlar. Aldıklarını, bulduklarını rasgele yerde söyleyerek lâkırdı tellâllığı ediyorlar, bu dediğim yerde bu türlü eaçaron istemiyorlar. İş bundan ibaret.

— Bu konak nerede?

— Üsküdar'dan biraz ötede.

— A, demek denizaşırı...

— Acemistan'a gidecek değilsin kızım. Üsküdar nerede? Şuracıkta, burnumuzun dibinde.. Sana hem yağlı bir kapı bulmalı, hem de semt mi beğendirmeli? Boğaziçi'ne, Bulgurlu'ya gitmeyiz diyen Arap aşçılar gibi sen de ahmaklık etme. Her hallerine ben kefilim diyorum. Beğenmezsen durmazsın. Seni pençeyle (1)

halayıklığa satmıyorum ya? Yıkan, temizlen, arlan, paklan, en yeni esvabını giy. Şöyle ağırbaşlı, terendez, cilasın gibi hizmetçi haline gir. Vallahi az zamanda orada donanır, tövbe yoksulu olursun. Boğazın yemek, üstün esvap, cebin para görür. Oradan bana bir hizmetçi ismarladılar. Anan rüyama girdi. Sen aklıma geldin. Sonra bana dua edersin.

Ayşe Hanım'm bu inandırıcı sözleri ve ricaları karşısında teklifini kabul ettim ve ertesi günü gitmek için hazır bulunmaya söz verdim.

Sabah oldu. Erkenden Ayşe Hanım geldi. Bahçekapısı'-na indik. Bir kayığa bindik. Niçin herkesle beraber büyük kayığa binmediğimizi Ayşe Hanım'dan sordum.

— Bu kadar meraklı olma kızım. Her hesabımı sana söylemeye mecbur değilim. cevabını verdi.

Üsküdar'a çıktık. O tarihte Üsküdar'da şimdiki faytonlar, talikalar yoktu. İki yüksek makas üzerine oturtulmuş ve her tarafı pencere, karpuz şeklinde yuvarlak arabalar vardı. Ayşe Hanım beni bir kenara çekti:

— Sen burada dur.

dedikten sonra gitti. Bu arabacıardan biriyle pazarlık etti. Arabayı neresi için tuttuğunu işitemedim. Biz, yan yana, yuvarlak, antika bir çekmeceye benzeyen bu arabaya kurulduk.

(1) Pençe: esir satışlarında, satış beratının altına imza yerine bastırılan avuç mühürü.

Çarşıdan geçerken bir bakkal dükkânı önünde durduk. Ekmek, peynir aldık.

— Anneciğim, gideceğimiz konakta yiyecek yok mu? Yahut pek uzak mı gideceğiz?

— Aman, kırk merak karı, sus. Adım başında bana âhi-ret sualleri sorma. Kır havasıyla şimdi acıkırız. Safra bastırmak için aldım. dedi.

Ben, Üsküdar'ı ömrümde ilk defa görüyordum. Çarşığı geçtik. Etrafı kırık, mezarlık, uzun bir yoldan gidiyorduk. Bir çeşmeye rastladık. Zincirli bakır tasta doya doya su içtik. Araba bir yokuşa saldırdı. Git git bitmez, git git bitmez..

Mevsim yaz sonuydu. Biraz sıcak vardı. Ulu bir çınarın altında uyuyan yeşil bir türbenin önünde eğlendik. Ayşe Hanım elini kaldırdı. Mırıl mırıl okudu. «Allah şefaatine kavuştursun» duasıyla ellerini yüzüne sürdü. Ben de Rab-bim kabul etsin, namaz surelerinden bildiklerimi okudum. Gene yola düzıldük. Artık evler seyrelse seyrelse hemen yok oldu. Tamamıyla bir kırkıktan iniyorduk. Arada bir öküz arabasına, atlı, eşekli adamlara rastlıyorduk. Arabada sal-lana sallana içim bağrım birbirine karıştı:

— Daha çok var mı?

diye sordum. Ayşe Hanım'ın susmasına rağmen arabacı:

— Dur bakalım, daha yola yeni düzıldük. cevabıyla korkumu artırdı. Artık gide gide insana değil, ine, cine bile rastlamaz olduk. Gözlerimizin önünde dağlar, tepeler açıldıkça açılıyordu. Ah alnımın kara yazıları... Bu karı acaba beni nerelere götürüyordu? Benim ona sorduğum suallere cevaba karşılık Ayşe Hanım hafiften: «Açıl dağlar, açıl., yâri göreyim» nakaratlı bir şarkı tutturdu. O söylüyor, ben göz yaşlarımı kalbime içirerek sessizce ağlıyordum.

Hayvan yoruluyor, arada bir dinleniyorduk. Uzaktan denizleri, bayırları gördükçe bütün bütün garipseyerek artık kendimi tutamaz oldum. Ayşe Hanım kızdı:

— Ah bebeciğim, emziğini mi istiyorsun? Koskoca kadın böyle hüngür hüngür ağlamaya sıklımıyor musun? «Merhametten maraz hasıl olur» derler ya, çok doğru bir lâ-kırdıymış. Artık bir kere yola çıktık. Ağlasan da gideceğiz,

bayılsan da gideceğiz. Ben bu kadar masraf ettim. Geri dönmek olmaz. Bu paraları kimden alacağım? Bari sus da arabacıyı kendine güldürme.

diye beni azarladı. O ıssız yerlerde ağlamak, sızlamak ne para eder? Bir etrafıma bakındım, tamamıyla bu kadının elinde, insafına kalmış olduğumu anladım. Arkamızdan İstanbul, Üsküdar kaybolmuştu. Bir zaman daha gittik. Uzaktan bir köy gölündü. Kendimi hemen arabadan atıp o tarafa kaçmak istedim. Bu telâşımı gören Ayşe Hanım alaylı bir gülüşle:

— Muhsine, deliliği bırak, Sen çağda taze bir kadın, tek başına bu ıssız yerlerde o köye kadar nasıl gider?

Kendini hancılara, bağcılara ziyafet mi çekeceksin? O köyü buradan öyle görüp de yakın bir yer sanma. Orası bir saat sürer.

Girişeceğini işin pek delicesine olduğunu anlayarak niyetimden vaz geçtim. Ama üzüntümü gidermeyi bir türlü başaramadım. Ellerimi yüzüme kapayarak hıçkır hıçkır ağlıyordum. Beni satmaya mı, öldürmeye mi, işte her nere-yeyse götüren o kadın bu çarpıntılarımdan biraz insafa geldi. Yüzünü, sesini tatlılaştırarak:
— Benim gibi bir ana dostundan sana hiçbir fenalık gelmez. Korkma, seni boğazlamaya götürmüyorum. Trink trink ay başlarında yüz tane kuruş alması kolay mı? İstanbul'da böyle bir kapı bulmak mümkün mü? Ne yapalım? Tanrı işte sana bunu kısmet etmiş. Kısmetini böyle uzacık yerlerden verecek. Yapacağım iyiliğe beni pişman etme. Çok şükür, işte altımızda araba... geldik. Çok bir yer kalmadı. Beğenip ele oturursan ne âlâ. Hoşlanmazsan gene beraber döneriz. Ben seni zorla orada zincirlere bağlayıp bırakmayacağım ya... Bu sözlerden sonra, yüreğime su serpilir gibi oldu. Sustum. Sessizce boyun eğerek etrafıma bakmaya başladım. Gene dere tepe demeyip gidiyorduk.

III

«YEDİ ÇOBANLAR» ÇİFTLİĞİ

Bir hayli daha yol aldık. Sonunda Ayşe Hanım elini kaldırıp parmağını bükerek uzun bir düzlükten sonra kabarmış bir tepenin hafif bir duman içindeki yeşil ağaçlarını göstererek:

— Geliyoruz. İşte orası... Yedi Çobanlar Çiftliği... dedi.

O yana baktım. İnce sislere gömülmüş bir ağaçlık. Bu ormancığm koyu yeşil kümeleri arasında dağınık damlar, duvarlar, irili ufaklı binalar, pencereler, bacalar gördüm. Gene yüreğimi derin bir korku sardı. «Yedi Çobanlar Çiftliği».. Bu isim, benim üzüntülü gönlüm için korkulu bir adlandırmaydı. Hemen gözlerimin önüne iri kıyım, haydut bakışlı, silâhlı yedi tane çoban dizildi. Ben bunların arasında o geceyi nasıl geçirecektim? Bunlar benden ne yolda hizmetler isteyeceklerdi? Hemen gene gözlerim sulanarak dedim ki:

— Ayşe Nineciğim, benim gibi çelimsiz bir kadın böyle yedi çobana birden nasıl hizmet edebilir? Yüz kuruşları da onların olsun, hepsi de... Ben şimdi geri dönmekten başka bir şey düşünmüyorum.

—! Hey Allahın budalası. Bugün seninle sahiden derde çattım. Ne lâf anlamaz kadmmışsm. Öyle yedi-sekiz çoban filân yok. Çiftliğin kırk yıldan beri adı öyle. Oraya şimdi çiftlik demek de yanlış. Büyük, viran bir yapı çevresinde ufak tefek binalardan başka bir şey kalmamış. Sen orada kendin gibi, belki senden bin kat terbiyeli, ince kadınlar bulacak, onlarla oturacaksın... Çobanın, bahçıvanın seninle ne ilgisi olabilir? Gene sustum. Ayşe Hanım, bu sefer arabacıya döndü:

— Haydi ağam, sen de dahdahını biraz sür. Gelin mi götürüyorsun? Pek nazlı gidiyoruz, dedi.

Arabacı kırbacını hayvanın kıcına yavaşça dokundura-

— Gelin mi götürüyoruz? Vallahi ben de bilmem. Bir günlük yol. Bizim pehlivan da yoruldu. Baksana, körük gibi soluyor.

Ayşe Hanım:

— Ay, bu kurada beygirin adı pehlivan mı?

Arabacı:

— Pehlivan olmasa Yedi Çobanlar Çiftliği'ne, öyle «netameli» yere nasıl gider?

Ayşe Hanım:

— Neden oluyormuş netameli? Arabacı:

— Orası cinlerin, perilerin kumkuma yeridir. Geçenlerde oraya giden arabacı Veli'nin beygirini çarptılar. Hayvanın beş dakikada soluğu kesildi. Kurbağa gibi yamyassı oldu. Ezandan sonraya kalmaya gelmez.

Ayşe Hanım:

— Haydi zevzek.. Parayı çok alayım diye ağız yapıyorsun. Köşkün içi adam dolu, onlar nasıl oturuyorlar?

— Nasıl oturduklarını Allah bilir. Oturup da rahat mı ediyorlar? Çiftliğin sahibi Hanımefendi perilere karıştı, çıldırdı. İç bahçedeki havuzun kenarında her akşam cinler toplanmış. Hanımefendi gidip onlarla oturur, konuşmuş. Hanım'dan başka gece bahçeye çıkanları periler boğarlar-mış. Oraya giden erkek, kadın hizmetçilerden hiç biri sağ dönmez. Sular karardıktan sonra o yakınlarda kimse dolaşmaz. Kurtları, kuşları bile çarparlar.

— Artık uydur uydur söyle bakalım. Allah kimseyi sizin dilinize düşürmesin. Siz arabacılar, köylüler bir yalana bin katarsınız. Hanımefendi orada mı çıldırdı? İstanbul'daki konağında aklını bozdu. Zengin kadını, tımarhaneye koymadılar, hava değişimi olsun diye buraya, çiftliğine getirip kapadılar.

Korkudan yüreğim hop hop atmaya başladı. Ayşe Hanım'a sordu...:

F. : 2

— Ay, beni hizmetçiliğine götürdüğün Hanımefendi deli mi?

— Hay Rabbim, sen sabırlar ver bana... Öyle ona buna saldıran azgın deli değil... Biraz meraklı, sersemce bir kadın. İşte bu...

Arabacı hayvana birkaç kırbaç daha savurduktan sonra biraz başını bize çevirerek:

— Ya çiftliğin eski mezarlığından çıkan gulyabani? Minare kadar bir şeymiş. Geçenlerde ay ışığında üç atlıyı kovalamış. Zavallılar Bulgurlu'ya zor kaçabilmişler, baygın düşmüşler. İkisinin hayvanı çatlamış.

Ayşe Hanım:

— Artık sus herif... Yanımdaki saf kadını korkutuyorsun. Baksana, beti benzi kül kesildi:

Arabacı:

— O gulyabaninin yemeği, çiftliğin mutfağından verilirmiş. Bir gece vermezlerse oralarını allak bullak edermiş. Ne kümeste tavuk bırakırmış, ne ahırda hayvan, ne de ağılda koyun...

Ayşe Hanım:

— Çenen tutulsun. Yetişir dedim ya... Hiç minare kadar gulyabani mutfak yemeğiyle doyar mı? Böyle şeyleri duyup da inanmak için insan ne kadar ahmak olmalı.

Arabacı:

— Ben işittiğimi söylüyorum, Hanım. Ayşe Hanım:

— İşittiğin sende kalsın...

Bu söylenenleri dinlerken her tarafıma soğuk bir ter yayıldı. Buz kesildim. Baygınlıklar geçiriyordum. Karşı koymaya, konuşmaya halim kalmadı.

Ayşe Hanım, şimdi bana döndü:

— Korkma kızım. Bu sözlerin hepsi masal. İşit de inanma. Bunlardan hiçbirinin aslı olsa ben seni oraya götürür müyüm? Ben senin düşmanın mıyım? Akıl var iz'an var. Artık buraya kadar geldik. Köşkün içindeki insanları bir kere gör. Hoşlandın, ne âlâ... Hoşlanmazsan seni getirdiğim gibi gene götürürüm.

Artık çiftliğe epey yaklaşmıştık. Ağaçlar, binalar daha belli görünmeye başladı. Biraz yokuş indik. Kurumuş dere gibi taşlık bi/yerden geçtik. Bir tepe çıktık. Bir zaman da düzlükten gittikten sonra çiftliğin önüne geldik. Arabayla ağaçlığa girdik.

Arabacıdan işittiğim korkulu sözler yüzünden midir nedir. Burası bana ağaçları sık bir mezarlık gibi pek loş, pek sıkıntılı göründü. Bu gölgelerin arasından geçtikten sonra harman yerine benzer bir meydanlığa geldik. Yanımızda bileziği taşlarla örülmüş, çapı büyük bir kuyu, çevresinde birkaç ihtiyar selvi gördüm. Gene bir ağaçlığa girdik. Orada burada selâmlık, hizmetçi daireleri, mutfak, ahır, kümes gibi yapılar göründü.

Tavuklardan, kazlardan, birkaç keçiden başka tek canlıya rastlamadık. Karşımıza uzun, yüksek ve biraz yıkık bir duvar çıktı. Duvarın yüzünde birbirine hemen otuz arşın kadar uzaklıkta sımsıkı kapalı iki büyük kapı vardı. Kapılar eski, boyları uçmuştu ama, meşe ağacından yapılmıştı.

Ayşe Hanım, sağdaki kapıyı işaret etti. Araba orada durdu. O anda sarı aba poturlu, uzun boylu, dik bakışlı, birkaç haftalık kıranta sakalı uzamış, koca bıyıklı bağcı, yahut bekçi gibi bir adam belirdi. Ayşe Hanım, hemen zoraki denecek bir gülümsemeyle bu adama:

— Bekir ağa, Beyefendi'nin ısmarladığı hizmetçiyi getirdim. Köşkün kapısını aç, dedi.

— Bekir ağa, Beyefendi'nin ısmarladığı hizmetçiyi ge-ra poturunun yan cebinden ucuna ip bağlı kocaman bir anahtar çıkararak kalın, sert bir sesle:

— Biliyorum:

cevabını verdi. Anahtarı deliğe soktu. Yüzünü buruşturan bir zorlukla, iki eliyle çevirdi. Kapının tek kanadı gacır gacır açıldı.

Arabadan indik. Ayşe Hanım arabacıya: "CT"---^

— Hayvanını çöz, biraz dinlensin, otlasın. İşimiz' uymazsa gene geri döneceğiz...

Arabacı eliyle hayvanın boynundan akan terleri silerek:

— Aman Hanım, sakın geç kalmayınız.

20

— Merak etme.

Arabacı beygirin iki kulağına yapıştı. Şiddetle bir çekti Hawaii koşumlarının altında silkindi. Biz içeriye girdik Bekir Ağa, dışarıdan, aynı gıcırtyla kapıyı kapadı. Bu-rasi duvar kenarlarında yaseminler, hammelleri, asma çardakları, meyvalı meyvasız ağaçlarla bir ormancık haline gehnis, bakümamış, bozuk bir bahçeydi. Ben

perilerin, ge-Sli evin sahibi hanımla etrafmda toplandıkları havuzu arıyordum. Öyle şey görmedim. Arabacının yalanına hükmettim.

IV AYŞE HANIMIN DUBARASI

Karşımıza iri, yıkılmaya yüz tutmuş, üç katlı bir köşk çıktı. Köşkün önündeki bu bahçe harem ve selâmlığı ayıran yüksek bir duvarla ikiye bölünmüştü. Bahçenin bu kısmında büyük büyük ağaçlar görünüyordu. İçeriye girmezden önce gördüğümüz iki kapıdan birinin, bahçenin öteki kısmına açıldığını anladım. Yürüdük. Evin asıl kapısını çaldık. Bir hayli bekledikten sonra kapı açıldı. Bizi karşılamaya zayıf, uzun boylu, soluk benizli, avurdu avurduna çökmüş hemen ellilik bir halayık çıktı. Ayşe Hanım beni göstererek:

— Çeşm-i Felek Kalfa, işte size bir arkadaş getirdim. Huyuna, yaratılışına, ırzına, namusuna, her şeye kefilim. Ağzı bir mühürlü sandık gibi kapalıdır. Gördüğü, işittiği şey gene orada kalır.

Sıkıntıdan döktüğüm terlerle yaşmağım yüzüme, gözüme yapışmıştı. Çeşm-i Felek Kalfa beni dikkatle gözden geçirdikten sonra:

— Teşekkür ederim Ayşe Hanım, senin bulduğun kadın elbette fena olmaz. Biz de burada insanoğlunun yüzüne hasret kaldık. Kuş uçmaz, kervan geçmez. Bu koca evin içinde bir Ruşen Abla bir ben. Birbirimizin yüzüne baka baka bıktık usandık.

Ben kendimi tutamayarak:

— A, buranın hanımı yok mu? deyiverdim.

Benim bu düşüncesiz soruşumun peşinden Ayşe Hanım, kuvvetle eteğimi çekti. Büyük bir pot kırdığımı anladım. Çeşm-i Felek Kalfa beni bir daha süzerek:

— O sana ait bir iş değil efendim...

dedi. Hanımefendi bana ait bir konu değilmiş. Ben acaba kimin işini göreceğim?

İyice silinip süprülmemiş büyük bir mermer taşlığın sonunda, çifte merdiven, bunların arasında aynı taşı tavus kuyruğu gibi yaprak yaprak açılmış büyük kurnalı bir musluk görünüyordu.

Kalfanın işareti üzerine alt kattaki yan odalardan birine girdik. Eski damıska makatlı, boydan boya bir kerevet. Yan tarafta ufak bir erkân minderi. Duvarlarda salkım salkım kabak, mısır, başak kuruları asılı. Kalfa odanın bir köşesinde duran ufak sarı mangalı erkân şiltelinin yanına çekti. Kahve cezvesini sürdü. Dereden tepeden lâkırdıya girişti. Bu ihtiyar Çeşm-i Felek, fena bir kadına benzemiyordu. Eski bir kibar konağında büyümüş, esaslı bir terbiye görmüş olduğu her halinden belliydi. Âdeta konuşmasını bilen bir hanım gibi ağır ağır söylüyor, her söz ağzından hesaplı, tartılı, düşünceli çıkıyordu. Ben gene bir pot kırmamak için söze karışmıyor, sade dinliyordum.

Aman Yarabbi... Dağ başında, hemen kırk odalıya benzeyen bu koca köşkün içinde yapayalnız bu iki kadın nasıl oturuyorlardı? Evin Hanımefendisinin deli olduğunu işittim. O zavallı kadın bu koca yapının acaba hangi odasında kapalıydı ?

Hanımefendi'ye dair soru sormanın yasak olduğunu anladım. Arabacının söylediği lâkırdıların doğru olup olmadığını anlamak için meraktan çıldırıyordum. Bu koca evin içinde hangi hizmete verileceğimi anlamadan orada kalmak hiç işime gelmiyordu.

Kalfa, kahveleri pişirdi. Nâzik bir tutumla fincanları elimize verdi. Ayşe Hanım, beni Çeşm-i Felek'e o kadar övdü, o kadar övdü ki ben âdeta sıkıldım. Saydığı meziyetlerin bende olduğuna en çok kendim şaştım. Bu kadının beni oraya kapılandırmakta büyük bir faydası vardı ya, ne olduğunu anlamıyordum. Onun Çaçaronluklarına ara verip bütün cesaretimi toplayarak Çeşm-i Felek'e dedim ki:

— Kalfacığım, eksik olmayınız. Sizden pek hoşlandım Ama izin verirseniz bir-iki sualim var.

Kalfa, beni gene ağır ağır gözden geçirerek:

— Buyurunuz, dedi

— Ben buraya kapılanacağım. Ama işimin ne olduğunu önceden bilmek isterim. Altından kalkamayacağım bir işe boşuna burada kalmayayım.

— Göreceğin iş için merak etme. Ağır bir işimiz yoktur kızım. Bana el ulağı olacaksın. Tahta, çamaşır, ortalık sü-pürmek gibi ev işleri. Bu koca evin her tarafı silinip süprül-mez. Birçok yerleri kapalı durur. Derleyip toplayacağımız, kullandığımız bu iki odadan ibaret. Dışarıda kâhya, bekçi, bahçıvan gibi birkaç erkek var. Onlar kendi işlerini kendileri görürler. Biz, sabah akşam, yalnız iki tabla yemek veririz. Yemeği de Ruşen Abla pişirir. İhtiyarladım. Halsiz kaldım. Ne kadar güç olmasa da artık hepsine yetişemiyorum. Sen bize can yoldaşı olacaksın. Merak etme, bütün işi sana bırakmam. Gene yarından fazlasını kendim yaparım...

— Benden önce buraya hizmetçi aldınız mı?

—: Evet. Bir-iki tane geldi, gitti. Pek terbiyesiz kadınlardı. Biz insandan pek o kadar iş istemeyiz. Bu evin bir âdeti vardır. Her gördüğünü bilmeye uğraşmamalı, her işittiğini merak etmemeli.

Birkaç kere yutkunduktan sonra dedim ki:

— Peki kalfacığım ama, bizi buraya getiren arabacı yolda birtakım korkunç şeyler söyledi. Periler, cinler, gul-yabaniler...

— Evet, bu köşkün öyle adı çıkmıştır, ben yalan sevmem. Doğrusu bu.

— Köşkün perili olduğu hakkındaki bu sözlerin aslı var mıdır?

— Sana şimdi bu köşke gelen adam pek o kadar meraklı olmamalı, her şeyi anlamaya uğraşmamalı demedim mi?

— A, ben cinden, periden pek korkarım. Doğrusu bunda meraklıyım, yapamam. Mademki siz sözü doğru söylüyor-muşsunuz, ne olduğunu bir parça anlatınız.

— Bazı geceler ufak tefek patırtılar, çıtırtılar olur, ama kimseye bir ziyanları yoktur. Biz kırk senedir buradayız. Çok şükür, hiç birimize bir şey olmadı. İşte bak, ben seni aldatmıyorum. Ama bu evde kaldıktan sonra bu yolda uzun

suallere kalkışırsan ne benden, ne başkasından bir cevap alamazsın. İşin gerçeği bu.

Beni bir düşünme aldı. Kalfa o kadar tatlı ve doğru söylüyordu ki, sözlerinde bir yalan kokusu alamadım.

O aralık içeriye Ruşen kadın girdi. Şişman bir Arap... Bir tarafında bir fino köpeği. Öte yanında kuzgunî siyah, iri bir kedi vardı. Bu iki arkadaşıyla yürüdü, kerevetin kenarında oturdu. O sırada Ayşe Hanım:

— Gidip bir abdest tazeleyeyim.

diyerek dışarıya çıktı. Fino beni görünce kuyruğunu kıvırıp düşmanca havlaya havlaya beyaz dişlerini gösterdi. Ruşen

kadın:

— Sus, Şeytan. O yabancı değil.

Bu azardan sonra, köpek kerevete yaklaşıp iki ayağı üstüne oturdu. Bana dikkatle bakmaya başladı. Kedi, yalana yalana gitti. Küçük bir yer minderinin üzerine çörelendi yattı.

Ruşen kadın, Çeşm-i Felek kalfaya bir baş işareti verdi. Kalfa, kendine önemli bir iş verilmiş gibi hemen odadan çıktı. Aşçı kadınla yalnız kaldık. Arap, iltifatlı bir yüzle:

— Safalar, uğurlar getirdiniz. İstanbul'da ne var, ne yok bakalım?

— İyilik, Ablacığım.

— Ah, cümlemiz iyi olalım... Nasıl, köşkümüzü beğendin mi, bizden hoşlandın mı?

— Beğendim. Hepsi pek âlâ.

— Eh, neye öyle durgun duruyorsun?

— Bu köşk için cinli, perili dediler de korkuyorum.

— Aman, düşündüğün şeye bak. Bu dünyada hiç peri-siz yer olur mu? İki gözüm, onlar iyi saatte olsunlar. Nerede yoklar ki burada olmasınlar? Onlar zarar etmeye hiç fenalık yapmazlar.

— Arabacı söyledi. Burada bir-iki hizmetçi boğmuşlar...

— Elbette boğarlar. Destur demeden pencereden aşağı, onların başına tükürülür mü? Hiç gece bahçeye faraşla süp-rüntü dökülür mü? Hizmetçiler onları saymadı. Ötekiler de onları boğdular.

Ruşen'in bu safça açıklaması üzerine:

— Ben burada durmam. Gideceğim, Ayşe Hanım nerede?

diye bağırarak hemen taşlığa fırladım. Arap arkamdan ye-1 tişerek:

— Ayşe Hanım nerede? O çoktaan arabaya bindi gitti. Şimdiye kadar Yalnız Selvi'yi buldu.

— Yok, bir dakika durmam. Ben de gideceğim.

— Buraya gelen ayağıyla gelir, ama kendi isteğiyle gidemez. Biz insanı salıvermeyiz. Seni buraya kim teslim ettiyse gene gelir, o alır. Başka türlü gidemezsin.

KORKULU BİR AKŞAM YEMEĞİ

Taşlığın kapısına doğru koştum. Sımsıkı kilitli buldum. Alt katta her tarafın pencereleri kaim, sık demir parmaklıklarla örtülüydü. Kaçmanın imkânı olmadığını gördüm.

Aman Yarabbi... Ben bir tuzağa tutulmuştum ama, bu nasıl bir tuzaktı? O gece başıma neler gelecekti? Bir zaman ağladım, sızladım, dövündüm. Ruşen kadın:

— Yemek kotaracağım.

diye savuştu gitti. O tatlı dilli kalfa da meydanda yoktu. Orada bir başıma kaldım. Çaresiz bir belâya uğramıştım. Çırpınmanın para etmeyeceğini anladım. Ecelime boyun eğmekten başka bir kurtuluş yolu göremiyordum. Göz yaşlarımı sildim. Kerevetin bir kenarına oturdum.

Artık akşam oluyordu. Dört duvarla çevrili bahçeye baktım. Rüzgârla oynayan ağaçların gölgeleri bile esrarlı birer hayalet gibi bana korku veriyordu. Oda loşlaştıkça etrafımı çeviren bütün eşyalardan, her şeyden, minder üzerinde yatan kara kediden bile korkuyordum.

Acaba o zayıf kalfa, bu şişman Arap, insan şekline girmiş birer peri miydiler? Böyle esrar dolu bir evde her şey olabilir. Yaradanıma sığındım ve bildiğim duaları okumağa başladım.

Artık sular kararıyordu. Hâlâ gelen giden yoktu.

Bir köşeye büzüldüm. Titriyordum. Nihayet merdivende bir patırtı oldu. Aman Yarabbi, kim geliyordu? Çeşm-i Felek kalfa elinde bir fiske şamdaniyle göründü. Tepeden tırnağa beyazlar giyinmişti. Saçlarının örgülerini çözmüş, omuzlarından aşağıya salıvermişti. Gözleri gündüzki haliyle ölçülemiyecek bir şekilde parlıyordu.

Kapının eşiğinde durdu. Okur gibi bir şeyler mırıldandıktan sonra ağır bir söyleyişle:

— Haydi kızım, gidelim. Ruşen'e yardım edelim. Yemek zamanı geldi. Arkamdan yürü. Kapı eşiği atlادıkça destur de.

diye hatırlattı. Kalktık. Ben kapı eşiği atlادıkça değil, onlardan birine basarım korkusuyla her adımda destur diyordum. Periler civciv gibi bu evin her tarafına, ayak altlarına dağılmışlar mıydı?

Taşlığı geçtik. Karşı tarafta büsbütün karanlık uzun bir yola girdik. Bu destur kelimesini birbiri ardınca tespih gibi çekiyor, taşları incitmeyeyim tasasıyla parmaklarımın ucuna basıyordum. İki tarafımızda eşya gibi yığın yığın karaltılar vardı. Bunların ne olduğuna ben dikkatle bakamıyor dum.

Biraz daha yürüdük. Bacaklarıma doğru yumuşak yumuşak bir şey dokunmaya başladı. Korkudan dizlerimin bağı çözüldü. Bir-iki destur daha dedim, durdum. Çarpıntıdan bayılacaktım.

Kalfa:

— Kızım neye yürümüyorsun?

— Ben uğradım galiba.

— Ne var?

— Ayaklarımı okşuyorlar. Kalfa, özel bir makamla:

Göklerin mâhı Diyarların padişahı çekil! dedi.

İki çenem birbirine vurmaya başladı. Sonra kalfa:

Eyle kerem Destur-u mükerrem kafiyesiyle mumu ayaklarıma doğru tuttu:

— A... kediymiş. Korkma kızım.

dedi. Eğildim, baktım. Gerçekten de o gündüzki iri kara kedinin ayaklarımin arasında dolaştığını gördüm.

Gene yürüdük. Hayalden doğma bir müziğin ağır temposuna ayak uydurur gibi acayip bir çeşit kadansla gidiyorduk. Kedinin bacaklarıma her sürünüşünde tüylerim ürpe-

riyordu. Nihayet geniş bir kapıya geldik.. İçeriye baktım. Gayet büyük bir mutfak. Köprü temeli gibi büyük

bir ocağın önünde Ruşen kalfa finoyla karşı karşıya oturmuş. Ocakta bir tencere kaynıyor. Arap da saçlarını çözmüş, siyah, yün gibi dağıtmış. Beyazlar giymiş. Bu acayip tuvaletin akşamdan sonra perilere karşı

gözetilen bir çeşit etiket olduğunu anladım. Sahanlığın üstünde bir kör kandil yanıyordu. Abla'mın arkası bize dönüktü. Geldiğimizi görmedi. Ama hâlâ bana alışamayan köpek hırlamaya başladı. Arap, başını bize döndürdü:

— Destur, tü tü tü... Ay, siz misiniz? Ötekileri sandım da korktum. Çünkü Şeytan onların geldiklerini sezince hırlar.

dedi. Nalınları giyip içeriye girdik. Çeşm-i Felek kalfa ocağın başına yaklaşıp:

— Dadıcığım, bu akşam yemek geç kalmış... Arap üzüntüyle başını sallayarak:

— İyi saatte olsunlar.. Bugün onları gücendirdim mi ne yaptım? Bir türlü pilâv kaynamıyor...

— Şerbetlerini, şekerlerini vermedin mi?

— İncirin köküne bol bol döktüm... Şah nerede? Onun kaybolması iyi mâna değildir, bilirsin ya? Şah

onlardandır. Onların küçüğüdür.

— Bizimle beraber geldi. İşte burada...

Bu büyük adın kediye verilmiş olduğunu anladım. Biraz bekledik, Ruşen kadın Şah'la Şeytan'm ayrı ayrı kaplara yiyeceklerini verdi. Nihayet pilâv pişti. Önceden kotardığı yemek sahanlarını dizerek iki tabla

düzenledi. Mutfağın bahçeye açılan kapısı önüne gitti. Oradan kordon gibi sarkan, ucuna tahta parçası bağlı bir ipi seksen besmele ve desturla birkaç defa çekti. Sonra bize dönerek:

— Ötekiler çingırağı pek seviyorlar. Geçen akşam gene böyle çekerken hep buraya üşüştüler.

dedi. Biz kendimize ayrılan tablayı aldık. Mutfağın yanındaki yemek odasına girdik. Sofrayı kurduk.

Ekmekleri siniye dizdik. Bol etli silkme, patlıcan kızartması, pilâv, bir de koca kâse kaymak gibi yoğurttan ibaret olan yemeğimizi yedik. Hepsi pek nefis pişirilmişti.

Yemekten sonra, gene o uzun yoldan desturla yürüyerek gündüz oturduğumuz odaya geldik. Cezveler sürüldü. Kahveler içildi. Bu iki beyaz esvaplı, çözüc saçlının arasında ben kıyafetimle, her halimle, pek yabancı kalıyordum. Dışarıdan gelen en ufak bir tıkırtıya ikisi de dikkatle kulak kabartıyorlardı. Dereden tepeden konuşuyorduk. O geçtiğimiz uzun yolda bir gürültü oldu. Şeytan başını kapıya uzattı, havlamaya başladı. Ruşen kadın iki yanma sallana sallana:

Özüm doğru

Sözüm doğru

Korkutma bizi

Gözüm nuru. kafiyelerini makamla sıraladıktan sonra bana dedi ki:

— Rabbim hayırlar versin. Bu akşam gene bir kızgınlıkları var.

Bu iki acayip kadının perilerle insanlar arasında gizlilik dolu birer yaratık olduğuna iyice karar verdim.

Dışarıdaki cinlerden olduğu kadar bunlardan da korkmaya başladım.

Şamdan tepsisi üzerinde bir yağ mumu yanıyor, koca odaya, bu ışsızlık, bir türbe korkunçluğu veriyordu. Hanımefendi bu cinli evin acaba hangi hücrelerinde, hangi köşesinde oturuyordu? Yoksa perilerin elebaşısı o muydu?

Dadı ile kalfa arasında bazı işaretler, karşılıklı yüz buruşturmaları geçtiğini sezer gibi oldum. Ama ışığın kuvvetsizliğinden bunlara açık bir mâna veremedim. Biraz daha oturduk. Çeşm-i Felek kalktı. El şamdanını yaktı. Ruşen'e bakarak:

— Sen bu kadına gereken şeyleri öğret. Ben gidiyorum. Geç kalmaya gelmez, dedi.

Odadan çıktı. Biz, şimdi, Ruşen, ben, Şeytan, Şah, dört can karşı karşıya kaldık. Bu hayvanlar bile perilere karışmıştı. Hele Şah, onların çengisi, köçeğiymiş. Acaba bu hayvan bana bu gece ne oyunlar oynayacaktı? Bu akşam Ruşen'den ders alacaktım. Bana öğretecekleri şeyleri yapmak kolay mı? Beceremezsem çarpılacak mıyım?

Aşçı kadın, Şah'ı uzun uzadıya öpüp kokladıktan sonra bana döndü:

— Ben de gidip yatacağım, kızım. Çok uyanık durursan hoşlanmazlar. Gündüz bizim, gece onların. Rahat bırakalım. İstedikleri gibi gezsinler...

Ağlayarak Arabm ayaklarına kapanıp:

— Aman ablacığım, kurban olayım. Her tarafım zangır zangır titriyor. Ben bu evde yalnız başıma bir odada ya-tamam. Nereye gideceksen beni de beraber götür.

Kaşlarını çattı:

— Olmaz, olmaz. Benim virdim, evradım var. Geceleri tespih çeker gibi söylerim. Yanıma kimseyi alamam.

— Allahaşkma...

— Nafile yalvarma, olmaz. Hiç korkma. Onlar, gece insan olan odaya girmezler. Ben şerbetledim. Şimdi senin boynuna bir muska takacağım. Bir şeycik yapamazlar. Hem evde en emin oda burasıdır.

Eliyle duvarı göstererek:

— Bak, orada bir levha var, içinde «El-cinn-ül-ecinn» yazılı. Onun semtine uğrayamazlar.

dedi. Korka korka duvara baktım. Bir çerçeve asılıydı. Okuma bilmem ki ne olduğunu anlayayım?

— Aman kadıncığım. Perilerin başı için beni beraber götür.. Öleceksem senin yanında öleyim. Belki ağzıma bir yudum su verirsin.

Bir pıtırdayarak Şeytan gene havladı. Ruşen, kapıya doğru, görünmeyen birine söyleyerek:

— Biraz müsaade edin efendim. İşte artık yatıyoruz.

Konak sizin.

Bana dönerek sert bir tavırla:

— Yok... iki gözüm, onlar inattan hoşlanmazlar. Periler seni boğacak olduktan sonra benim yanıma gelmeye korkarlar mı? Niçin bu kadar titriyorsun? Onları kızdıracak bir kötülük mü yaptın? Bir suçun mu var?

— Hiçbir suçum günahım yok. Tanrı biliyor. Ama onların hoşuna giden, gitmeyen şeyleri ben nereden bileceğim?

— Dur, hepsini anlatacağım. Dinle. Mavili esvap giyme. Uçkurunu Kible'ye karşı bağlama. Kuşağını kördüğüm

etme. Yatağını duvar kenarına yapma. Akşamları saç örgülerini çöz. Gözlerini birbirini üstüne yedi defadan fazla kırma. Seni korkuttukları vakit ayak başparmaklarının tırnaklarını birbirinin üstüne sür. İki elinle kulaklarının memelerini tut. Bir demir bulabilirsen üzerine bas. «Emret yâ Cin! Hazırım» diye bağır. Gönlünü ferah tut, inancın tam olsun. Bir şey olmazsın.

Ben ürpertiler içinde, korkudan, şaşkınlıktan ağızım açık, Arabi dinliyordum. Sonunda, koynundan kaytanlı bir muska çıkardı. Boğazıma taktı. Bir-iki defa okudu. Son nasihat olarak:

— Kasıkların çatlasa gece dışarıya çıkma. Onları rahatsız edersin. Gündüzleri bizim. Gece onların. Yüklükte döşek var. Ser, yat.

Son yürek paralayıcı yalvarmama aldırış etmedi. Ruşen kalfa, bir tarafında Şah, öbür tarafında Şeytan, çıktı gitti.

f

VI PERİLER

Mr başıma tiril tiril kalakaldım. Şimdi ne yapacaktım? —İlk tedbir olarak hemen koştum. Oda kapısını sürme-ledim. Üzüntüden, korkudan, yorgunluktan bitkin düşmüştüm. Her tarafım kesiliyordu. Yüklüğü açıp döşeği yapmak istiyor, ama içinden ne çıkacak diye korkuyordum. İkinci tedbirim de perdeleri indirmek oldu. Odanın bir köşesine büzüldüm. Bekliyor, nereden ne çıkacak diye gözlerimi her tarafta dolaştırıyordum. Bu gece hiçbir yerden peri çıkmasa bile içinde bulunduğum büyük korku beni öldürmeye yeterdi. Eşyanın yerlere, duvarlara vuran gölgeleri bana hep korkulu hayaletler gibi acayip görünüyordu. Bir pıtırıtı olunca, kalbime kuvvet vermesi için elimle muskaya sarılıyor, «El-cinn-ül-ecinn» levhasının koruyuculuğuna sığmıyordum.

Artık yorgunluğa dayanamayarak döşeğimi yapmaya karar verdim. Bütün cesaretimi topladım. Yüklüğü açtım. Kaba bir yün döşekle temiz bir şilte, yastık, yorgan, her şey buldum. Döşeğimi levhaya yakın bir yere serdim, içine uzandım. Hiç bir taraftan «çıt» işitilmiyordu. Her yana kulak ka-barta kabarta âdeta baygınlığa benzer bir hale düşmüştüm. Bu dalgınlığım ne kadar sürmüş bilemiyorum. Kulağımın dibinde denecek bir yakınlıkta acı acı bir horoz öttü. Döşeğin içinden birdenbire dap duru fırladım. Sağıma soluma baktım. Odada bir şey yok. Yanan mum yarından aşağı erimiş. Hep gölgeler korku dolu bakışlarımın önünde oynuyordu. Dışarıdan rüzgâr eser gibi bir gürültü oldu. Pencere önündeki hanımeli yaprakları birbirine geçercesine hisirdadı. Bu ilk sağanağı derin bir sessizlik kovaladı. Acaba gerçekte bir şey yoktu da korkudan bana mı öyle geliyordu? O horoz rüyada işitilmiş aslı yok bir ses miydi?

Ben bu kararsızlıklar içinde rahatsız olurken etrafımda bir sürü ördek vaktimesi koptu: Vak.. vak... vaaak... Hemen tabiatüstü denecek bir uyanıklık kazanmış olan işitme gücüm bana bunları ta yanımda, hattâ döşeğimin içinde, yo"ganımm arasında gibi işittiriyordu. Hemen yastıklarımı ittim. Yorganımı silktim. Bir şey görünmedi.

Yüreğim öyle kuvvetli çarpıyordu ki, bir daha ayılma-mak üzere az daha bayılacaktım. Artık şüpheye yer yoktu. Ördeklerin ötüşükleri bir gerçektir. Bunu uykuda değil, uyanık kulağımın açıklığıyla duymuştum. Bu uğursuz köşkün perileri, gece gösterilerinin ilk perdesine başlamışlardı.

O anda Ruşen kadının bana olan tembihleri aklıma geldi. Hemen döşeğimi duvardan uzağa çektim. Acaba ben o gün uçkurumu Kible'ye karşı mı bağlamıştım? Farkında değildim. Hemen şalvarımı çözdüm. Kible'nin tersi yana dönerek yeniden bağladım. Bu tedbirden bir fayda görülmedi. Şimdi «Gaak, gaaak, gaaak..» kazlar başladı. Ama kaz sesleri bu sefer dışarıdan, taşlıktan geldi. Şimdi bunu iyice fark ettim. Galiba bana bu gece çiftlik perilerinin kümes halkı hoş geldine geldiler, dedim. O anda gayet gevrek bir at kişnemesi işitildi. Ondan sonra merdivende paldır küldür bir konuşma oldu.

Benden önce bu köşte boğulmuş olan iki hizmetçinin feci ölümlerini hatırlayarak aklımı kaçırarak bir hale geldim. İşte o zaman oda kapımın üzerine gürültülü müthiş bir davuldur başladı. «Dan dan da dan dan...» Artık nefesim nefesime yetişmiyor, ecel terleri döküyordum. O sırada aklıma Ruşen kadının tavsiyeleri geldi. «Mavili esvap giyme» demişti. Ay, benim arkamdaki entarinin ufak ufak mavi çizgileri vardı. Hemen entariyi

arkamdan çıkarıp attım. Şalvarım da o renkti. Onu da sıyırıp fırlattım. Bir bez gömlekle kaldım. Davul gene devam ediyordu. Şimdi o tembihleri birer birer hatırlamaya uğraşıyordum. Daha ne demişti? «Akşamları saç örgülerini çöz.» Saçlarımı koparıncasına bir aceleyle çözdüm, dağıttım. Gene faydasız. Davul hâlâ çalmıyordu. Gitgide kapıyı rezeleri üzerinde iyiden iyie sarsmaya başladılar. Artık anlıyordum. Öteki hizmetçiler gibi ben, bunların üzerlerine süp-rüntü dökmeden, başlarına tükürmeden, bu gece beni kaba-
F. : 3

hat işlemeden boğacaklardı. Ah, can pek tatlı şey... Kurtulmak için aklımın olanca gücüyle dadının tembihlerini hatırlamaya çabalıyordum. O, daha demişti ki: «Seni korkuttukları vakit ayaklarının başparmaklarının tırnaklarını birbirine sür, iki elinle kulaklarının memelerini tut. Bir demir bulabilirsen üzerine bas. Emret yâ cin, hazırım!., diye bağır».

Üzerine basmak için demiri nereden bulayım? Etrafıma bakındım. Dolabın üzerinde bir anahtar gördüm. Onu yere attım. Üzerine çıktım. İki elimle kulaklarımın memelerine yapıştıktan sonra ayaklarımın başparmaklarını birbirine sürtmeye başladım. Aman Allahım ne güç hareket, ne zor iş... Ne yorgunluklu didinme... Benimse, zavallı, ayakta durmaya takatim kalmamıştı. Ayak tırnakları kolaylıkla birbirine sürtülüyor. Ellerim kulaklarımda olduğundan ikide birde patadak odanın ortasına yuvarlanıyorum. Bu çalışmam bir tesir göstermedi. Gürültü büyük bir şiddetle devam ediyordu. Son nasihat olan «Emret, hazırım yâ cin» boyun eğiş feryadını bir türlü çıkaramıyordum. Çünkü ben hemen büsbütün çıplak bir kadın... Erkek midir, dişi midir ne türlü zebellâ olduğunu bilmediğim bir periye, «Emret, her şeye hazırım» diye nasıl bağırırım?

Yoksa bu cinli köşk her türül mel'unca tasarılar üstünde benim gibi masum kadınları avlamak için kurulmuş bir tuzak yeri, bir batakhane miydi?

İlâhi ana dostu Ayşe Hanım... Sana ne kadar büyük bir nefretle, şiddetle lanet okusam gene hıncımı alamıyacağım. Acaba kaç kuruş kazanmak için böyle namusuma canıma kıydın? Artık sana dünyada rastlayamazsam yarın âhirette on parmağım yakanda olsun. Bu lânetlemelerimin sonunda can kaygısı her şeye üstün geldi. Gene kendimi kurtarma imkânını düşünmeye giriştim.

Ruşen Abla daha ne demişti: «Gözlerini yedi defadan ziyade kırpma». Hay bu nasihat aklıma gelmez olaydı... Gözlerimi kırpmamaya uğraştıkça yedi defa değil, belki yirmi yedi defa birbiri üzerine açıp kapamadan duramıyordum. Bu, yapılması mkânsız bir tavsiyeydi. Acaba Arap benimle eğlenmiş miydi? Dışarıdaki curcuna benim bu didinmelerimi boşa çıkararak o kadar azdı ki kapı, sürmesi yerinden fırlayacakmış gibi zorlanıyordu. Didindim, didindim, didindim. Dedim ya, can pek kıymetli. Son çareye baş vurmaya da göze aldirdim. Tanrım kusurumu bağışlasın, darısı ayıplayanlarına başına gelsin.

— Hazırım yâ cin! Emret, buyur...

diye çağırarak haykırdım. Oraya baygın düştüm. Ötesini bilmiyorum. Gözlerimi açtığım zaman ortalığı ağarmış gördüm. Hiç ses, şada yoktu. Odanın orta yerine serili olan döşeğimi tâ kapı dibine kadar yeri değişmiş buldum. En ziyade korkuyla şaşkınlığıma sebep olan şey, oda kapısının içeriden gene sürmeli bulunmasını görmek oldu. Döşeğimi tâ oradan buraya kadar kim sürükledi? Şüphesiz periler. Çünkü kapıdan başka odaya girecek bir delik yoktu. Bu gerçek meydandayken artık onlardan kendimi korumak için tedbir düşünmek kadar büyük budalalık olur mu? İşte tamamıyla onların elindeyim. Ne isterlerse gece bana yapabilirlerdi.

Vücudumun o akşam uğradığı zarar derecesini anlamak için kendimi bir yokladım. Çok şükür korku, üzüntü yorgunluğundan başka kendimde hissedilir bir kötülük görmedim.

VII GERİ DÖNMEK KABİL DEĞİL

Gündüzün gönlüme verdiği ferahlık ve emniyetle biraz daha yattım. Uyumaya uğraştım. Dinlenmeye pek ihtiyacım vardı. Gene dalmışım. Güm güm oda kapıma vuruldu. Kalktım. Ruşen Abla:

— Hu, kızım, nasılsın ayol? Kalkmadın da merak ettim.

diye hatırımlı sorarak haykırıyordu. Benim o geceyi nasıl geçirdiğim sahiden merak edilecek şeydi. Hâlâ neye kalkmadığımı da aşçı kadın ihtimal ki boğulduğuma vererek tasalanıyordu.

Kapının sürmesini açtım. Arap içeriye girdi. Erkân minderine oturdu. Beni öyle ince bir gömlekle yarı çıplak, saçları dağınık, yüz göz karmakarışık, her tarafımdan yorgunluk sızır, bitkin bir halde görünce:

— Ne oldun kızım böyle? Seni ötekiler mi soydu?

— Hayır kendim soyundum.

— Ay niçin, sıkıntı mı bastı?

— Bu evi bu gece bir şeyler bastı ama ne olduğunu bilmiyorum.

Ruşen Abla telâşla gözlerini açarak:

— Âhû Baba'yı gördün mü Âhû Baba'yı?

— Destur Rabbim, o da kim?

— A, bilmiyor musun?

— Ne bileyim? Ben bu lânetli köşkün analarını babalarını, hepsini tanıyacak kadar daha burada eskimedim ki...

— Ya, Âhû Baba'yı görmedin de neye soyundun?

— Onu görünce saygı göstermek için soyunmak mı lâzım?

— Görünce soyunsan da korkarsın, soyunmasan da.

— Ben onu hiç görmek istemem. Ama görünce ne yapayım? Çekecek çilem varmış ki bu eve düştüm.

— O, «ay mehtabında» çıkar. Evin içine girmez. Dışarıda gezer. Sakın bahçeye bakma.

— Ne bahçeye baktım, ne avluya. Gene korkudan ölüyordum.

— Her akşam böyle soyunma. Belki onları kızdırırsın, üzerine saldırırlar.

— Mavili esvap giyme diye dün gece söyleyen sen değil misin?

— Ben söyledim. Mavi giymek onlara nispet vermektir.

— Serlerine lanet. Onlara neye nispet vereyim? Entarimde mavi çizgiler vardı. Kızmasınlar diye çıkardım.

— İyi ettin, pekâlâ ettin. Bu akşam sana beyaz entari verelim de onu giy.

— Allah göstermesin, bu akşam burada kalmak niyetinde değilim.

— Nereye gideceksin?

— Nereden geldimse oraya.

— Gidemezsin ki...

— Niçin?

— Periler izin vermezler de onun için.

— Periler benim kâhyam mı? Onlar ne karışır?

— Ah, tövbe de. Cahile bak.

— Ne yaptım ki tövbe diyeyim?

— Daha ne yapacaksın? Onlar ne karışır demedin mi?

— Benim onlarla ne alışverişim var?

— Var besbelli.

— Neden?

— Sen dün gece burada kaldın. Onlara karıştın gittin. Nereye gitsen ellerinden kurtulamazsın. Dünyanın öbür ucuna gitsen arkandan gelirler.

— Çattık belâya desene. Hay Allah o Ayşe Hanım'ı kahretsin. Ben onlara karışmadım ve karışmak da istemem.

— Karıştın gitti diyorum sana.

— Karıştığımdan benim hiç haberim yok.

— Senin nereden haberin olacak? Acaba Çini Maçın perisine mi, Hint perisine mi, Gamgam'a mı, yoksa Yosma Halil'e mi karıştın?

— Korkutma beni abla? Bunlar nasıl isim? İlâhi Ayşe Hanım, kör ol da sürün inşallah...

— Kız, öyle inkisar etme. Ayşe Hanım sana ne yaptı? __ Daha ne yapacak? Maksudı beni boğdurmak idiye buraya getireceğine bir battal kuyuya atırdıydı daha iyi ederdi.

__ Dur bakalım. Periler herkese fenalık etmezler. Hoşlandıklarına pek büyük iyilik ederler. Bir lûtuflarına uğrar-san sonra Ayşe Hanım'a duâ edersin.

— Ya hoşlanmayiverirlerse öldürürler, değil mi? Ben canımı sokakta bulmadım. Bir kötülük yapmasınlar da, iyiliklerinden vazgeçtim.

— Kalk, kalk... Onlar tembellikten hoşlanmazlar, temizlik isterler. Ortalığı sil, süpür.

— Benim kolumu kaldıracak halim yok. Bu berhaneyi nasıl temizleyeyim. Onlar temizlik istiyorlarsa geceleri bizi rahat bıraksınlar da biraz uyuyup gündüzleri çalışabilelim.

— Buranın havası hafiftir. İnsan gündüzleri erken kalkar.

— Buranın gündüzleri hafif ama geceleri pek ağır. Adamı öldürüyor.

— Sana yaramadı mı?

— Hiç yaramadı. Her gece böyle kazlar, ördekler bağırır, atlar kişner, horozlar öter, yatağımı simitçi tablası gibi oradan oraya gezdirirlerse benim bir daha döşeğimden sağ kalkacağım şüphelidir. Çünkü orta yere serdiğim döşeğimi kapı dibine taşınmış buldum. Bir başka akşam beni döşeğimle beraber uzaklara götürmeyecekleri ne malûm.

— A, deli... Çiftliktir burası. Hiç horoz ötmez mi? Korkma ayol, seni uzaklara nereye götürecekler? Götürseler götürseler kırlara çıkarırlar. Dudurlu'dan öteye götürmezler (1).

— Dudurlu neresi? Rabbim, hiç işitmediğim yerler. Her yerde horoz öter ama, böyle insanın döşeğinin içinde, kulağının dibinde mi öter?

(1) Dudurlu, Üsküdar arkasında güzel bir köy
(Yazarın notu)

— Canı nerede isterse orada öter. Sana bir kötülük ettiler mi?

— Daha ne yapacaklar? Oda kapımı tekmelediler. Davul çaldılar. Haberim olmadan yatağımın yerini değiştirdiler.

— Ah iki gözüm, eğleniyorlar.

— Onlar eğleniyorlar ama bir de bana sor, ne çektim. Haniya boynuma taktığın muskanın hükmü nerede kaldı? O boynumdayken yanıma gelmeyeceklerdi. Nasıl geldiler?

— Kız sus, inanmazlık etme. O senin yanma gelenler kötülük değil, iyilik perileridir. Yattığın yerde uğrayacağını anlarlar da uğramasın diye yatağın sana iyilik için yerini değiştirirler...

— İyilik perisi gece bir kadının yatağını oraya, buraya süremez. Verdiğin muskanın hükmü olmadı vesselam.

— Hay bilgisiz kadın hay... Üzerinde muska olmayay-dı sen göreceğini görürdün.. Bu sözlerimin doğruluğunu sonra anlarsın. Sakın muskayı üzerinden çıkarayım deme...

Biz böyle Ablayla görüşürken Çeşm-i Felek kalfa geldi. Şikâyetlerime o da önem vermiyor, gülüyordu. O günü beni geri göndermeleri için çok yalvardım. Ağladım, sızladım. Bunun kabil olamayacağını söylediler. Nihayet, kaderim buymuş dedim. Canımdan ümit keserek sustum. Gösterilen yerleri kalfanın tariflerine göre sildim süpürdüm.

Filân odaya girme. Başını sokup falan geçide bakma. Şu kapıya yaklaşma. Bu duvarın önünden geçme. Köşkün kapalı kısımlarında sesler, bağırımlar, çağırımlar duyarsan cevap verme gibilerden birçok acayip tembihler yaptılar. Bütün hareketlerim âdeta sınırlandı. Adımı nereye atacağımı, nereden yürüyeceğimi bilmeyerek bir yere sürtünmeye bile korkuyordum.

Akşam yaklaştı. Üçümüz de saçlarımızı çözdük. Beyazlar giydik. Evet, bu tımarhane töresinin çizdiği kılığa ben de girdim. Baştan aşağı onlara benzedim. Gece oldu. Gene çiftlik hayvanları bu müzik yerlerinde ötüştüler. Koşuştular, gene birkaç defa tırnak sürtmek, göz kırpmamak gibi güç işleri yapmak zorunda kaldım. Denize düşen yılanı sarılır sözünü hatırlayıp karşılaştığım bu tehlikelere karşı

başka çeşit bir korunma çaresi olmadığından böyle davranı-yordum. Birkaç akşam sonra bana da bir alışkanlık geldi. Eski ürkekliğim azaldı. Vazifem ev işinden ziyade perilere hizmet etmektir. Bir yere süprüntü bırakmayıp temizliyor, akşamları onlar için çeşitli ağaçlar altına dökülecek şerbetleri kendim eziyor, tütsülerini veriyor, onları kutsamak için bazı yerlere konulan kandillerini yakıyor, hemen bütün işlerini ben görüyordum. Oradan kurtuluş ümidini kesilmiş görünce perilere kendimi sevdirmeye uğraşmaktan başka bir çare kalmadığını anladım. O gayretle çalışıyordum. Galiba biraz da cinlerin, perilerin teveccühlerini kazandım. Çünkü geceleri tepemde daha az ötüşüyorlar, daha az tepi-niyorlardı. Sabahları döşeğimi akşamdan sermiş olduğum yerde bularak biraz ferahlıyor, emniyet hissi duyuyordum.

Çeşm-i Felek kalfa da, Ruşen Abla da benim bu her şeye evet deyişimden ve iyi gidişimden pek memnun oluyorlardı. Elden geldiği kadar hoş geçinmeye çabalıyordum.

Perilerin benden hoşnut kaldıklarını bildiğim için atılganlık ederek sular karardıktan sonra yatacağımı zamana kadar orada burada dolaşabiliyor, ama herkes yattıktan sonra odamdan çıkmak cesaretini daha gösteremiyordum.

VIII BİLMECE İÇİNDE BİLMECE

Bir akşam yemekten sonra bir şey almak için orta kata çıktım. Girilmesi yasak olmayan odalardan birine girdim. Kulağıma derinden bir ses geldi. Bu, bir kadın sesi. Ama ne Çeşm-i Felek'in, ne de Ruşen'in sesi değil. Bütün bütüne yabancı. O zamana kadar duymadığım bir sestir.

Bu evde her ses, her pıtırta, her gürültü perilere mal ediliyordu. Bu ses de onların olacak. Ama bugüne kadar işittiğim peri sesleri birtakım şamatalardan ibaretken bu açıkça bir şeyler söylüyordu. Ömürmdede hiç peri lâkırdısı duymadığım için ne söylediğini anlamayı merak ettim. Acaba böyle bir meraka uymak perilere karşı gelmek midir? Bunları kızdırmayayım? Yüreğim çarpmaya başladı. Korkum pek çarpıntılıydı. Ama merakım da o kadar büyüktü. Perilerin kendilerine mahsus dilleri mi vardı? Bu gelen ses, bağırmayla söylenme arasında tuhaf bir şekildeydi. Bütün dikkatimle kulak verdim. Ay: Türkçe söylüyordu. Ses, derinden geldiği için söylenen cümlelerin bazılarını anlayabildim, ki işte şunlardı:

— Benim adım Şefika, Şefika, Şefika... Anamın-

ki Refika, Refika, Refika... Babammki Tayyar... Yaklaşma ha, salar... Hurma dalı, aktı balı, yarın salı, deli karı, çıkar dilini, salla belini a... deli deli tepeli, eski hamam küpeli... Âlemin aklını mezada çıkarmışlar da gene herkes kendininkini beğenip almış. Akılcığımı kimselerinkine değişmem vallahi.. Bana deli diyenlerin, dilerim Tanrıdan tepeleri delinsin. Ne haddine, hele deli değilim de! Killarını say emriyle hemen koca postekiye önüne koyarlar. Sonra seksen bilmece sorarlar... Bir hunsâ varmış. Kâh erkeklığı üstün gelirmiş, kâh karılığ... Bu hunsâmn bir tarafı erkekle, öbür tarafı kadınla evlenmiş. Bu erkekle kadın birbirine ne düşünüyorlar? Elinin körü, yeme beni, yerim seni. Çörek-otu çömlek g...ü. Manda, kuğu... küt... pat., geber yat... Aman etme darılırim, gıdıklama bayılırim. Dayanamam sarılırim...

Bu saçmaları duyunca bütün bütüne korktum. Entarim beyaz, saçlarım çözüktü. Büsbütün dağıttım. Perilerin kızgınlığını yatıştırmak için ceplerimde birçok kokulu otlar, tohumlar, üzerlikler taşıyordum. Bunları etrafıma serptim. Böyle tehlikeli anlarda tehlikeyi uzaklaştırmak için bana öğretmiş oldukları «Tur-u kuşiyye» duasını o manasızlık ve uzunluğuna rağmen okumaya başladım. Bu işittiklerim bir gerçek miydi? Yoksa ben çıldırılmış mı, çıldırıyor muydum? O kadar sakındığım halde galiba üzerlerine uğramışım. O kayıptan gelen sesin saçmalarını taklidetmek için birdenbire içime bir heves doğdu. Ben de başladım: «Benim adım Muhsine, Muhsine, Muhsine... Anammki Rasime, Rasime, Rasime... Babammki Hızır, yaklaşma ha ısırır. Çörek otu falan filân... Aman etme, darılırim, gıdıklama bayılırim, dayanmam sarılırim...» Evet, ben de işte böyle saçmalarken gene durdum. Aklımı başıma toplamaya uğraştım. Besbelli bu bir delilik başlangıcıydı. Ne olduğunu anlamak için kendimi, zihnimi bir tartmak istedim. Geçmişe ait vakalardan birtakımını hatırlamaya başladım. Hep eskiden bildiğim şeyleri gene yerli yerinde aklımda buldum. Kendi inancıma göre daha çıldır-mamıştım. Ama delirmemiş olduğumu açıkça ispat için bu işittiğim saçmaların öyle aynen duyduğum gibi, bilinmez bir ağızdan çıkmış olduğunu araştırıp ispat etmek lâzımdı. Evet, daha iyi işiterek şüpheden kurtulmak, yanlış işitme illetine yakalanmadığımı anlamak istiyordum. Şimdi nasıl edeyim? Bu evde pek keyfine göre hareket etmeye gelmez. Hep bir gözünü kör edeceksin, bir kulağını sağır. Ben iki gözümü kör, iki kulağımı da sağır ettim. Ama bu acayıplıkları duymaktan kendini korumak mümkün mü? Eski hikâyelerde okunan peri sarayları gibi her delikten, her kovuktan bir türlü ses çıkıyor. Elindeyse bunları işitme, dinleme, ha^/di bakayım. Perileri gücendirmeye mi uğraşırısın? Yoksa meraktan çıldırır mısın?

Düşündüm, düşündüm... Bütün damarlarımda kaynayan o kuvvetli merak duygusunu yenemedim. Köşkün iki dairesini birbirine bağlayan bir geçit vardı. Elimde şamdanla oraya yürüdüm. Her adımında belki on desturla sonuna kadar gittim. Nihayette önüme bir kapı çıktı. Yokladım, sımsıkı kilitliydi. Kulak verdim. Bir şey duymadım. Geri döndüm. Demin gördüğüm odanın yanında bir oda daha vardı. Odanın kapısını karıştırdım, açıldı. Ama bana edilen tembihlere göre buraya hiç mi hiç girme yoktu. Şamdanı içeriye tutarak başımı uzattım: Bomboş, tozlu, koca bir oda... Bir «Tur-u kuşiyye» duası daha okuyarak teknil cesaretimi topladım. Zaten ben bu cinler evinde ya çıldıracaktım, ya da bir gün perilerin kızgınlıklarına uğrayarak geberecektim. Kokulu otlarımı serpe seipe içeri}^e girdim. Ne peri vardı, ne cin... Besbelli bana oyunlarını sonradan oynamak için ses çıkarmıyorlardı. Bütün kuvvetimi kulaklarıma topladım. O ses işitiliyor, şimdi daha açık ve yakından geliyordu. Dinledim. Hep, önceden işittiğim saçmalara benzer şeyler. Bu ses, köşkün hangi derinliklerinden geliyordu? Cesaretimi biraz daha ileriye götürerek bir pencereye yaklaştım. Mumu yere bıraktım. Camın kanadını açtım, bahçeye baktım. Bahçeyi ortadan ayıran yüksek duvarın üstüne bakan bir odada olduğumu anladım. Ortalık yeni ayın ışığıyla şıkır şıkır. İri ağaçlar heybetli. Âdeta korkulu görünüyordardı. Orta katta bulunuyordum. Görebildiğim kadar, köşkün ön tarafına bir göz gezdirdim. Şimdiye kadar içini görmemiş olduğum bu bölme bahçe pek esrarlı bir yer. Belki de perilerin daima dolaştıkları kumkuma yeriydi.

Şimdi o ses, bahçeden geliyor gibiydi. O saçmalar bütün açıklığıyla duyuluyordu. Dinledim.

— Benim adım Şefika, babamki Tayyar, karaca üzümün kartlaşmamışçası. Ocak kıvılcımlandırıcılardan mısın, kapı gıcırdatıcılardan mısın? Ne ocak kıvılcımlandırıcılarım, ne de kapı gıcırdatıcılardanım. «Bir berber bir berbere bire berber beri gel demiş. Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi. Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi. Bir tarlaya kemkem ekmişler, iki kürkü yırtık kel kör kirpi dadanmış. Biri erkek kürkü yırtık kel kör kirpi, öteki dişi kürkü yırtık kel kör kirpi. Kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin kürküne, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürküne eklemişler. Kör olası mel'unlar. İşte dersimi su gibi biliyorum. Benden daha ne soracaksınız? Dört deryanın deresini, dört dergâhın derbendine devrederlerse, dört deryadan dört dert, dört dergâhtan dört dev çıkar... Ben bu hesabı sizin kadar bilmez miyim sanıyorsunuz? Pireli peyniri perhizli periler teperlerse pireli peynirler de pırpır uçarlar. Bana soracaklarınız işte bunlar değil mi? Smif geçme gayretiyle çalışan bir öğrenci gibi ben bu imtihanı size her gün veriyorum. Beni buraya kapadınız. Mal ve mülkümün üzerine oturdunuz. Hakkımı, bu esirlikten kurtuluşumu isteyince bu saçmaları tekrarlatarak beni çıldırtmaya uğraşıyorsunuz. Tanrıdan dilerim benden beş beter olunuz. Zebani... Minare boyunla, ak sakalınla bu gece bana görünme. Taşla kafanı yararım alimallah... Şeytan taşlaması sevaptır. Sen şeytanların Âhû Babası'm. Haniya Salim, haniya Şevki? Şiş şişeyi şişlemiş, şişe keşişe şiş demiş.»

Çıldırmadığımı anlamak için kendimi bir-iki defa daha yokladım. Bir berber bir berbere bir şey söylerken, aman beri gel derken, sonra ortaya bir yaz, kış köşesi çıkıyor.

Kürkü yırtık rekek kel kör kirpinin kürkünü... gene böyle kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin kürküne diyorlar mı, ekliyorlar mı, insanın zihni bu kel kör kirpinin dikenleri arasında tekerlenir, beyni karıncalanırken lâkırdı pireli peynire dönüyor. O zaman adama bir bulantı geliyor, pireler midemde hora tepiyor, zannediyorum. Ne münasebetsiz imtihan bu? Bu köşkün pireleri de kaçık galiba. Beni de böyle bir imtihana çekerlerse ne yaparım? Yok... Yok... Böyle bir imtihana lâıyk olduğunu ispat edebilen kimse bu tekkede eskimeli. Delilikte birkaç numara ilerlemeli. Bu saçmalar boyuna devam ediyordu. Hemen mânâsız, bu dil dolaştıncı tekerleme saçmaları arasında manalı sözler, sızıldanmalar da vardı.

Artık kayıtlılarından olduğum tımarhane mi, cinler evi mi, işte neyse, bura halkından daha yüzünü görmediğim bir zavallı daha varmış. Düşündüm, düşündüm. Bunun kimliğini keşfe uğraştım. Bizi getiren arabacının yolda söyle-

diği sözler aklıma geldi. Herif, o perili köşkte Hanımefendi çıldırdı demişti. Ayşe Hanım da; Hanımefendi istanbul'da aklını bozdu da sonra oraya getirdiler diye karşılık vermişti. Nerede çıldırmış olursa olsun. Zavallı kadını buraya kapamışlar; kimseyle görüşturmüyorlar. Yanından kuş uçurtmuyorlar. Acaba niçin? Bu kadının çıldırmış olduğuna şüphe yok. Çünkü o saçmaları ders diye ezberleyip de imtihan vermeye uğraşması bunu ispat ediyor.

V Kadıncağız, malımın mülkümün üzerine oturdunuz diyordu. Sonra saçmalar arasında iki isim saydı.

Şevki'yle Salim... Bunlar kim? Bu evde hizmetçilerden başka erkek göremedin. Evin efendisi, yahut beyi nerede? Arada bir kalfayla Ablanın ağızlarından, beyefendiler sözünü işitiyordum. Ama köşkte bunların varlığına delil olacak bir işarete rastlamadım.

Eğer o ses, sandığım gibi deli hanımefendininse talihsiz kadın: «Zebani, minare boyunla, ak sakalınla bu gece bana görünme. Sen şeytanların Âhû babası'm» diyordu. Demek bu köşkte minare boylu, ak sakallı bir Âhû Baba var. Bu Âhû Baba'nın verdiği korkudan bana Ruşen Kadın da bahsetmişti. Bilmece içinde bilmece... '1

Bu köşkte biraz daha oturup insanların da, perilerin de sularmca gidersem çok şey öğreneceğim. Uzun zaman ortadan kaybolarak kalfayla Arabın kuşkularını uyandırmamak için hemen camı kapadım. Şamdanı aldım. Yürüyeceğim sırada odanın boşluğu içinden kulağıma bir ses geldi. Ama bu ses, deminki işittiğimden büsbütün başkaydı. İsmimle çağırılıyordum. Pena halde korktum, sustum. Sindim. Dinliyordum. İsmim birkaç defa daha çağırıldı. Sonradan bir testi, yahut sürahi doldurulurken kabadan inceye doğru yükselen lıkırtıya benzer bir sesle: «Muhsine!» sözü birbirine ulanarak odanın dört köşesini dolaştıktan sonra en ince perdesi hemen kulağımın dibinde tekrarlanıp söndü. Belimi duvara dayadım. Elimde mum, zangır zangır titriyordum. İsmimin odayı çepçevre dolaşmasını korkunun şiddetinden dışarıya uğramış gözlerimle takip ediyordum. Yalnız ses duyuyor, bu sesin sebebi olan cismin gölgesini bile fark edemiyordum. Perilerin maddesiz birer cisim olduklarına işte o zaman inandım.

Uğradığım şu peri, bana Ruşen Abla'nın tarif ettiği çeşitten hangisiydi? İyilikçisi mi, kötülükçüsü mü? Ben, şimdi Karagöz'ün «Kanlı Kavak» oyununda insanların çarpıldıkları gibi insanlığımı kaybedip kaba bir hayvana mı çevrilecektim? Yoksa çarpık endişeye, çağanoza dönüp kambur zumbur bir şey mi olacaktım. Bana bin öğüt verdiler. Ah deli kahpe... Ne dedim de böyle yalnız başıma تنها, tozlu odalara çıktım? Beni çarpsalar da hakları vardı.

Böyle büyük bir değişme felâketini beklerken birdenbire kulağımın yanında kalın, tok bir erkek sesi:

— Muhsine... Muhsine...

dedi. Ben de ne yaptığını bilmez, ansız ve içten gelen bir taşkınlığa uyarak:

— Efendim!

diye cevap verdim. O, kayıptan gelen ses, ama bu sefer biraz uzaktan, gene duyuldu:

— İmtihan olacaksın. Dersini ezberle...

— Peki efendim.

— Dikkat et... Aşağılıkların üzerlerine basma.

Aynı yerde ve aynı vaziyette bir hayli zaman bekledim. Artık bir şey işitilmedi. Sağlam bu gece perilere karıştım gitti. Emirleri bana söylendi. Evet diye cevap verdim. Ruşen'in dediği işte şimdi tamamıyla oldu. İmtihan olacaktım-şım. Dersimi ezberlemeliymişim. Hangi dersi mi? Deminden duyduğum saçmaları mı? Demek ki ben âdeta deli adayıydım. O saçmaları ezberleyeceğim. İmtihanımı verdikten sonra delilik bilgisinden diploma alacağım! Tekkelerde çile dolduran dervişler gibi delilikte dedelik derecesini kazanacağım. Bu dereceye ulaştıktan sonra herhangi bir tımarhaneye başvurarak diplomamı göstersem hemen benim için bir kabul hücresi açılacak.

Düpedüz hak ederek deli, şartıyla şurtuyla kaçık sayılacağım. Fena değil. Çeşm-i Felek'le Ruşen'in bu kadar zamandır eremedikleri bir dereceye varacağım.

Galiba periler bende deliliğe daha büyük bir istidat gördüler.

«Aşağılıklara basma», diye bir hatırlatma oldu. Bu aşağılıklar kimler? Göze bir şey görünmüyor ki basıp basmadı-

ğımı bileyim? Allah bilir, bu aşağılıklar Ruşen'in söylediği «eşirrâ-yi ecinniyân» olacak. Yani ecinnilerin en kötülerini. Bu uğradıklarım, iyilikseverlerden olmalı ki, kötülerden korunma tavsiye ediyorlar. Ben bunların iyilik, kötülük derecelerini sonra anlayacağım.

İyi saatte olsunları kızdırmamak için emirlerine boyun eğmek lâzım. Bu iyi saatte olsunlar tabiri neden onların kimliği, adı olmuş? Onlara niçin böyle deniyor? Allah esirgesin, fena saatte olsalar, dünyayı birbirine katarlar da onun için. Demek ki perilerin hayırlısına da hayırsızına da pek güvenmemeli. Vakit geçirmeden dersini ezberlemeli. Nasıl anamın babamın ismini söyleyerek, kimliğimi göstererek derse girişmeli, sonra kapı gıcirtısından mı, kürkü yırtık kel, kör kirpiden mi, yoksa dört tekkenin bilmem kaç derecesinden, derbendinden, deryasından mı?... Bu saçmaların en ziyade hoşuma gideni: «Aman etme, darılırim, gıdıklama bayılırim, dayanamam sarılırimı» nakaratı idi. Ben, böyle söylene söylene, elimde mumla odadan çıktım. Artık imtihanı mükemmel vereceğime şüphem kalmadı. Her adımımı attıkça aşağılıklardan birinin üzerine basacağım diye ödüm kopuyordu.

IX

ÂHÛ BABA, YAHUT GULYABANİ

Benim o evdeki itibarımın sır sağlamaya bağlı olduğunu biliyordum. Vazifemin hepsi perilere hizmet olmakla beraber korku ve merak uyandıracak olağanüstü hallere rastladıkça meraka kalkmamak veya kalkmaz görünmekti. Arkadaşlarıma bu işittiğim seslerden, saçmalardan, perilerden aldığım talimattan kesin olarak bahsetmem. Çünkü kalfayla Ruşen Abla bana şimdiye kadar imtihanlardan filândan ve şimdiye kadar çalıştıkları saçma derslerinden kaç numara aldıklarından hiç söz açmamışlardı. Aksine, boyun eğişimi, söz dinleyişimi, hamaratlığımı, dıştan ilgisizliğimi daha ileri götürdüm. Ama deliren hanımefendinin geçirdiği esrarlı hayatın, bu hapisliğinin içyüzünü öğrenmek için de meraktan çıldırıyordum. Benim için bu sırların keşfedilmesine yardım edecek o delirmiş kadının sözlerinden başka şimdilik incelemeye yarayacak başka bir şey yoktu. Belki de o saçmalar arasında işe yarayacak akıllıca, manalı sözler, samimî açılmalar bulabilirdim. Geceleri yatmıcaya kadar kulaklarım kırışte, zihnim hep hanımefendide olarak dolaşıyordum. Çünkü benim bu delilik okuluna yazılışım yapılmış demektir. Derse başlamıştım. O kayıptan gelen ses bana geceleri orada burada dolaşma diye emir vermedi. Yalnız aşağılıkların, üstüne basmaktan kaçınmamı söyledi. Bir akşam kulağıma o ses gene geldi. Hemen bir iş bahane ederek orta kata çıktım. Usulca o boş odaya girdim:

— Gene mi geldin? İlâhi, boyun boşun devrilsin. Son gelişin olsun. Seni Âhû Baba'lar götürsün. Benden ne istiyorsun? Artık verecek bir şeyim yok. Bir lokma, bir hırkayla kaldım. Beni tek başıma bir odaya kapadınız. Bir Arapla bir kakavan çerkesten başka insan yüzü gördüğüm yok. Yıkıl oradan musibet. Defol zebellâ... Haydi mezarlığına git. Ölü eti ye. Ben daha ölmedim. Dev hortlağı. Seni bana musallat edenler Tanrıdan bulsunlar, leş yiyici.. Çekil diyorum sana... Boğazına kor düşsün, kemiklerini emmek için kaç delikanlıya, kaç taze kıza kıydın? Benim de iki tane gül gibi hizmetçimi götürdün. Köylüler bir gün seni inşallah kurşunlar, sopalarla gebertecekler. Yiyeceksen Şevki'yle Sa-lim'i ye. Onlar sana lââyık besindir. Bakma öyle hain hain. İçeri gelemezsin. Yanımda En'âm-ı Şerif var. Dedemden kalma iki ağızlı zülfikar yavrusu kılıç var. Gelme diyorum. Perilerin şahını çağırır, seni iki parça ettiririm. Gelme diyorum, Gulyabani, ay geliyor, üstüme yürüyor. Eşim dostum, koşun, beni bu zebaninin elinden kurtarın. Yetişin, ölüyorum, paralıyor, bittim.

Tüylerim diken diken oldu. Acaba gene bunlar deli saçması mıydı? Yoksa sahiden kadının üstüne yürüyorlar mıydı? Zavallı hatun gül gibi iki hizmetçisinin ziyan oluşuna hâlâ üzülüyor. Şimdi demek nöbet bana geldi. Nerelere kaçayım? Kimden yardım istiyeyim? Ev sahibi kadının feryatlarına, bağırp yardım istemelerine bile kulak veren yok. Beni kurtarmaya kim koşacak? Yalnız imtihana çalışmakla ben bu evden pek kolay canımı kurtaramayacağım. Cinlerin, perilerin ivilikni vp îrntıııit-™" ~™™+ı--•--| |---' , . . - _____j ^iuiji B.U.İ. Ldicuuayacağım. cinlerin, perilerin iyilikçi ve kötülükçü çeşitlerinden başka bir de ani, yahut öteki adıyla Âhû Baba, ne olacak? İşte bu

Gulyabani, ^«..^ «^«ı ouyie jum caoa, ne olacak? İşte bu pek kötü, pek amansız bir belâ.. Hanımefendinin haykırdığı şu cümleler kulağımdan çıkmıyor: «Defol zebellâ, haydi mezarlığına git, ölü eti ye hortlak, leş yiyici... Kemiklerini emmek için kaç delikanlıya kıydın? Benim gül gibi iki hizmetçimi götürdün...»

O anda aklıma pek korkunç bir şey geldi. Bazı cin tutmuş hanlar, hamamlar olur da oralarda koyun, inek, manda gibi canlı hayvanlar adarlar. Seneden seneye bu adaklar verilir. Sakın bu Gulyabani'nin adağı da her yıl bir insan olmasın? Hizmetçi kadınları buna adak olarak yedirmesin-ler? Acaba ben buraya böyle bir adak kurbanı olmak için mi getirildim? İlâhi Ayşe Hanım... artık senin için edecek kötü dua bulamıyorum. Dışarıda gündüz ışığı sanılacak kadar duru, kuvvetli bir ay ışığı vardı Işık, dışarıdan bulunduğum odanın perdeleri-

F.: 4

ne vurarak içerisini bayağı aydınlatmıştı. Birdenbire perdelerin üzerinde korkunç, iri ve sahiden minare denecek boyda bir gölge gezindi. Ardından, yürekleri titretecek gümbürtüye benzer bir homurdanma oldu. Korkumdan sıtma tutmuş gibi iki çenem takır takır birbirine vurmaya başladı.

Zavallı kadının yardım haykırıışları bu dev boylunun korkunçluğu nispetinde yükseldi. Rüyada mı, gerçekte mi yim, bilmiyorum. Her tarafımı bir kâbus sardı. Ne orada durmak, ne de kaçmak cesaretini gösterebiliyordum. Bütün kuvvetimle kendimi sarsmaya, adımımı atmaya uğraşırken gölge bir daha göründü.

Kendimi son defa zorlayıp olanca sesimle bağıra bağıra başımı duvarlara, kapılara vurup dışarıya koşacağım sırada «Üzerime basma» diye hemen ayaklarımın altından bir ses işittim. O kadar fenalaştım ki düşmemek için duvara dayandım. Gene o ses: «Yaslanma, şimdi seni çarparım» diye tekrarlandı. Aman Allahım, bu ne hal? Ne korkunç şey? Önce ayaklarım, sonra yukarı, tavana baktım, duvarlara baktım, meydanda bir şey yok. Kayıptan çeşitli sesler gelmekteyken çıldırılmış gibi kendimi dışarıya atabildim. Hiç şüphe yok, artık bu defa kötülük isteyen perilerin kötülüğüne uğramıştım. Merdivenlerden tekerlene tekerlene indim. En alt kattaki odaya bir kızıl deli saldırışıyle atıldım. Abla'yla kalfa karşı karşıya oturuyorlardı. Benim bu korkuma ve telâşına karşı ikisinin de hoşnutsuzlukla kaşları çatıldı. Soğukkanlılıklarını hiç bozmadan sordular:

— Ne var?

— Bu uğursuz perili köşkte ne olmaz?

— Canım, ne var?

— Gündüz orta katta unuttuğum hırkamı almak için yukarı çıktım, acı acı bir ses işittim. (Beni öldürüyorlar, boğuyorlar) diye biri bağıryordu. Ödüm koptu gitti...

İki kadın bakıştılar. Kalfa aynı soğukkanlılıkla dedi ki:

— Biz sana bu evin içinde gürültüler, sesler işitirsen telâşlanma diye tembih etmedik mi?

Ruşen Abla, ihtiyatlı bir sesle:

— Öyle ya!.. Periler bunlar... İstedikleri zaman bağırlar. Bu evin iyi saatte olsunlarla dolu olduğunu bilmiyor musun?

— Gerçekten dolu. Nereye adımımı atsam: «Üstüme basma» diye azarlıyorlar. Ama uzaktan işittiğim o ses, peri sesi değildi. Sizin, benim gibi bir kadın haykırıyordu.

Ruşen Abla, kızgınlığından birkaç defa kalkıp oturarak:

— Ayol, perilerin kadını yok mu? Sen onların sesi insan bağırmasına benzemez mi sanıyorsun, bilgisiz kadın?

— Hayır diyorum size. Bu, peri, cin sesi değil. O da cinlerden şikâyet ediyor. «Yetişin, beni kurtarın, eşim dostum yok mu?» diye bağıyor. Sizin zerre kadar acımanız yok mu? Bu kadın kimse, imdadına koşalım. Biz baş edemezsek dışarıdaki heriflere haber verelim. Yüreğim parça parça oldu.

Beyazla Arap gene bakiştılar. Sonunda Çeşm-i Felek kalfa acımasının derecesini gösteren dalgın bir yüzle:

— Gidip bakayım bari...

Abla, yanımda ağzından kaçıracağı sözün ehemmiyetini tartmasına engel olan bir kızgınlıkla:

— Nereye gideceksin canım? «Ay mehtabında» bağırdığı vakit yanma gitmeyin diye bize tembih etmediler mi? Bu gece Baba'nın gecesi. İşte o geldi. Zavallılık, öteki de korkusundan bağıyor.

Kalfa:

— İki-üç ayda bir doktor getirirlerdi. Ne zamandır onu da getirmediler. Acımam bırakmıyor. Hydi Ruşen gidelim, zavallı kadın ne halde, bir görelim.

Ruşen:

— Ya sonra duyarlarsa bize ne yaparlar? Kalfa:

— Kimden duyacaklar? Ruşen, beni işaretle:

— İşte bundan korkuyorum...

İkisi de kuşkulu birer bakışla gözlerini bana diktiler. Ağlayarak hemen eteklerine kapanıp dedim ki:

— İki gözüm kalfalarım. Benden hiç korkmaymız. Benim sizden başka insan yüzü gördüğüm varmı ki bu eve ait sırları açığa vurayım? Galiba benim bu evden dirim değil, ölüm çıkacak. Nihayet Âhû Baba'yı gördüm.

Aslını değil, gölgesini. Hay Yaradana sığındım. O ne boy.. O ne bos... O

ne kavuk, o ne sakal... Meredin gölgesi böyle, ya kendisi nasıl olacak? Mezarlıkları dolaşmış galiba. Dışine, midesine lâyıık bir şey bulamamış. Açlıktan kükreyip duruyor. Hanı-mefendi'nin tarifine göre lanetlemenin âdeti körpe vücutlarla karnını doyurmak ama, bugün aç kalmış olacak ki kartlığına bakmadan kadını yemek için üzerine hücum ediyor: Ruşen:

— İşte iyi bildin. Biz sana söylemedik ama, sen anlayışınla fark ettin. Bu eve gelenin dirisi çıkmaz. Ama boşboğazlık etmezsen bir şey olmaz. Bu tehlike yalnız senin için değil, aynen bizim de başımızda. Dilimizi tutmazsak bizi de boğarlar. Kurtulmak bizim için de mümkün değil. Ölünceye kadar perilerin dertlerini çekip hizmet edeceğiz. Ne yapalım? Kaderimiz böyleymiş. Biz dilimizi yuttuk. İşte bak, kaç yıldır bize bir şey yapmıyorlar. Dilimizi gene tutarsak inşallah ecelimize kadar yaşarız. Buradaki cinlerin en korkuncu Gulyabanidir. Bunun geldiğini, göründüğünü kimseye söylememeli. Bize öyle tembih ettiler. Sonra kendin bilirsin.

— Kim tembih etti Abla?

— Orası lâzım değil. Üstüne vazife olmayan şeyleri sorma.

Uzun bir danışmadan sonra iki hizmetçi bağıran kadının yanma gitmeye karar verdiler. Odadan çıkacakları sırada ayaklarına kapanıp dedim ki:

— Beni burada yalnız bırakmayınız. Ben kendi kendime korkudan ölürüm. Ne olacaksam sizinle beraber olayım.

Bu ricama karşı Arap gözlerini açtı. Şiddetli bir itirazla:

— Olmaz, olmaaaz, Allah esirgesin. Hanımefendi'nin yanma seni götürmek olmaz.

Göz yaşlarımla ortalığı ıslatarak:

— Mademki ölümü, dirimi bu eve adanmış, ben de sizin gibi bir fedaiyim, bağlılığımdan niçin şüphe ediyorsunuz? Ancak susarsam yaşayabileceğimi bilirken hiç verdiğiniz emre karşı harekette bulunabilir miyim? Ben de geleyim. Size yardım ederim. Böyle tehlikeli zamanlarda çokluk, kalbe kuvvet verir.

Ruşen, sorar gibi Çeşm-i Felek'in yüzüne bakarak:

— Yeni hizmetçiyi yanına çağırdığımızı Hanımefendi kendi söyleyiverirse?

Kalfa, düşünceli bir yüzle:

— Deli desinler, ne derlerse desinler. Benim hanımım çok düşünceli, terbiyeli, ağır bir kadındır. Eminim o, kimseye bir şey söylemez. Bizden başka bir insan yüzü daha gördüğüne memnun olur.

Ruşen, biraz yumuşuyordu; omuzlarını silkerek:

— Ben karışmam. Sen bilirsin... Sonra bir belâya uğrayıp da pişman olmayalım...

Kalfa:

— Zaten yeni hizmetçinin hiç bir zaman Hanımefendi'nin yanına çıkarılmaması için bize bir emir yok. Haline dikkat edilecek. İnanılabilir, terbiyeli bir kadınsa o da bizim gibi her işe bakacak... Gulyabani çıktığı zaman Hanımefendi'nin yanına gitmemiz hepimize yasak. Tembih böyle. Sebebini bilmiyorum ama bize verilen kesin emir, bu. Muhsi-ne'nin bizimle beraber çıkması, bu, ikinci derecede bir kabahat gibidir.

Ruşen, şaşkınlığından iki tarafına sallanarak:

— Rabbim hayırlar versin. Alnımıza iyi yazılar yazılsın. Ben, artık bilmem, bilmem., bilmem...

Kalfa:

— Bu kadının feryadına nasıl can dayanır? Onu öldü-receklerse bizi de beraber öldürsünler. Ekmeğini yiyoruz. Haydi çıkalım, vakit geçirmeyelim.

Ruşen:

— (Bana dönerek) Hanımımızı görsen çok hoşlanırsın. Ne, konuşmasını bilen bir kadındır. Her şey bilir. Bilgindir. Perilerin dillerinden bile anlar. Onlarla cin diliyle görüşür.

Kalfa, şamdanı aldı. Önümüze düştü. Biz de arkasından yürüdük. Gulyabani'den tiril tiril korkmakla beraber Hanımefendi'yi, o zavallı kadını göreceğim için seviniyordum. Arkamıza Şah'la Şeytan da takıldı. Bu evde kaç cansak hep beraber o talihsiz kadını kurtarmaya gidiyorduk.

HANIMEFENDİYİ ZİYARET

İlk merdiveni çıktık. Sofayı yürüdükten sonra dar geçide girdik. Bunun sonuna gelince Çeşm-i Felek cebinden bir anahtar çıkardı. Kapıyı açtı. Gene bir sofaya girdik. Bir merdiven daha çıktık. Bir camlı kapıdan geçtik. Gene bir sofaya geldik.

Şeytan, birdenbire durdu. Elimizdeki şamdanın pek iyi aydınlatamadığı duvarlara, esrarlı birer karartı içinde görülen kapılara göz gezdirerek hırlamaya başladı. Ruşen, usulca kulağıma:

! — ! Bu akşam sessiz geziniyorlar. Onları Şeytan hepimizden önce duyar.

dedi. Bizim de beyaz entarilerimiz, kabarık saçlarımız, korkarak desturlarla attığımız ölçülü adımlarımızla perilerden farkımız yoktu. Onlara karışmış gibiydik.

Şeytan'ın hırıltıyla hatırlattığı tehlike üzerine hafiften hepimiz «Tur-u kuşiyeye duasına başladık. Bir kilitli kapı daha açıldı. Gölgelerimizden ürkererek yürüye yürüye Hanımefendi'nin dairesine geldik. Kadının yardım isteyen feryatları kesilmişti. Hiç ses yoktu.

Kalfa buradaki üç odadan birini açtı. İçeriye girdik. İki mum yanıyordu. Odadaki eşya birbirine karışmış, alt üst, hep alan taran olmuştu. Orta yerde bir yatak. Yastıklardan biri çiçekliğin yanına, öbürü pencerenin önüne fırlatılmış. Çarşaf tortop döşeğin ortasında duruyor. Yorgan yükün önüne sürüklenmiş. Testi devrilmiş. Akan sular yatağın etrafını ıslatmış. Pencerelerden birinin iki kanadı birden açılmış, perdesi koparılmış, sarkıyor. Ama her tarafa bakımdık, meydanda Hanımefendi yok.

Çeşm-i Felek, büyük bir telâşla mumu önüne doğru tutarak dışarıya çıktı. Öbür odaları, helayı aradık, kimseyi bulamadık.

— Eyvaah, kadınım yok.

dedi. Dizlerini döverek çırpınmaya başladı. Kadının nasıl kaybolduğuna dair bir iz işaret keşfedebilmek için etrafımıza bakmıyorduk. Yere atılmış bir hırka, yastık üzerinde bir mendil gördük. Kalfa yaslı bir sesle:

— Bakınız arkasından hırkasını da çıkarmışlar. Men-dilciği de orada duruyor.

Üçümüzü de büyük bir korku aldı. Kadın nereye kaybolmuştu? Demek periler bu evden istediklerini ahp götürüyorlar. Dairenin içini üçümüz birden bir daha .dpaştık. Zavallı yok. Gözden kaybolmuş. Yarı can korkusu, yarı da hanıma acımak tesiriyle hepimiz ağlamaya başladık. Çeşm-i Felek çırpma çırpına:

— Oldu mu bize olanlar? Hanımımı götürmüşler. Göz yaşlarımı entarimin yenlerine silerek dedim ki:

— Zavallı hatunun yüzünü görmedim ama, bu felâketine sizden çok acıyorum. Aklını bozmuş bir kadın, bu perili konakta seksen kilit altında, hiç böyle günlerde, saatlerde bir başına bırakılır mı? İnsanın çıldırmayacağı bile varsa çıldırır. Artık olan olmuş. Bin ağlasan para etmez. Bu günahın yarısı da sizindir.

— Ne yapalım? Biz de emir kuluyuz. Ben:

— Hanımefendi'nin arasına böyle kaybolup da sonra geri geldiği hiç olmuş mudur?

Kalfa:

— Hayır, kaybolmaya ne lüzum var? Zaten daima perilerle beraber oturuyor. Onu buradan başka bir yere niçin götürsünler?

Ruşen:

— A, olur ya... olur ya... Belki gezmeye götürdüler. Kaf dağının arkasına seyrana çıkardılar... Kadının burada içi sıkılıp duruyordu.

Ben:

— Yok, yak... Âhû Baba ile aralarında geçen konuşmaya bakılırsa, yabani, zavallı hanımı gezmeye değil, galiba yemeye götürdü sanırım.

Ruşen:

— Öyle de olabilir. Biz, onlar için daima kafeste keklik.

Yiyecek başka bir şey bulamazlarsa aç duracak değiller ya.. Elbette bizimle geçinecekler.

Ben:

— Bunlar öldürdükleri insanların cesetlerinden hiçbir tarafta bir parça bırakmazlar mı?

Ruşen:

— Öldürdükleri hizmetçilerden birinin kemikleri bulundu. Allah rahmet etsin, pek semiz, yağlı bir kadındı. Testi kebabı yapmışlar.

Ben:

— Pişirip de mi yiyorlar? Ruşen:

— Aman, her şeyi sorma öyle.

Abla, yavaşça açık pencerenin önüne yaklaşıp dışarıya bakarak:

— Bahçede Gulyabani yok. Gitmiş.

Kalfa:

— İnşallah son gidişi olsun. Hanımı da işte o götürmüştür, hiç şüphe yok. Ruşen:

— Sus kalfa, sus... Onlara her söz malûm olur. Kızarsa şimdi gelir, bizi de götürür.

Odanın ötesine berisine göz gezdirirken o aralık yük kapısının önünde bir çift terlik gördüm. Hemen bağırarak:

— Şurada terlikler var, kimin onlar? Kalfa telâşla:

— Bizim Hanımefendinin. Çeşm-i Felek koştı, yükü açtı:

— İşte burada... Burada baygın yatıyor. Zavallının betine benzine bakınız. Limon sarısı kesilmiş. Vah biçare kadıncığım, kim bilir ne büyük korkular geçirerek buracığa sığınmış...

Biz de yükün önüne koştuk. Katlanmış iki-üç şiltenin üzerinde beli bükük, başı sarkık vaziyette, evin etiketine uygun olarak beyaz entarili, çözüc saçları yarı yarıya ağarmış tombalakça, kırk beş-elli yaşlarında bir kadın yatıyordu.

Vücudunda kıyıltıdan eser yoktu. Benzi o kadar uçmuş, sararmıştı ki, diri, yahut ölü olduğunu ilk anda anlayamadım. Dişleri birbirine kenetlenmişti. Çeşm-i Felek, zavallının sınıksız yumulmuş ellerini kendi elleri içine alarak açmaya uğraştı. O zaman baygının vücudunda hafif bir ürperti görüldü. Göz kapakları aralandı. Sağ olduğunu anlayarak hepimiz birden bir sevinç çığlığı kopardık.

Döşeği düzelttik. Bu yarı ölü vücudu kaldırarak yatağına taşıdık. Sirke getirdik, şakaklarına sürdük. Ağır ağır teknil vücudunu oğmaya başladık. Yavaş yavaş kendine geldi. Uzun bir acının can dayanmaz yorgunluğuyla zor kıpırdayan gözlerini yavaş yavaş açtı. Hepimizi ayrı ayrı süzdü. Sonra bir şeyler mırıldandı, anlayamadık. Şeytan, birdenbire kapiya doğru bakarak hırıldamaya, Şah'm gözleri ateş gibi parıldamaya başladı. Çok sürmedi, dış sofada bir curcunadır koştuk. Hepimizin yüzü Hanıme-fendi'nin yüzüyle aynı rengi aldı. Ruşen dedi ki:

— Gene ötekileri kızdırdık. Bu vakit gezindiğimizi hiç istemezler. Hanımefendi'nin yardımına geldiğimize pek kızarlar. Bu kadının eti, kemiği, teknil vücudu onlarındır. Zavallıyı iyice zaptetmişler. Bu vücuda başka bir el dokunursa kıskanırlar. Besbelli görüşmek istiyorlar. Bizim burada bulunduğumuza öfkeleri işte bundan dolayı.

Ben:

— Peri olsunlar, Gulyabani olsunlar. Ne olurlarsa olsunlar. Hanımefendi onların hepsinin velinimeti demektir. Çünkü hepsi bu çiftliğe sığınmışlar. Uşak, hizmetçi ne bulurlarsa burada onunla karın

dozuruyorlar. Nankörlük lâzım değil. Kadıncağıza bu kadar eziyet günahdır. Bu cinler, Âhû Baba'lar için yarın âhirette sorgu sual yok mudur? Bunlar, cennete, cehenneme gitmez mi? Yaradanım mademki bunlara can vermiş, elbette işledikleri için de bir sınır, mükâfat, ceza tayin etmiştir.

Dışarıda, sanki azgın boğalar böğürüyor, kudurmuş develer homurduyor, filler, aslanlar boğuşuyordu. Korkudan

hemen sustum.

Şimdi biz baygını bıraktık. Kendi canımızın derdine düştük. Çeşm-i Felek, acele kapıları sürmeledi. Ruşen Abla, cinlerin kızgınlıklarını yatıştırmak için bildiği duaları okuyup etrafa üflüyordu. Bu dualar onları sanki bütün bütün kudurttu. Tos vurur gibi kapıları gümbürdetmeye başladılar.

Kalfa da bir müddet duaya' katıldıktan sonra:

— Bu gece dışarıya nasıl çıkacağız?

Ruşen:

— Rabbim bize acısın, yardımcımız olsun.

XI SAMSAM

wamatamn evi sarsmakta olduğu bir anda Hanımefendi ^gözlerini bütün bütün açtı. Halsiz halsiz kalkmaya uğraşarak kuvvetli bir sesle:

— Odamda En'âm-ı Şerif, üzerimde muskam var. Buraya kadar nasıl geliyorsunuz? Haydi dışarı defolun...

Şimdi deryalar padişahını teknil askerleriyle çağırırım...

Üçümüz de döşeğin etrafına dizildik. Kadıncağız son kuvvetini gırtlığına toplayarak:

— Yaklaşmayınız diyorum size... Dün gece beni boğdunuz. İşte gene dirildim. Kaç defa boğsanız

öldüremezsiniz. Hazret-i Pir'in izniyle gene dirilirim. Nafile uğraşmayınız. Ders verirsiniz ezberlerim. Saçma

öğretirsiniz, öğrenirim. Mal istersiniz veririm. Her isteğinize elimden geldiği kadar evet diyorum. Hepsine

eyvallah ediyorum. Perilerle, cinlerle kardeş olduk. Her şeye razıyım. Ama şu Gulyabani'yi üzerime

saldırmayınız. İşte onu görmeye dayanamıyorum. Karnı açsa ona koyun verelim, öküz, manda sunalım.

İnsan yemek kan içiciliğinden vazgeçsin. Her yıl ona fıstık gibi semiz, piliç gibi körpe bir hizmetçiye nerede

bulacağım? Kakavan Çeşm-i Felek'le aççımız Ruşen'i kart diye beğenip yemiyor. Selâmlıkta kâhya var,

delikanlı uşaklar, rençperler var. Onları ye diyorum. Kör olasının merakı Marya yemek. İnsan maryası tatlı

olmuş...

Çeşm-i Felek kalfa, tesirli bir dille teminat verdi:

— Hanımefendiciğim, korkmayınız, üzülmeiniz, biziz efendim.

— Siz kimsiniz?

— Çeşm-i Felek cariyeniz, Ruşen köleniz...

— Hahahahayyy... Ne hadlerine Gulyabani çıktığı gece onlar benim yanıma gelebilirler mi? Siz her kılığa girer-

siniz. Çeşm-i Felek'in, Ruşen'in kılığına burundunuz, karşıma çıktınız, beni aldatıyorsunuz.

— Vallahi değil Hanımefendiciğim.

— Parmağını uzat bakayım. Sana verdiğim «Mühr-i Süleyman» lı yüzük duruyor mu? O yüzüğü onlar takamaz-lar.

Çeşm-i Felek parmağını uzattı. Kırmızı Yemen taşı üzerine geçme yazılar kazılı koca bir yüzük gösterdi.

— Şimdi inandım. Sen Çeşm-i Felek'sin. Öteki de Ruşen... Ama bu üçüncüyü tanımıyorum. O kim?

Çeşm-i Felek'e vakit bırakmadan hemen cevap verdim:

— Çiftliğin adağı için bu yıl kurbanlık getirtilen yeni hizmetçiniz, efendim...

Hanımefendi:

— A, zavallı.. Sahi mi? Ben:

— Sahi ya, Hanımefendiciğim... Hanımefendi:

— Ruşen seni semirtmek için çok besliyor mu? Çok çok pilâv, börek yediyor mu? Çünkü Ruşen Gulyabani'nin mama dadısıdır.

Ruşen, hemen söze atılarak:

— A, kadını, niçin iftira ediyorsunuz? Ben efendimden, bir de dışarıdaki uşaklardan başka kime yemek pişiriyorum?

Hanımefendi:

— Uzun etme Arap... Öteki hizmetçilerimi sen besledin. Bunlara bu kadar pilâv, hamur işi yedirme; butları kıçları büyüyor. Sonra ötekilerin ağızlarının sularını akıttırın diye ben sana seksen defa tembih etmedim mi? Sonra Hanımefendi gözlerini bana dikip dikkatli dikkatli süzerek:

— Vallahi bu kadın periye benziyor. Ne güzel hizmetçi? İnsanoğlu'yum diye sizi aldatıp içinize karışmış. Döşeğe biraz daha yaklaşarak dedim ki:

— İki gözüm Hanımefendiciğim. Ben de sizin gibi in-sanoğluyum.

f

— Bak, duvarda yeşil kese içinde En'âm-ı Şerif var. Onu bulunduğu çividen al, öteki çiviye as. O zaman insanoğlu olduğunu anlayayım.

Uzandım. En'âm-ı Şerifi alarak öteki çiviye astım. O anda Hanımın gözlerine inanma ışıltıları gelerek:

— Anladım. İnsanmışsın. Çünkü periler ona el süremezler. A zavallı, bu cinli eve seni kim yolladı?

— Kaderimmiş. Nasılsa düştüm, kadıncağım...

— Vay zavallı... Bir iyi kadın olmasan seni buralara kabul etmezler. Ne güzel şey... Seni ciğ çiğ yerler alimallah...

— Alnımın yazısı neyse başıma o gelecek efendim...

— Yanıma daha yaklaş. Yüzünü uzat bakayım?

Bu emre uymakta bir tehlike olup olmadığını sorar gibi arkadaşlarımla yüzlerine baktım. Delidir, belki boğazıma sarılıverir diye korktum.

— Uzat...

der gibi baş işareti ettiler. Uzattım. Yumuşak, beyaz elleriyle çenemi okşayarak:

— Ne güzel kadın, ne uysal bakışı var. Boğulan hizmetçilerim bu kadar güzel değildi. Rabbim kazadan saklasın... dedi. Hanımefendi'nin bu sözlerinde zerre kadar delilik izi göremedim. Döşeği içinde belini düzeltip oturdu. Gözünü benden ayırmıyordu. Yavaş yavaş yüzüne daha ziyade sakinlik ve yumuşaklık geldi. Hep o tatlı bakışla devam etti:

— Sana verecek birkaç nasihatim var. Ağzını mühürlü bir torba gibi sıkı tut.

— Hanımefendiciğim, kalfayla abladan başka insan yüzü gördüğüm yok ki, kime ne söyleyeceğim? Güldü. Bana daha ziyade sevgiyle bakarak:

— Onlar insan şekline girerek lâkırdı almak için adamın yanına gelirler. Birtakım şeyler sorarlar. Cinlerden perilerden şikâyet ettin mi işin bitti. Hele Gulyabani'den söz etmeye hiç yer yoktur.

— Bu evde, işte şu gördüğüm yüzlerden başka insan yok. Tanımadığım biri peyda olursa bunun peri olduğunu anlar, tedbirli davranırım.

— Dışarıda çiftlik kâhyasıyla bekçi, bağcı, arabacı, rençper ve sair epey erkek var. İşte onların şekillerine gi-

rerler. Hiç mi hiç aldanmamalı. Seni yedirmemeye uğraşırız. Şimdilik vücudun pek semiz değil. Onları imrendirecek kadar tombullaşmamaya gayret et. Bu evde insan yalnız börekle, pilâvla şişmez. Periler yel gibi, kulunç gibi adamın vücudunu kaplarlar, damarlarına yayılırlar, romatizma gibi, sar'a gibi bazı hastalıklar girdikleri vücutları üfürüp şi-şirmezler mi? İyi saatte olsunlar, işte onlar da tıpkı öyledir.

Ben:

— Ah, Hanımefendiciğim, insan kendisi hiç hastalığa uğramak ister mi? Bu elde mi? Allah saklasın, bu köşkün perileri benim vücuduma yayılmaya kalkarlarsa ben onlara nasıl engel olabilirim?

Hanımefendi:

— Bu nokta bir dereceye kadar insanın elindedir. Bak senelerden beri Çeşm-i Felek'i semirtemediler. Çünkü üzerlerine uğramamak için son gayreti hiç bir zaman elden bırakmadı. Onlar vücuda yayılınazdan önce insana sevgilerini bildirirler.

Ben:

— Hay Rabbim saklasın. Hanımefendi:

— Hem de kendilerini sevdirecek bir delikanlı kılığına girerek sevgilerini bildirirler.

Sonra, ablaya dönerek:

— Ruşen pencereden, perde kenarından usulca dışarıya baksana. O boyu devrilesi Gulyabani gitmiş mi?

Arap, yavaşça bakarak:

— Oh, çok şükür, gitmiş...

Hanımefendi, korkusundan iki elini yüzüne kapayarak:

— Aman Allahım, bu gece beni ne kadar korkuttu. Az kaldı ölüyordum.

Kalfa:

— O kadar neye korktunuz iki gözüm? Hanımefendi:

— A, o insan yiyici hortlaktan korkulmaz mı hiç? Kalfa:

— O minare boyuyla bir yerlere sığamaz, evin içine giremez ki insana bir kötülük etsin...

f

Hanımefendi:

— Evin içine giremez mi? Hay alık Çerkeş hay... Pencereden elini uzatsa insanı kümeden tavuk kapar gibi çeker alır.

Hanımefendi ne haklı söylüyordu. Bunun deli olduğuna bin şahit lâzımdı. O işittiğim saçmaları söyleyen bu kadın mıydı? Yoksa onlar da peri sesleri miydi? Yahut bu zavallı da aklı üzerine kâh gelip kâh giden delilerden miydi? Tereddüde düştüm. Ama bu talihsiz kadını o kadar sevdim, ona öyle acıdım ki kendi kendime:

— Ona ne olursa bana da olsun. Onu öldürürlerse beraber beni de öldürsünler dedim. Ayşe Hanım gelse de geri dönmemeye, bütün bağılılığımla bu kadına varlığını adamaya karar verdim ve bu kararın neticesi olarak dedim ki:

— Hanımefendiciğim, inceliğinize, asaletli davranışlarınıza hayran oldum. Artık sizden hiç ayrılmayacağım. Ama sizden büyük bir ricam var. Yalvarırım, kabul edin.

Kaşlarını çattı, sordu:

— Nedir?

— Bu tehlikeli evde sizi tek başınıza bir odada bırakamam. İzin verin, yanınızda yatıp kalakayım.

Üzüntülü bir gülümsemeyle cevap verdi:

— İşte o olmaz.

— Niçin?

— Çünkü izin vermezler.

— Kimler?

— Malûm ya, işte onlar... Tanrı öyle yazmış. Ölünceye kadar benim çilem böyle olacak...

— İzin vermiyorlarsa periler, bu yasağı kendiliklerinden bana söylesinler.

— Olmaz kızım, olmaz. Sonra canın tehlikeye girer.

— Girsin. Sizin için her tehlikeyi göze alırım.

Ben iki günlük bir hizmetçiydim. Fedakârlık yarışında bu kadar ileri varışım ötekileri âdeta kıskandırdı.

Kalfayla abla önce bana, sonra da birbirlerine bakıştılar. Dış sofada gürültü azdı. Nihayet köy düğünü varmış gibi bir davul zurnadır başladı.

Ruşen dedi ki:

— Bu gece köşkü başımıza yıkacaklar. Acaba ne kabahat ettik? Davul zurna çalmaları iyi alâmet değildir.

Ben:

— Neden ablacığım? Ruşen:

— Canları düğün yapmak istiyor da işte ondan. Ben:

— Aman bize sataşmasınlar da istedikleri kadar düğün dernek yapsınlar.

Ruşen:

— Gene evlenecek peri delikanlıları var galiba. Ben:

— Nemize lâzım, evlensinler. Ruşen:

— Nasıl nemize lâzım? Onlar evlenirlerse insan kızı alırlar. Gene kim bilir içimizden hangimizi nikâhla isteyecekler. ...

Ben:

— Sus ablacığım sus... Hanımefendi:

— Bu davul zurna sana çalmıyor. Sen Arabın övünmesine bakma. Ruşen'le Çeşm-i Felek bu evin eski matahları. Periler artık onlara aşk ilân ede ede usandılar.

Ben:

— Hanımefendiciğim, beni korkutuyorsunuz. Ben erkeğin insanından bile hoşlanıp kocamla geçinemedim.

Şimdi periye nasıl varacağım?

Ruşen:

— Aman aman, susunuz, köşk yıkılıyor. Sonra bana dönerek:

— Kız, yoksa bu akşam onların tütsülerini yakıp şerbetlerini vermedin mi?

Evet, ben bu kabahati işlemiş, bu akşam tütsüyü, şerbeti unutmuştum. Hemen kusurumu itiraf ederek:

— Ben günahımı saklamam. Bu akşam nasılsa bu mühim hizmeti yapmayı unutmuşum.

Arap gözlerini açtı:

— Bak, onlar şakaya gelmezler. Sonra yalnız kendini değil, kepimizi birden boğdurtursun. Hanımefendiye acıyor-

san onların hizmetlerinde zerre kadar kusur etmemelisin, ki biraz rahat edelim. •

O aralık odanın açık penceresinde bir çıtırtı oldu. Başımı çevirdim, bir de ne göreyim? Koyun pöstekisi gibi tüylü, korkunç bir baş, cam gibi parlayan bir çift münhiş göz bize bakıyor. Ben hemen korkumun şiddetinden secdeye kapanır gibi yerlere serildim. Ruşen abla:

— Salli helâliküm.. gayn'il'an'ani.. turetülmebâl.. mafiş selâme fil'indel harâme.. Def'ul'kazâyâ ve'l-belâyâ... Uhruç yâ Samsam...

diye şimdiye kadar hiç işitmediğim çeşitten bir dua okumaya başladı. Hanımefendinin arkası pencereye dönüktü sordu:

— Ne var? Kalfa yavaşça:

— Samsam geldi, dedi.

Aman Yarabbi, bu posteki yüzlü korkunç yaratık, bu Samsam kimdi? Benimle evlenmek isteyen peri delikanlılarından biri mi? Bana aşkını bildirmeye mi geldi? Ya içeriye girerse? O saate kadar gürültülerini, patırtılarını işittim. Ama onlarla böyle yüz yüze, göz göze gelmemiştim.

Dışardaki davul zurnaya öyle bir hora eklendi ki güm güm, çatır çatır ev yıkılıyordu

Hanımefendi pencereye doğru biraz başını döndürerek, bunlarla her zaman alışkanlığını gösteren ve hemen korkusuz denecek cana yakın bir dille:

— Ne var Samsam? Haydi çekil, korkuyoruz. Borunun son kaba perdesine benzeyen, insanın bütün çevresinde yankılar, titreşimler yapan bir ses cevap verdi:

.— Bora... bora... bom... bom...

Hanımefendi bir şeyler okuyup başını birkaç defa göğsüne doğru üfleye üfleye çevirerek besbelli aynı dilden olacak:

— Lara... lara... lom... lom...

Ecinni, hoplayarak, birkaç hareketten sonra boru gibi şöyle öttü:

— Ro.. ro... goro... zara... goro...

Sonra ses kesildi. Başımı azıcık kaldırarak göz ucuyla pencereye doğru baktım. Oh Yarabbi şükür, ecinni gitmiş.

F. : 5

Bütün sinirlerim par par boşanmıştı. Korkudan ölecektim. Ruşen sordu:

— Hanımefendiciğim Samsam ne diyor? Hanımefendi, etrafa bir-iki üflemeden sonra:

— Herkes yerli yerine çekilsin diyor. Ben bilirim canım... Onlar benim yanımda insan bulunduğunu istemezler.

Ruşen:

— Bir şeyler daha konuştunuz. Hanımefendi:

— Meclis ne vakit? dedim. Yarın akşam havuzbaşında cevabını verdi.

Kadının böyle perilerle boru gibi konuştuğunu işitince artık kendisinin iyiden iyiye karışık olduğunu anladım. Bunun aklına da tamamıyla inanmak olmazdı.

Artık kendimi tutamayarak:

— Hanımefendimiz, bu Samsam kimdir?

— Perilerin elçisi. Onlardan bize, haber getirip götürür. Yüzü korkunçtur ama zararsız bir cindir.

— Yarın akşam havuz başında kurulacak toplantıya kimler gidecek?

— Hepimiz.

— Aman efendiciğim, beni götürmeyiniz, korkarım Öteki hizmetçilerinizi havuz başında mı boğdular?

— Haniya deminden bana bağlılık vadederek büyük fedakârlıklar gösteriyordun? Haydi haydi, gidiniz.

Bunların emirlerine o anda uymak lâzımdır. Şimdi Samsam'la beraber Gamgam gelirse o belâdır. Söz anlatamayız.

Biz üç hizmetçi, kalktık. El şamdanını yaktık. Dışarıda hora, kıyamet kopuyordu. Sofaya nasıl çıkacaktık? Ruşen, Samsam'm gitmiş bulunduğuna emin olmak için pencereye yaklaştı. Ben de korkunun artırdığı büyük merakla Arabın arkasından gittim. Perde kenarından bahçeye baktım. Saf bir ay ışığı her yanı gümüş gibi nurlandırmıştı. Samsam gibi insanla hayvan arasında bir kaç tüylü yaratık ağaçların arasından upuzun bir şey götürüyorlardı. Çarpıntıdan oraya yığılakaldım. Kalfa arkamdan bağırdı:

— Kız bakma... Kendini boğdurtacak mısın? Sana kaç defa tembih edelim? Böyle şeyleri görmek, anlamak merakından vazgeç.

Baygın bir sesle sordum:

— Ah kalfacığım, üçü dördü bir araya gelmiş, ağaçların arasında uzun bir şey götürüyorlar. Acaba nedir? Kalfa, kızgınlıkla:

— Bak, hâlâ acaba nedir diyor. Bu merakı bırak diyoruz sana.

— Ben bunların ellerinden ölmesem bile meraktan öleceğim. Bu kadar garip işlerin içinde bir şey merak etmeden nasıl yaşanır? Merak etmemeye uğraşıyorum, ama olmuyor.

— Eh, kendin bilirsin. Sen de sonra öteki hizmetçilerin yanlarına gidersin.

Hanımefendi telâşla:

— Haydi, lâkırdıyı kesiniz. Gidiniz, bana acımıyor musunuz?

Bu acı hatırlatma üzerine üçümüz birbirimize bakiştık. İçimizde en cesaretlimiz Ruşen kadınmış. O, mumu aldı, önümüze düştü.

Gene tek başına ecinnilerin ellerine bıraktığımız felâkete uğramış hanımefendiye: «Geceniz hayırlı olsun, Allah rahatlık versin» dileklerinde bulunmak istiyor, ama söylemeye bir türlü dilim varmıyordu. Böyle geceden hayır, rahat ummak zavallıya karşı alaya kalkmak gibi geliyordu. Yavaşça:

— Tanrı size sabır versin. Bu belâlardan yakında kurtarsın...

dedim. Yürüdük. Sofadaki cümbüş bir düğün gecesinde ka-afların tam kızıştığı son gürültülü devri andırır bir raddeye gelmişti. Ruşen, kendinden hiç umulmaz bir atılganlıkla çıkacağımız kapıya gümgüm vurarak:

— Haydi artık çekilin, Samsam geldi. Emir getirdi. Herkes odasına gidecek. Bu patırdı nedir?

diye bağırdı. Şamata birdenbire kesildi. Demek ki periler bu ev halkına emirler verdikleri gibi kendileri de gerektiğinde insanlardan işittikleri tembihlere tenezzül edip uymak inceliğinde bulunuyorlardı.

Dışarıya çıktık. Kimse yok. Ne ses var ne şada. Yalnız aşağıdaki sofadan geçerken Şeytan'm hırlaması üzerine etrafıma bakındım. O tüylülerden bir-ikisinin yan kapılardan kaçıştıklarını gördüm.

XII ÂŞIK BİR PERİ

Kalfa orta katta kaldı. Biz Ruşen'le taşlığa indik. Odalarımıza çekildik. Bütün gariplikleri arasında bu perilerin bir âdeti pek ziyade tuhafıma gidiyordu. Dört candan ibaret bulunan harem halkının toplu olarak bir odada yatmamıza acaba neden razı olmuyorlardı? Kendileri toplanıyorlar da her nedense insanların toplanmasından hoşlanmıyorlar. Bizi birer birer boğmak daha kolay olacağı için mi bu ihtiyatlılığı gösteriyorlar?

Kapımı sürmeledim. Döşeğimi serdim. Kandilimi yakıp yattım. Ama uyumak ne mümkün? Samsam'm o tüylü surati, cam gibi parlayan korkunç bakışı gözümün önüne geliyor. Hanımefendiyle ettikleri o: «Garo, garo, rom rom, bom bom» diye korkunç konuşma hâlâ kulaklarımda çınılıyordu. Kadın bu korkunç dili hangi bilinmez okuldan, hangi sihirli kitaptan öğrenmişti? Zavallının bu kadar acı gariplikler ve tam bir esirlik içinde yaşadığı halde nasıl olup da bütün bütün çıldırmayarak o yarı yarım aklını hâlâ koruyabildiğine şaşıyordum.

Bir gün gelip de bu uğursuz yerden benim için kurtulmak mümkün olursa, bu gördüklerimi kimseye söylemememi sıkı sıkıya tembih ediyorlardı. Ne boş nasihat... Bunlar kime söylenir? Söylersem zır deli diye beni hemen tımarhaneye kaparlar.

Merdivenlerde bir konuşma oldu.

— Aman gene başlıyorlar, dedim.

Ben de titremeye başladım. O akşama kadar perilerle olan yakınlığım hemen hemen uzaktandı. Ama bu gece yüz yüze gelecek bir devreye girdi. Onları bu gözlerimle, Ruşen'i, Çeşm-i Felek'i görür gibi şüphe götürmez gerçek bir açıklıkla görmüştüm. Başka gecelere nispetle korkum kat kat arttı. Şimdi o tüylüler pencerelerin önüne, odanın etrafına dolarlarsa ne yaparım? Hanımefendi gibi dillerini bilmiyorum ki yalvararak şerlerinden kurtulayım? Gürültü gene azdı.

Güzel bir erkek sesiyle bir mâni başladı; sözleri acık Türkçe'ydi. Şöyle bağıyordu:

Ah Samsanı seni Bir gece sarsam seni Kucaklamakla doyamam Hap gibi yutsam seni
Zampara ağzılı bir mâni. Ama o sonundaki yutmak pisboğazlığı, sevgilisini çiğ çiğ yemek oburluğu böyle
tabiatüs-tü hallere kadar bir cin ağzından çıkarsa hiç bir sevgili için hoş a gidecek bir şey değil.

Cin hazretleri acaba bu çapkınlığı kime yapıyor?

Her halde bana olmalı. Çünkü onlardan biri benimle evlenmek isteseydi hanımefendinin odasmdayken
cinlerin elçisi Samsam geldiği vakit elbette buna dair bir haber getirirdi.

Galiba bir delikanlı peri, kendi cinsinden bir hanıma cin usulüne göre aşkını bildiriyor, dedim.

O, benim kalbimden geçen bu gizli soruyu keşfetmiş gibi gene mâni makamıyla şöyle cevap verdi:

Yandı sana yüreğim Muhsine, ah meleğim Tahammülüm kalmadı Aç yorganı gireyim

Bu aşk ilânının kendime olduğunu anlayınca bütün damarlarım korkudan şahlandı. Her tarafım birden
trampet gibi atmaya başladı. Bu atılğan âşığın acele teklifine karşı yatağın içinde döndüm, döndüm, sırtığına
sarılan kapı perdesi gibi yorganın ortasında âdeta sımsıkı bir tomar oldum. Sevdası taşkın bu kudurmuş cine
karşı kullanacak yorgandan başka bir korunma vasıtam yoktu. Bu belâlı sevdalı, mâninin üçüncü parçasına
girişti:

Korkma benden güzelim Çık bahçeye gezelim J)ünya derdini unut Gel hemen sevişelim

Benden önceki hizmetçilerin niçin boğulduklarını şimdi anladım. Her korkuya, her kazaya, belâya göğüs
germek kabildi, ama perilerin böyle mâni makamıyla sevda felâketlerine uğramak, namusa saldırılarına
çaresiz katlanmak, bu aklın alacağı her türlü belâların üstünde bir korkunç şeydi. Küstah sevdalım, ateşli bir
sesle âşık Ömer'vâri iniltiyle yalvarmaya girişti:

Garibinim Şahsenem Kara gözlü Muhsine'm Sade öpüp dişlerim Billahi seni yemem

İlk oburluğuna şimdi pişman olarak beni yemiyeceği-ne yemin ediyordu. Ama kim inanır? Korkumdan yalnız
yorgana değil, kabil olsa artımdaki şilteye, döşeğe de sarılıp dürülerek kaplumbağa gibi bir tarafımı dışarıda
bırakmayacaktım.

Birdenbire gürültü kesildi. Yılmaya yüz tutmuş köşkün bütün boşluğu derin bir sessizliğe daldı. İçimden
yana yana:

— Oh, Yarabbi şükür.

duasıyla bin bir şükre giriştim. Ter buram buram her tarafımdan sızıyor, yorganın içinde nefes alamıyor,
boğuluyorum. Azıcık açmsam âşık perinin:

Aç yorganı gireyim

yalvarışına uymuş olacağım. Cin, hemen koynuma giriverecek sanıyorum. Nefes alamayışımı dayanılmaz bir
hale getiren bu döşek hapisliği bir saat mi ne kadar sürdü, bilemiyorum. Bayılacak derecede bunaldım.
Ağzımı biraz dışarıya çıkardım. Kıpırdadığımı sanki hemen sezdiler. Yükün içinden ince bir tambura sesi
başladı:

Zım zım da zım zım Zım zım da zım zım

Bu saz sesi başladıktan sonra gene o deminki ses:

Ben periyim sen insan Muhabbetime inan Gel râm ol inat etme Olursun sonra pişman Zım zım da zım zım
Zım zım da zım zım

Aman Allahım, yer yarılrsa da ta bulunmaz derinliğine kadar geçsem. Peri yaklaştı, yalvarış sıklaştı. Hemen
gene başımı çekip büzüldüm. Zimbırtı devam ediyor, ama ben yorganın altında koşma mıdır, mâni midir
nedir, bu beyitlerin mânalarını anlayamıyordum. Eyvah, pek güç durumda kalmıştım. Perinin sevdalı
tehditlerini işitmek de benim için pek tehlikeliydi. Bu tehlikeye karşı elden geldiği kadar tedbir alabilmek,
beyitlerin mânasını tamamıyla işitmekle kabildi. Çaresiz titreye titreye başımı yorgandan gene çıkardım. Şair
peri söylüyordu:

Sen bize hoş bakmadın Tütsümüzü yakmadın Haniya şerbetimiz Bizden neye kaçmadın? Zım zım da zım zım
Zım zım da zım zım

Bu kabihatimi yüz bin kere itiraf ederim. Ne dedim de tütsülerini, şerbetlerini bu akşam vermedim? Geldim
geleli hakkımda ihmali davranıyorlar, böyle şiddet göstermiyor-lardı. Bir kabahatla işin bu kadar
kötüleceğini nereden bileyim? Bu kusurumu nasıl bağışlatmalı? En ziyade beni korkutan şey sesin yükten
gelmesiydi. Demek ben Hanı-mefendi'nin odasmdayken peri gelip yüke gizlenmiş. Ama nasıl olur? Döşeğimi
almak için yükü açtığım vakit içinde kimsecikler yoktu. Böyle eli tamburalı bir yaratık bulun-
saydı göremez miydim? Cin, peri pazarı bu. Onlara kilit kürek olmazmış. Canları nereye isterse girip
çıkarmış. Dehşet mi dehşet...

Birdenbire perinin sazında bir güçlenme peyda oldu. Melodinin perdesi yükseldi:
Aşkından inliyorum Çık döşekten diyorum Kucağım açık kaldı Çabuk ol, bekliyorum Zım zım da zım zım Zım zım da zım zım

Bu perinin elinden nerelere sığmayım Yarabbi? Vücudum baştan aşağıya titriyordu. Artık nezaket sınırını aşan bu âşıkça davete ne kuvvetle karşılık vereceğim? Perinin kızgınlığı gittikçe artıyordu:

Naza yoktur yüzümüz Dinlenmeli sözümüz Biz ne canlara kıydık Dinlenmeli sözümüz Zım zım da zım zım Zım zım da zım zım

Odanın hafif bir kandil ışığıyla gölgeler oynatan loşluğu gözümde dipdiri bir korku kesildi. Gene yorgan siperi altına çekildim. Yükte gürültü azdıkça azdı. Artık bu tehdit dolu beyitleri bir müddet dinlemedim. Dizlerime peri ağırlıkları çöküyor, yorganımın içinde beni oradan buradan di-dikliyorlar, çimdikliyorlar sanıyordum.

Bu kadar korkuya bir insanın dayanma derecesini deneyerek şaşırıp kalıyordum. Ben şimdiye kadar niçin bayılmadım? Niçin ölmedim?

Tambura, zım zım duvarları inletiyor, kızgın peri bir boğa gibi bağıırıyordu. Bu ezgili, sözlü tehditlerin mânasını dinlemek bir belâ, dinlememek daha büyük bir belâ... Öle-ceksem bari etrafımda neler olduğunu görerek, bilerek öle-

yim dedim. Başımı gene çıkardım. Azgın âşık, bu insan yiyici sevgisinin son şiddetli mısralar ma gelmişti: Gamgam'a söyleyelim Haydi hücum edelim Bizden hiç de korkmuyor Şu kahpeyi yiyelim.

Vücudumdaki terler şimdi soğudu. Kendimi yorganın içerisinde buz cenderesinde sanıyordum. Perilerin işkenceleri üzerimde gerçekten başlamış gibi inleyerek döşeğin içinde dönmeye başladım. O sırada pat diye yükün iki kapısı birden açılmaz mı? Baygın baygın bakakaldım. Ölümü anında bir insanın ecelini karşısında boylu boyuna görmesi gibi gözlerim o tüylülerden birine ilişti. Korkunç iri bir baş bana karşı ürkütücü bir sitemle sallanıyordu. Gözlerinin cehennem gibi ateşinden ta havadaki kuşlara zehir saçarak ağzına düşüren yılanların büyüleyici gücü vardı. O korkunç boru sesiyle:

— Laro, gara, goron, dedi.

Bu manasız heceler, bunları ilk defa işittiğimden belki bin defa daha korku verici bir tesirle beynimde öttü. Beynimi zedeledi. Ben, gitgide uyuşuyor, kendimden geçiyor, hiçliğe gömülüyordum. Sanki bütün zerrelere havaya dağılıyor, eriyor, bitiyordu.

Bütün sinirlerimin, hayatımın üzerinde yokluk sisleri çökmeye başladığı bu sırada bir patırdı daha oldu.

Baktım, yük kapısı kapanmış, zebani çekilmiş. Bir-iki geniş nefes almaya uğraşarak:

— Oh, dedim. Galiba bu kadar korkutmayı yeter buldular.

XIII PERİYLE MÜLAKAT

>ir canavarın ağzına düşerek nasılsa baygın kurtulan ^bir av gibi korkudan her tarafım felçli sanılacak kadar bitkin bir haldeydim. Kendimin dünyada mı, yoklukta mı, nerede olduğumu pek açıkça seçemiyordum. Ölmediğimi sahiden anlamak için biraz davranmaya, kimıldamaya, kendimi yoklamaya ihtiyacım vardı. Dirseklerimin üzerinde sürüklenerek doğrulamaya uğraştım. Düştüğüm acayip hali incelemek için dalgın dalgın, bitkin ve korkak, etrafıma bakmırken küt etti, yükün kapısı bir daha açıldı. Önceki gibi dehşetli bir korku nöbeti daha geçirmeye vücudumda takat, sinirlerimde mukavemet kalmamıştı. Görmemek için iki avucumla yüzümü hemen kapadım. Bu defa o anlaşılmaz:

— Laro gara goron...

diline karşılık gevrek, genç bir erkek sesi işitildi:

— Elmasım, hiç korkma. O uğursuz perileri hep savdım. Seni kurtarmaya geldim, diyordu.

Beklenilmeyen bu garanti veriş üzerine parmaklarımı aralayarak baktım. Yükün içinde poturlu, mintanlı, köylü kılıklı, gürbüz, yakışıklı, sevimli bir delikanlı duruyor. Gene tekrarladı:

— Benden sana bir kötülük gelmeyeceğine inan.

Bu sözde öyle bir tatlılık ve yumuşaklık vardı ki, o köşkteki cinlerin kan içiciliklerine şüphesiz inandığım halde gene bu ses zavallı, yorgun, tahammülsüz, uyuşuk beynime hayat suyu gibi iyice diriltici bir tesir gösteriyordu. Ama garantisine hiç mi hiç inanmıyordum. Şimdi cevap vereyim mi, vermeyeyim mi? Ne yapayım? Sözüne karşılık versem daha büyük bir derde mi girmiş olurum? Büsbütün susarsam kızdırmış mı bulunurum? O andaki zihin gücüne göre çözmeme imkân olmayan önemli bir bilmece...

Delikanlı, tatlı bir gülümseyişle:

— Korkma güzelim. Üzülme şekerim. Hasan sana kurban olsun. Ben canımı feda ederim, senin bir kılma zarar geldiğini istemem.

Tuhaf şey!... Bunun adı Samsam, Gamgam, Yamyam değilmiş de Hasan'mış. A, tövbeler olsun inanmam. Beni kandırarak. O peri. Onun aklı var da sanki benim yok, öyle mi? Besbelli beni söyleyip bir tuzağa düşürecek. Azıcık daha dişimi sıkıp lâkırdı etmeyeyim dedim. O, sesini daha tatlılaştırarak:

— İnat etme, ah canım... Bu geçen dakikaların her biri senin için ne kadar tehlikeli olduğunu bilsen bir saniye susmazsm.

Acaba doğru mu söylüyordu? Perilerle konuşmaya girişmekte bir tehlike yok muydu? Sözlerine cevap versem de, vermesem de ben bir kere bunların eline düşmüştüm. Bana istediklerini yapmalarına ne engel vardı?

Gene o ses, bütün tatlılığıyla devam etti:

— Ben sana düşman değil, büyük bir dostum. Seni kurtarmak için kendimi ne dehşetli bir tehlikeye koyduğumu bilsen cevap vermekte hiç gecikmezsin.

Sözlerinde tesirinden kurtulunamaz bir inandırma gücü vardı. Kendi kendime dedim ki:

— İnat da fena. Şimdi bu peri kızarsa gene birdenbire tüylü, korkunç kılığına girerse beni bütün bütün ürkütür. Bu anda insan görünen şu%yaratığı ifrite çevirmeyeyim.

Ricasında devamla:

— Ben de senin gibi insanoğluyum. Neye korkuyorsun?

Artık dayanamadım. Korkudan boğulurcasına titrek bir sesle dedim ki:

— Her sözüne inanırım. Yalnız insan olduğuna beni inandıramazsın.

— Neden? Bende insandan başka şeye benzer bir biçim var mı?

— Şimdilik yok. Ama canın isterse gene birkaç dakika önceki tüylü, korkunç, o insandışı biçimine geçebilirsiniz.

— O deminki tüylü, tehlikeli bir cindi. Ben o değilim.

— Ya sen kimsin?

— Hasan.

— Hasan kim?

— Hasan'ı bilmiyor musun?

— Ben ne Hasan'ı biliyorum, ne Hüseyin'i.

— Çiftlik uşaklarından Hasan. Her gün sizin işinizi gören, size bağlı Hasan...

— Benim çiftlik uşaklarıyla bir alışverişim yok. Hiç birinin yüzünü tanımam.

— İnanmazsan yarın sor, soruştur. Gel, bahçe kapısının aralığından dışarıya bak... Beni şimdi gördüğün gibi gene tıpkı böyle görürsün.

— Affedersin, bu sözlerine inanmam.

— Rica ederim inan. Seni ne yolda istersen öyle inandırayım.

— Nafile, inanmam.

— Hasan'm varlığı yarın, gözünde gerçekleşirse inanır mısın?

— Gene inanmam.

— Niçin?

— Çünkü belki çiftlikte senin bu şekline tamamıyla uyan bir Hasan vardır. Ama onun kılığına girmek senin için güç bir iş midir?

— İnan Muhsine'ciğim, inan. Ben cin değilim.

— Cin değilsin de böyle kapılar, bacalar kilitli, sürmeli olan bir evde birdenbire yükün içinde nasıl meydana çıktın?

— İlk görüşmemde her sırrımı sana söylersem olmaz. Benim cin olmadığımı inan, güven. Ben senin fedakâr bir dostunum. Seni kurtarmaya geldim.

— Ya deminden «Kahpe, seni yiyeceğim» sözleriyle mâni söyleyen sen değil misin?

— Ben değilim.

— Ya onlar kim?

— Bu evin perileri.

— Bu evin perileri benden ne istiyorlar?

— İstedikleri pek korku verici.

— Aman, beni korkutma.

— Korkutmak istemiyorum ama, gerçeği bilmen gerekiyor da onun için söylüyorum.

— Benden ne istiyorlar? Çabuk söyle...

— Bu köşkün erkek perileri, tekmi, irili ufaklı sana gönül vermişler, aralarında kuvvetli bir rekabet başlamış. O, diyor Muhsine benim olacak, öteki diyor Muhsine benim olacak. Seni bir türlü aralarında paylaşamıyorlar. Ben de bu cin düşmanlarımın topuna birden meydan okuyarak diyorum ki, hayır, hiçbirinizin olmayacak, benim olacak. Çünkü ben de onun gibi bir insanım. O ancak bana lâyıktır. Şimdi tehlikenin büyüklüğünü anladın mı?

— Anladım. Ben sizin hiç birinizi sevmiyorum. Beni böyle üzüntüler, korkular, işkencelerle öldüreceğinize, birdenbire gebertiverin de kurtulayım. Çünkü şu uğursuz köşke adım attım atalı geçirdiğim tehlikeleri, çektiğim üzüntüleri bir ben bilirim, bir de Tanrı bilir.

— Benim sana olan sevgim yerden göğe kadar büyüktür. Dünyalara sığmaz bir aşırılıktadır. Seni kurtarmak için hiç bir tehlikeyi göze aldirmaktan çekinmem. Benim de senin gibi tamamıyla bir insanoğlu olduğuma kesin olarak inandıktan sonra benim olmaz mısın? Bak, beğenilmeyecek, sevilmeyecek bir delikanlı değilim.

— Sen insansın da böyle büyük bir aşk konusunda perilerle aşık atmaya nasıl kalkışabiliyorsun.

— Ben konağın perilerini çok iyi tanırım. Onların da zayıf tarafları, puntları vardır. Ben de onlara pek büyük güçlükler çıkarır, oyunlar oynayabilirim.

— Perilerle olsun, insanlarla olsun, Tanrı bana haram sevgi kısmet etmesin. Ölüme razıyım.

— Ben sana haram sevgi teklif etmiyorum. Nikâhımız kıyıldıktan sonra sen benim olacaksın.

— Nikâhımız nerde kıyılacak? Havuz başında, perilerin imamı, muhtarıyla mı?

— Hayır, köyde. Halkın karşısında. Kur'an'ı ezbere bilen hafız imam vasıtasıyla... şeriata uygun olarak...

Gerçekten karşımda bu sözleri söyleyen, sevilmeyecek bir delikanlı değildi. Dünyada pek az kadın onun tatlı sesine, çekici bakışlarına, davranışlarına dayanabilirdi. Peri olmadığına tam manasıyla inanabilseydim, benim ona yüreğim çoktan ısınmıştı. Ben büyük bir tehlike içindeydim. Beni kurtarmak için canını fedaya söz veriyordu. Denize düşen, yılanı sarılır derler. Böyle tehlikeli anlarda kötünün ucuzunu seçmek iyidir derler. Benim de kimsem yok. Hali bilinmeyen, ahlâklı, ahlâksız evlerde hizmetçilikle geziyor, türlü tehlikeler geçiriyorum. Peri şüphesi olmayıp da alelade bir zamanda böyle bir delikanlı benimle evlenmek isteseydi hemen kabul ederdim. Ne yalan söyleyeyim, düşünmeye başladım. Bir zaman konuşmadan geçti. Benim biraz yumuşadığımı o anladı. İnanırma gücünü artırmak için sesini daha da tatlılaştırarak:

— Düşünme gülüm... iki gözüm... Ömrünce Hasan sana köle olacaktır. Bu kulluğunu kabul et...

Bu güzel delikanlı, bu mert bakışlı çocuk peri midir? İnsan mıdır? Bunu kesin olarak nasıl anlayayım? Bu gerçeği kestirmek benim için çok önemliydi. Çünkü ona göre ağız kullanacaktım. Evlenmeye razı olsam bir periyle nişanlanmak kim bilir sonraları ne felâketlere yol açardı. Kesen kes reddetsem şüphesiz bundan da birtakım belâlar doğacak... Köşkün bütün erkek perileri bana âşık olmuş. Ben bu kadar güzel miyim? İnsanlardan kapalı olan bahtım perilerden açıldı. Hayırdır inşallah. Başıma neler gelecek? Hep birden beni nereden de beğenmişler? Hay beğenmez olaydılar. Cinlerin böyle benim için aşk yüzünden birbirlerine düşmeleri pek hayır umulacak bir şey değil. Bu ne garip kader! Bu ne uğursuz talih! Bu bir tanesi beni ötekilerin sevda kızgınlıklarından kurtaracak. Peri de olsa kendisini canım pek sevdi. Bütün cesaretimi toplayarak dedim ki:

— Sen periysen size her şey malûmdur. Gönlümden geçenleri keşfetmekte güçlük çekmezsin. Şenden hoşlandım. Allanın emri, peygamberin kavliyle varmaya belki razı olurum.

Delikanlı, sevgiyle kendinden geçmiş, iki kolunu açarak:

— Bana dünyaları verdin. Ne söylesem, ne yapsam bu cömertliğine teşekkür edemem.

Sonra iki kolunu amuzlarma doğru çapraz kavuşturdu. Hayalindeki bir sevgiliye sımsıkı sarılır gibi yaparak sanki evlendikten sonra beni öyle saracağını anlattı.

Bu acayip sözleşmeden sonra bir zaman konuşmadan birbirimize baktık. Beni seven delikanlının tutkun bakışlarında derin bir sevgi görüyordum. Dedim ki:

— İşte söz kestik. Benden daha ne istiyorsun?

— Senden büyük bir ricam var.

— Nedir?

— Biraz yanma geleyim. Yakından görüşelim. Âşıkım yüz buldu. Astarını da istiyor. Bu teklife karşı

ben gene pirelendim. Böyle karşıdan görüşmek daha hoş değil mi? Niçin yanıma gelmek istiyor? Ama bunun için izin istemesi de büyük bir nezaket eseri idi. Yabancı Hînin izin istemeden yanıma gelmesine engel var mı? Ben de terbiyeli davranmaya uğraşarak:

— Daha birbirimize karşı «nâ-mahrem» sayılırız. Evlenme kararımız verilmiş olmakla beraber gene yabancı bir erkekle o kadar yakından görüşmek istemem. Kusura bakma. Bu isteğinde ısrar etme. Yanıma gelebilmede sana engel olacak hiç bir şey yokken böyle izin istemek nezaketinde bulunuşuna teşekkür ederim.

— Ben sana her şeyi doğru söylemek isterim. Gece yanına gelmek isteğiyle çıldırırsam da gene yanma yaklaşmam. Bu senin elindedir.

— Neden?

— Yanma gelebilmemi istiyorsan boynundaki o muskayı çıkar, bahçeye at. O duvardaki levhayı oradan kaldır.

— Gene korkudan gözlerim fatlaşmış gibi açıldı. Karşımdaki delikanlının o şekilde girmiş, beni aldatmaya çalışan azgın bir cin olduğundan hiç şüphem kalmadı. Ah deli kahpe... Ne dedim de düşünmeden buna evlenme vaadettim. Domuz, o kadar benim hoşlanacağım bir delikanlı kılığına girmiş ki, nihayet gerçekten değilse de sözle beni kandırmayı becerdi. Pişman pişman, üzüntü içinde dedim ki:

— Tanrı bana acıdı da karşımda aslını tamamıyla saklamana müsaade etmedi. Artık gözümde ne idüğün kesin olarak anlaşıldı. Çekil oradan, geldiğin yere git. İnşallah melekler sizi Kafdağın arkasına sürerler.

— Sen bana varmaya bir kere söz verdin. Artık elimden kurtulamazsın.

— Ben seni insan sanarak söz verdim. Peri olduğun ortaya çıktıktan sonra verdiğim sözün ne hükmü olabilir?

— Bu isteğimden vazgeçemem. Sen benim karım olacaksın. Artık elimin altındasın.

1

— Bir periyle bir insanın evlendiği nerede görülmüş?

— Çoook...

— Ben bilmiyorum.

— Bilmiyorsan ben öğreteyim. Cin tutmuş birçok kadınlar vardır. Hekimlere gösterirler, hocalara okuturlar. Bir türlü dertlerinin devası bulunmaz. İşte onlar hep bir periyle evlenmiş zavallılardır. Bizim Hanımefendi neye çıldırdı? Bir cine vardı da ondan. Geceleri yanında kimseyi istemez. Odada peri kocasıyla yatar da onun için. Çeşm-i Felek kalfanın da, Ruşen ablanın da birer peri âşıkları vardır. Buradaki kadınlar hep birer cinin koruyuculuğu altında yaşayabilirler. Bu cinler karargâhında başka türlü yaşamının imkânı yoktu. Ben de senin erkeğin olayım. Haydi, nazlanma. Boynundan muskayı çıkar, bak ortalık ağarıyor, artık burada duramam.

— Ben kendi cinsim olan insanlarla bile meşru olmayan bir münasebette bulunmadım da seninle mi bulunacağım? Kırk yıl yalvarsan boynumdaki muskayı çıkarmam.

— Kendin bilirsin. Seni de bir gece bu evde kurban giden iki hizmetçi kadın gibi boğuverirler.

— Çok şükür benim muskam var.

— Muskaya o kadar güvenme. O boğulanların da muskaları vardı. Muskaların da tesirleri bozulan anlar, saatler gelir.

— Boğulmayı böyle bir teklifi kabule tercih ederim.

— Anladım, sen yola geleceksin, ama biraz geç, biraz da güç olacak.

Muskamın manevî gücüne sığınarak:

— Haydi oradan, hoşt... köpek...

— Biz öyle bir-iki hoş kıştla darılıp fikrimizden dönmeyiz.. Bu gece razı olmazsan Tanrının gecesi çok... dedi. Trank diye yük kapısı kapandı. Karşımda kimse kalmadı. Etrafıma bakındım. Odanın perdeleri şafak nurlarıyla ağarmış, hafif bir aydınlık gecenin karanlığını yenerik yayılıyor. Bu geçirdiğim hal neydi? Rüya mı, kâbus mu? Gerçek mi?

Korkudan, çarpıntıdan öyle halsiz düşmüştüm ki, gündüzün emniyetli ışığı derece derece odayı kaplarken döşeğimin içinde kendimden geçişe benzer bir uykuya dalıp gitmiştim.

XIV

MUHSİNE'YE OLAN AYNEN HASAN'A DA OLMUŞ

Gözlerimi açtığım zaman perdeleri güneşin ışıklarıyla büsbütün şen, aydınlık buldum. Vücutum o gece yüz sopa yemiş kadar kırgındı. Güç belâ döşeğimin içinde doğrularak bana işkence yeri olan odamın köşe bucağına bir göz gezdirdim. Her şey yerli yerindeydi. Merakım yükte kaldı. Yük kapısını açtım. İçerisini dikkatle gözden geçirdim. Yükün tavanı, kenarları gayet sağlam. Bir çivi, bir kıymık parçası bile yerinden oynamamış. Hiç delik deşik yok. Her tarafını yokladım. Taş gibi sağlam. Oda kapısına baktım. İçeriden sürmeli duruyor.

O uğursuz peri yüke nereden geldi? Bunlara karşı kapının bacanın, kilidin, sürmenin hiç para etmediğini artık anladım. Beni gece koruyan muskamı boynumdan çıkarıp öptüm. Duvardaki levhaya kutsayan bir bakışla baktım.

Bunların kutsal tesirleriyle o gece perinin âşıkça saldırısından kurtuldum. Ama o atılgan perinin dediğine göre muskayla levhanın koruyucu tesirlerinin hükümsüz kaldığı anlar, saatler de varmış. O zaman ne yaparım?

Herkes kalktı. Günlük işlerimizle uğraşmaya başladık. Bu gece uğradığım korku verici hali kalfayla ablaya anlatayım mı? Onların da birer peri âşıkları varmış. Çeşm-i Felek neyse ne... Ama ablanın sevdalısı olan peri, acaba o da iyi saatte olsunlar zenci cinsinden midir? Köşkün erkek cinleri sevda konusunda pek öyle güçbeğenir takımından görünmüyorlar. Tanrı yardımcım olsun. Bunların sevgileri pek öyle hoşta gider bir şey değil. Sevdiklerini çarparak zavallı Hanımefendi gibi deli edip bırakıyorlarmış. Yarabbi aklım, namusum sana emanet! Sen beni bu belâli köşkten hayırlısıyla kurtar. Ev sahibi o talihsiz kadını da...

F. : 6

Burada açıklamaktan sıkıldığım bir zayıf noktamdan bahsedeceğim, Tanrının bildiğini kuldan ne saklayayım? Akşamki o delikanlı perinin o büyüleyici bakışları gönlümde ona karşı bir eğilim uyandırdı. N'olurdu Yarabbi, bu, bir insan oğlu insan olaydı da bana zevk kısmet edileydi.. Beni büyüledi mi ne yaptı? Kollarını açıp da baygın bakışlarıyla beni kucağına davet ettiği o sevdalı tavrım bir türlü aklımdan çıkaramıyorum. Bir periyle sevişmek pek tehlikeli bir macera olmakla beraber kim bilir insana ne büyük bir zevk verecek. Bu saadet dünyada pek az insana kısmet olur. Bir peri insana nasıl diller döker, kendini sevdirmek için ne türlü tavırlar takınır, saldırılar yapar?

Aklımdan bu düşünceler geçerken:

— Hay deli kahpe, hiç ecinni sevilir mi?

diye azarlayarak başımı yumruklamaya başladım. Ben çıldırıyor muydum? Böyle düşündüğüm için yoksa çıldırmış mıydım? Ah, o bana söyledi. «Benim büyüleme gücüme, âşıkça elde edişime yakalandın, artık kurtulamazsın» dedi. Bir peri sevdasına düşüp de artık ömrümün sonu tımarhanede mi geçecekti? Okudum okudum, etrafıma üfledim. Tanrının yardımına sığındım. Bu peri için yüreğimden derece derece artan sevgiye rağmen dedim ki:

— Peri ne kadar yalvarsa tılsımı benim elimde... Boynumdan muskayı çıkarmam ki...

Böyle bir zayıf ânın gelebileceğini düşünerek Tanrıya yalvardım.

— Sen beni şaşırtma... duasıyla çok yalvardım.

Aklıma bir şey geldi. Acaba çiftlikte Hasan isminde gece bana görünen peri kılığında bir delikanlı var mıydı? O günkü garip bir tesadüf bu şüphemi kesin olarak halletti. Mutfak bacasının birçok yerlerinden sıvaları düşmüş, pencerelerin üzerine topraklar dökülüyordu. Biraz tamire lüzum görülmüştü. Biz mutfakta ablayla çalışırken bahçe tarafından kapı vuruldu. Ruşen'in hatırlatması üzerine kapı-3a açtım. Elllerinde birer küfe harç, iki erkek içeriye girmek istiyorlardı. Ruşen:

— Biz başlarımızı örtelim de gelsinler, dedi.

Örtündük. Erkekler girdiler. Bir de ne bakayım? İçeriye girenler bir duvarcıyla beraber gece bana gelen peri Hasan değil mi? Çarpıntıdan dizlerimin bağı çözülmeye, gözlerim kararmaya başladı. Duvara tutunmasaydım düşecektim. Evet, Hasan.. Yükün içinden yana yakıla bana aşkını bildiren o güzel delikanlı. Dizlerinde sarı aba potur, arkasında kırmızı basma mintan. Aynı aynına geceki şekil ve kılıktaki.. O tatlı bakış, o çekici gülümseme, o yiğitçe tavırlar, hep o... Peri olsun, insan olsun, ne olursa olsun. Ayrı ayrı doğmuş iki yaratık birbirine bu kadar benzeyemez. Kendi kendime:

— Bunda bir iş var. Ya bu akşam bana görünen peri bir insandı. Yahut ki bu Hasan peridir. Bunun ikisi kabil değil ayrı ayrı birer şahıs olamaz. İnsansa, her tarafı sınıksız çivili bir yükten nasıl meydana çıktı. Periye, insanlar arasında insanlara mahsus bir geçim zorunluğuyla nasıl çalışıyor?

dedim. Bu bilmecenin kesin olarak çözümüne kadar ben meraktan ölecektim. Geceki sevdalı yalvarışına karşı kendimde uyanan eğilim Hasan'ı öyle poturuyla, mintanıyla, o büyüleyici bakışıyla gözlerimin önünde gerçek bir biçim ve madde halinde bulunca büsbütün kuvvetlendi. Şimdi şiddetle merak ettiğim bir ikinci nokta vardı: Bana âşık olan peri Hasan'm bu insan kılığında da benim için bir sevgisi var mıydı? Ona tıpkısı tıpkısına eş olan erinin bana karşı duyduğu sevgiyi bu insan Hasan da duyuyor muydu? Bunu anlamak için çıldırıyordum.

Ruşen ablanın sebze soymakla, duvarcının ocağın sıvalarını yoklamakla uğraştığı bir sırada Hasan bana gözünü dikti. Dikkatle baktı. Bu bakış gene o, geceki büyüleyici bakıştı. Tatlı bir çarpıntıyla yüreğimde sıcak bir şeyin fıkırdadığını hissettim. Elimde olmadan gözlerim süzüldü. Hasan'ın bu âşıkça bakışma hafif bir gülümsemeyle karşılık vermekten kendimi alamadım. Şüphem kalmadı. Bu delikanlıyla aramızda gönülden gönüle bir sevgi vardı.

Duvarcı ustası elindeki malayla sıvaların çürük kısımlarını, vurup vurup düşürüyordu. Hasan'a döndü:

— Haydi, bahçeden merdiveni al da getir, dedi.

Hasan bu fırsatı ganimet sayarak bana:

— Merdiven büyüktür, yalnız zor gelir. Kardeş beraber gel de getirelim.

diye teklif etti. Ben biraz şaşalayıp kaldım. Ruşen bu duralamamı görünce:

— Haydi kız, beraber git. Hasan'dan ne sıkılıyorsun? O senin kardeşin...

diye azarlayarak beni yardıma yolladı. Bu delikanlının adı Hasan olduğunu bir başka ağızdan da işitince büsbütün tuhaf bir hale uğradım. Arkasından yürüdüm. Bahçeye çıktık. Bir kısmı iri ağaçların gölgelerine gömülmüş koca ıssız bahçe. Merdiven epeyce uzaktaymış. Yan yana giderken göz ucuyla Hasan'a bakıyordum. Yüzü gecenin loşluğuyla seçe-meddiğim pembe bir tazelikte gülümser, koyu kumral bıyıkları bir çift kaş kadar dudak üstlerini süslemiş, ağzı, burnu biçimli, mert bakışlı, aslan gibi bir delikanlı. Yüreğim içimde hop hop oynuyordu. O da beni geceki haline benzer tutkun bakışlarla gizli gizli süzüyordu. Birdenbire durarak sanki her kelimesinden sevgiler dalgalanan bir sesle dedi ki:

— Muhsine Hanım, senden bir şey rica edeceğim. Doğru söyler misin?

Titrek bir sesle cevap verdim:

— Söylerim. Ben zaten yalandan hoşlanmam.

— Sen önceden peri miydin, yoksa bu köşke geldikten sonra mı karıştın?

— Ben ne Önceden periydim, ne de çok şükür buraya geldikten sonra onlara karıştım.

— Ya nasıl oluyor da dün gece odamın kapısı sürgü-lükyen yükün içinden çıktın?

Bu acayip soruya karşı kendimi tutamayarak bağırdım:

— A, ben mi?

— Evet, sen.

— Aman hayırdır inşallah. Rüya görmüş olmayasın?

— Hayır, rüya değil. Önce bana gözükmeden yükün içinde saz çaldın. Birçok beyitler okudun.

— Hayretimden boğulacağım. Ben ömrümde elime saz almış bir kadın değilim. Hem kadın kısmı tambura çalar mı?

— Ne güzel çalıyordun. Hâlâ sesi kulaklarımda duruyor.

— Hay bütün belâlardan sen sakla Yarabbi... Ne garip bir hal.

— Önce saçları burma burma yılanlara benzeyen çirkin, korkunç bir cadı şeklinde göründün. Beni korkudan titrettin. Sonra şimdiki gibi güzel bir kadın yüzü bağladın, işte arkada gene bu beyaz entari vardı. Birtakım diller dökerek beni kandırmaya uğraştın. Ayıp değil ya... Ne de olsa delikanlılık var başta. Ben de dayanamadım, seni döşeğime davet ettim. Sonra boynumdan muskamı çıkarmamı, duvardaki levhayı kaldırmamı teklif ettin. O zaman senin güzel bir kadın kılığında kuduz bir cin olduğuna şüphem kalmadı. Seni kovdum. Sonra: «Yarın akşam gene gelirim. Sana ilgi duyuyorum, artık elimden kurtulamazsın» tehditleriyle ortalık ağardığı için çekilip gittin...

— Vallahi şaşkınlığımdan şimdi öleceğim. Kardeşim, Hasan, sözlerime inan. Ben öyle sevgimi bildirmek için gece uşakların odasına gidecek namussuz bir kadın değilim. Dur, daha tuhafı var. Sen de biraz beni dinle. Söylemeye pek sıkılıyorum, ama ne belâlara uğramakta olduğumuzu bilmen lâzım. Çaresiz kaldım da işte onun için anlatıyorum. Dün gece sen de benim odama geldin.

Hasan, derin bir şaşkınlık içinde gözlerini açıp:

— Ben mi?

- Evet, sen... İşte tıpkı bu potur, bu mintanıyla...
- Pek yanılıyorsun.
- Hiç yanılmıyorum. Rica ederim dinle.
- Beni gece Haremde kadınların odasına girip saldıracak kadar âdi, lanet bir adam mı sanıyorsun?
- Benim ne zannettiğimin ehemmiyeti yok. Ben sana gerçeği anlatıyorum. Eğer dün geceye kadar selâmlıkta sana benzer Hasan isminde bir delikanlı bulunduğundan haberim var idiye iki gözüm su gibi önüme aksın. Tanrının gazabına uğrayayım.
- Beni çıldırtacaksın.
- Beynim içimde pireleniyor. Benim de çıldırmama bir şey kalmadı. Yahut ikimiz de çıldırmışız da haberimiz yok. Dün gece seni o kadar ayan beyan gördüm ki eğer ressam olaydım bütün asıl çizgilerle resmini çizerdim.
- Öf, meraktan biteceğim.

- Dinle kardeşim dinle. Sen de önce bana insanla canavar arasında pek korkunç bir şekilde göründün. Tambura çaldın. Yarısı âşıkça, yarısı yamyamca, kafiyeleri bozuk mâniler söyledin. Korkudan ölüyordum. Sonra muskamla levhayı odadan çıkarmamı teklif ettin. O zaman bütün bütün korkuya kapıldım. Senin cin olduğunda şüphem kalmadı. Ortalık ağarıyordu. «Allahm gecesi çok, gene gelirim» dedin, çekilip gittin. Kuzum Hasan'ciğim, bir daha gelersen o kadar korkutma, Korkudan bayılıp belki bir daha ayıla-mam.
- Söylediğin lâkırdıya bak. O benim elimde mi? Sana gelen ben değilim diyorum. İnanmıyor musun?
- Bu evin perileri de, insanları da pek acayip. Hepsi birbirine karışmış.
- O gelen sen değilsen mutlaka senin perin olacak.
- Besbelli.
- Perinle münasebette bulunuyorsan ona söyle, bana o kadar işkence etmesin. Hem bir daha gözükmesin.
- Bunda benim hiç kabahatim yok. Ben o hınzıra nerede rastlayacağım? Bana gözüküyor ki...
- Sana ne kadar benziyor... Görsen şaşırır, sen o musun, yoksa o sen midir, imkânı yok ayırtedemezsin, kendini kaybedersin.
- Vay mel'un vay... Benim ağzımdan sana aşk ilân ediyor ha...
- Aman mel'un deme. Belki kızdırırsın, sonra bana etmediğini bırakmaz.
- Ben de senden rica ederim. Geceleri odamda yükümün içinde meydana çıktığın vakit vücudunun en güzel yerlerini açıp bana gösterme. Erkeklik halidir bu. Belki dayanmam da bir günaha girerim.
- Sus, ağzına biber doldururum. O nasıl lâkırdı? Beni başı açık orospu yerine mi koyuyorsun?
- Estağfurullah Muhsine'ciğim. Senin ne kadar namuslu bir kadın olduğuna halinden anlıyorum. Sen buraya geleli ne kadar oldu, eteğinin ucunu bile bir erkeğe göstermedin. Beni affet. Benim bu sözüm, senin perin olan o kaltağadır. Yosma o kadar sana benziyor ki şaşırıp aldanmak kabil değil. Ben de ressam olaydım, senin en gizli yerlerinin tıpkı tıpkısına şurada haritasını çizerdin.
- Yerin dibine giresi utanmaz kahpe...
- Sen de perin için fena söyleme. Kızarsa sonra beni kim bilir ne belâlara sokar.
- Böyle utanmaz bir perim olduğu için karşında yerlere geçiyorum. Ne utanmaz kariymış o. Yanma ilk çıkışında soyunup her tarafını sana göstermiş. İlahi, yaşı yerlerde sayılsın. Namusumu bir paralık etti. Ona bakıp beni de sakın açık saçık bir kadın sanma...
- Böyle bir şey sanmayacağıma dair demin sana kesin söz söylemedim mi?
- Şakaya gelmez. Namustur bu. Belki görünüşte öyle söylersin de içinden gene şüphe edersin.
- Korkma, etmem.
- Senin perin de az sırnaşık utanmazlardan değil ha... Sözüme gücenme. Perine söylüyorum. O edepsizler kılıkça bize tıpkı benziyorlar, ama Tanrıya şükür, ahlâkça bizim onları andırır zerre kadar yerimiz yok. İşte ben de görüyorum. Sen de gayet erkek bir çocuksun. Onlar ne rezillik yaparlarsa yapsınlar, bundan bize bir zarar gelmez. Biz ikimiz, dünya ve âhiret, kardeş olalım.
- Hasan bu son teklifim karşısında derin derin sustu. İçimden:
 - Acaba beni kızkardeşliğe kabul için utanıyor mu? dedim. Bir ağacın önüne yan yatırılmış olan merdivene yaklaştık. Hasan merdivene elini uzatmazdan önce biraz utangaç bir tavır alarak:

— Sana söyleyecek son bir sözüm var. Bunu gönlümden kopan bir gerçek olarak kabul et...

Yüreğimi bir gümbürtü aldı. Kıpkırmızı kesildim. Dinliyordum. Hasan devam etti:

— Senin perinin bana karşı gösterdiği hoppalığa ben fena halde kapıldım. Gönlümde sönmez bir ateş alevlendi. O hayalet gözümün önünden gitti ama bu yanma duruyor. Seni çıldırasıya seviyorum.

Hasan'm bu açıklamasından öylesine sevindim ki, sanki o anda göğsümün bütün uzuvları bu büyük saadetin verdiği genişlikle şişti. Sevincimden nefes alamaz bir hale gel-

dim. Lâkin kadın olduğum için bu açıklamaya karşı hemen sintivermeyerek ciddî bir vaziyetle nazlanır gibi görünmek gereğini duydum. Utangaç ve namuslu bir ağırbaşlılıkla dedim ki:

— Hasan, ağzından çıkanı kulağın işitsin. Namusundan şüphe edilir bir kadın olmadığımı sana kaç defa söyledim. Perimin utanmazlığından cesaret alarak bana karşı bu ağızlara kalkışma, rica ederim.

— Afedersin, sana fena bir ağız kullanmadım. Namusunu ben senden ziyade beğendiğim için sana karşı sevgim daha ziyade büyüdü. Allahm emri, peygamberin kavliyle seninle evlenmek istiyorum. Geri çevirme, beni öldürsün. Köy delikanlıları mert oğlu mert ve sözlerinin eri olurlar.

Bu cümleleri o kadar temizlikle söyledi ki, duyduğum saadet duygusundan ağlamaklı oldum. Ama sözü gene şakaya bozarak:

— Aman Yârabbi... Sen de tıpkı perine benziyorsun. O da akşam bana işte böyle yeminle evlenme teklifinde bulundu.

Hasan birden parlayarak:

— Sakın benden başkasına evlenme vaadetme. Peri olsun, her kim olursa olsun, yalnız onu değil, bütün dünyayı yakarım.

Artık dayanamadım:

— Mert çocuk.. Bir kadın için açıklanması güç olmakla beraber söyleyeyim ki akşam senin perine karşı şiddetli bir eğilim de bende uyandı. Aynı macera, kaderin aynı görünüşü, aynı garip hal ikimize birden olmuş.

O, hemen ağzımı tutmak için elini uzatarak:

— Söyleme, söyleme... Perim değil ya, kim olursa olsun, bir başkası hakkında gönlünün ona aktığı sözünü işitmek istemem. Ben seni perimden değil, gözümünden bile kıskanıyorum. O domuzun benim kılığıma girerek seni baştan çıkarması ihtimalini düşündükçe beynim yanıyor.

— Siz erkekler ne kadar bencil oluyorsunuz? Ya ben seni kendi perim olan o kahpe karıdan kıskanmaz mıyım? Kaltak ne kadar da oynak, ne kadar da hoppaymış. Ya bu gece gene karşına gelir de soyunup dökünerek gözlerini iş-

tahla çekmeye uğraşırsa, sonra belki beni bırakıp onu seversin.

— Elmasım, bunu hiç merak etme. Sen tıpkı onun. Aynen birbirine benzeyen iki kadından namuslusu dururken neye utanmazını seçeyim?

— Onun sana o kadar açık saçık görüldüğünü istemem. ! — Öyleyse emret. Gece karşımda görüldüğü zaman o

yellozun göğsüne bir tabanca sıkayım.

— Yok, yok, olmaz... Sonra o dişi perinin erkeğini kızdırırsın belki. O da gelip beni vurur. Hem bu erkek, kadın, iki periyi birbirimizden kıskandığımız gibi onların da aynen bizi kıskanmadıkları ne malûm? Hasan, bu bizimki pek belâli bir sevgi. Biz yalnız kendi kendimize kalsak çok iyi. Ama sevgimizin arasında böyle dolambaçlı, erkekli dişili iki peri vücudu buldukça bir şaşırtmaya uğramak tehlikesi bizim için her zaman var. Tanrım saklasın.

— Sanırım ki ben seni alınca sana gelen erkek peri de bana görünen kadın periyi alır, böylelikle tehlike kalmaz.

— Bu belâli köşkten kurtulup da birbirimizi nasıl alacağız?

— Orası bana ait bir iş. Sen yalnız bana varmaya söz ver. Ötesi kolay. Söz veriyor musun?

— Veriyorum.

— Ama benim sözüm şaka değildir. Her ne güçlkle karşılaşırsak karşılaşıalım, yılmayacağız. Ölüm var, ayrılık yok.

Ben de tekrar ettim:

— Ölüm var, ayrılık yok...

Dönüşümüzün uzamasından meraka düşmemeleri için başından, ucundan merdiveni tutup mutfağa girdik.

XV TUHAF BİR İMTİHAN

Hay yezit karı hay... O perim olacak kaltağa o kadar kızyordum ki, bir elime geçirsem cinliğine periliğine bakmayarak hemen üstüne saldırıp pars gibi ayıracaktım. Benim kılığıma girip de kendini heriflere peşkeş çekiyormuş.

Ruşen'le işimizi bitirdik. Mutfaktan çıktık. O kızgınlıkla Abla'ya dedim ki:

— Burada bir peri karısı varmış. Benim kılığıma girerek gece heriflere açık saçık görünüyor, koynuna çağırıyor-muş. Her şeye dayanılır, ama buna dayanılır mı? Namustur bu...

— Kim söyledi ayol? Hasan mı? Edepsize bak. Dışarıdan içeriye lâkırdı mı getiriyor? Ben ona terbiyesini veririm. Öyle şeylere aldırma. Benim için neler söylediler. Sözde ben geceleri süslenir de köyün muhtarına müşteriye gidermişim. Kaç defa bana gece allı pullu rastlamışlar. Çeşm-i Fe-lek'i de kâhyayla söylerler. İyi saatte olsunlar, bize yapmadıkları şakayı bırakırlar mı? Ne olacak, hoş geçinmeli. Hem sen o Hasan'm sözüne bakma. O tekin değildir. Ben ona kaç kere gece merdiven başında rastladım.

— Ay, o Hasan peri midir?

— Ne olduğu belirsiz. Şüphelidir. Hiç o kadar güzel delikanlıyı periler zaptetmeden bırakırlar mı? Peri kızları hep ona âşiktir. İnsanlardan ona gönül veren kadını boğarlar. Haydi şimdi lâkırdıyı bırak, şerbetleri ez. Bu akşam havuz başında toplantı var. Hep çıkacağız.

Hazırlığa başladım. Ama aklım tamamıyla Hasan'la doluydu. Bütün ruhumla vazgeçilmesi imkânsız, insafsız bir aşkla seviyordum. Rekaipliğime bin peri kızı çıksa Hasan'-dan vazgeçemeyecektim. Boğulmayı, ölümün her çeşidini gö-

züme aldardım. «Öülm var, ayrılık yok» işte bu kararda ayak direyerek ölecektim.

Akşam oldu. Temiz, beyaz entariler giydik. Saçlarımızı döktük, ellerimizde buhurdanlar, Hanımefendi önde, biz derecemize göre uzunlama bir çizgi üzerine arkada, benim o zamana kadar girmemiş olduğum o gizli iç bahçeye çıktık. Ay, yüzyıllar görmüş ağaçlara bol bol ışık dökmüş, içinde bir kaç kurbağa vaklaması işitilen büyük havuzun yeşil suları ay ışığına karşı bir ayna gibi parlıyor, duvar kenarlarını tamamıyla gözlerde gizleyen ağaçların korkutucu, gizlilik dolu gölgeleri yüreklerle korku salıyordu.

Zikredicimiz Ruşen Abla'ydı. Türkçeye, Arapça'ya, kısacası insan dillerinden birine mal edilmesi güç, anlaşılmaz garip kelimelerden yapma mavalımsı bir makam tutturdu. Biz bu tekkede oturanların zikretmekten gelen haykırışlarına «Hû» larla dem tutarak, beste usulüne ayak uydurarak havuzun etrafını çepeçevre dönmeye başladık. Döndük, döndük, belki bir saat oldu. Arabm boğazında söyleme gücü, bizim bacaklarımızda yürüyecek hal kalmadı. Etrafta kurbağalardan başka bu devranımızın dinleyicisi, bir seyircisi yoktu. Bu acayip törenin pek acemisi olduğum için çıkacak halleri bekleyerek bitiyordum. Abla'nın yorgunluktan sesi çatal çatal oldu. Biz gene dönüyorduk. Nihayet yüksek ağacın birinden «Hû, hû, hû» matemli sesiyle bir baykuş öttü. Korkudan içim titredi. Biz bu kumandaya karşı coşmayı bırakarak yan yana bir sıraya dizildik. Yerlere kadar boyun kestik. Arkasından:

— Gara, gora, gara, rarara...

diye insanla boru sesi arasında bir şey öttü. Biz bu ikinci kumandaya da derin bir boyun kırdık.

Hemen çifte nara eşliğinde çığırtmaya benzer bir düdüğü sesi duyuldu. Pek garip bir curcuna havası başladı.

Etrafta bir şey görünmüyor, bu ahenk, ağaçların altında, karanlıklardan geliyordu. Peri zikredicileri haykırışa girişti. Besbelli benim şerefime olacak, sözler Türkçe'ydi. Bu curcuna usulüne ayak uydurarak biz de sıçramaya başladık. Çifte narayla düdüğün ahengine uydurarak söylenen garip sözler şunlardı:

Haseki, dere seki, posteki Nalın teki, sendeki, bendeki Dümtek, dümtek, dümtek Haydi yavrum bir tek bir tek Mertek köstek ördek Gerçek, gevşek, gerdek

Haydi babam bum Mum, kum, Rum Gözlerini yum Ağzını aç Geliyorum kaç. On beş kırbaç Kulaç kulaç

Çabuk laçka Maçka plâçka

Haydi babam kertenkele

Nerden gele, sana gele, bana gele,

Hergele, küt, pat

Kıpırdama yat,

Dayağımı tat

Mana bağıntısından uzak bu sözlerle mızıkla belki bir saat kadar sürdü. Yorgunluktan bitti sandığım Ruşen Ab-la'ya bu havanın ferahlığıyla öyle bir heves ve gayret geldi ki, dümteklere uydurup attığı göbeklere şaşarak bakıyordum.

Hanımefendi, Çeşm-i Felek, ben, biz artık sıçrayamıyor-duk. Düşecek birer hale geldik. Çok şükür gene bir:

— Garara, garara...

kumandasıyla curcunaya son verildi. Havuzun kenarındaki sandalyelere dizilip oturduk. Acaba şimdi ne başlayacak?

Pek yorgunluklu bir oyun olmasa diye tasalanmaya başladım. Yanımda oturan Çeşm-i Felek'in kulağına eğilerek usulca sordum:

— Şimdi ne olacak?

— İmtihan var.

— Ay bana da soracaklar mı?

— Hepimize.

— Bana hiç bir şey öğretmediniz. Nasıl cevap vereceğim şimdi?

— Ne soracakları belli olmaz ki öğretelim. Aklın erdiği kadar cevap verirsin...

— Ben ömrümde hiç bir mektepte imtihana girmedim. Okuyup yazmam bile yok. Şimdi başıma gelenleri gördünüz mü?

— Onlar senin bilginin ne kadar olduğunu bilirler, ona göre sorarlar. Yalnız sorduklarına zıt cevaplar vermemeye gayret et.

Gümbürtüye benzer kalın bir erkek sesi duyuldu:

— Hanımefendi... Hanımefendi:

— Hazırım efendim.

— Vakitsiz şeytan minaresine çıkan bodur meyzin ne okur?

— Övgünüzü söyler efendim.

— İnsanın dişlerini ağzından söküp başka bir yerine koymak gerekirse neresi uygundur?

— Gözleri efendim. • —Neden?

— Çünkü bazı kötü yaratılışlı kimseler kendi cinslerinden olanları gözleriyle de yerler...

— Kuyu kovaya girer mi?

— Görünüşte gizmez görünür, ama yardımınızla bu da olur.

— Nasıl?

— Bu dünyada bütün şekiller birbirine göre değeri gelir. İçi dışına dönerse kabın içi kap haline gelir efendim.

— Çuvaldızı kendine, iğneyi başkasına batırmalıdır atalar sözünü söyleyen için fikriniz nedir?

— Söyleyen pek kurnazmış efendim.

— Neden?

— Çünkü bu öğüdüyle kendini «gayri» makamında bulundurup çuvaldızı âleme batırarak iğneyi kendine çevirtirmek istiyor.

' — Bir hunsânın erkekliği kadınlığı, yani iki cinsliliği de aynı olgunlukta bulunsa, hem bir erkekle, hem bir kadınla evlense, hunsânın karısı ve kocası olan kimseler gene o bağlandıkları şahsa ikinci derecede akraba olarak ne düşerler?

— Bunlar gene o şahsa yenge ve enişte olurlar efendim.

— Ne bakımdan?

— Erkeklik, kadınlık kendinde toplandığı için ortaya çıkan ikili kimsenin iki yarısı birbirine göre kız ve erkek kardeş sayılacaklarından bunların karı ve kocaları da gene o hunsâyaya yenge ve enişte düşerler efendim.

Birçok kalın sesler:

— Kırk bir buçuk maşallah... bin aferin... yüz yıldız, doksan dağ, yedi derya verdik...

Ne bilgin şeymiş bu periler. Hanımefendi'ye de gerçekten kırk bir buçuk maşallah... Bülbül gibi cevap verdi.

Okumuş kadın, her şeyi biliyor. Zavallıya gene deli diyorlar. Fetva kapısından kırk sarıklı gelse bu soruların cevabını zor verirler. Hepsisi güç. Hele son soruyu iyi anlayamadım. Hunsânın biri hem kocaya varmış, hem de bir karı mı almış, ne yapmış? Allah Allah... Bunlar birbirine yenge, enişte düşerlermiş. Acaba bana neler soracaklar?

Ben bodur mey-zinin şeytan minaresinde ne okuduğunu ne bileyim? Ömrümde böyle şey işitmedim ki. Benim bildiğim şeytan minaresi deniz kenarında bulunur. Onun üstüne çıkılır mı? Sıkıntımdan, utancımdan yerlere geçecek kadar küçülüyor-dum. İmtihan heyetinin başkanı o gudubet sesiyle gene bağırdı:

— Ruşen Abla...

Arap bir derlendi, toplandı, cevap verdi:

— Hazırım şahım...

— Çorba pişirmek için bir havuza pirinç atsak, ateşi nereye yakmalı?

Abla, meselenin zorluğundan iskemlenin üstünde bir

kaç defa oturup kalkarak birçok yutkundu. Sonunda şu cevabı buldu:

— Efendim, desti kebabı gibi korları havuzun etrafına dizerim.

Hemen çifte nara, çığırma bu opera heyetinin inceli -kalınlı sesleriyle başladı:

Bilemedi Ruşen hah hah hah Bilemedi Ruşen hah hah hah...

Hanımefendinin işareti üzerine hepimiz kalktık. Bu havayla göbek atmaya başladık.

Çalgı sustu. Gene oturduk. Arap sıkıntısından terliyordu. Dedi ki:

— Efendim, pek zor sorular sordunuz. Havuzun altına ne odun yakılır, ne sacayağı konur. Kırk yıllık aşçıyım, hiç havuzda çorba pişirmedim.

— Böyle bir güçlkle karşılaşırsan ne yaparsın?

— Siz efendilerimden birini yardıma çağırıyorum. Havuzun altına üflersiniz, ateş olur.

Bu cevap besbelli hoşla gitti. İkinci suale giriştiler: — Halatı dikiş iğnesine geçirebilir misin?

— Geçiririm efendim.

— Tarif et.

— Destelerle dikiş iğnesi alırım. Her biri bir iğneden geçecek incelikte halatı ince ince bölerim. İşte böyle hepsini geçiririm.

— Bir kazevide kaç pirinç olduğunu saymadan anlayabilir misin?

Abla, derin derin bir düşündü. İki elini havaya kaldırıp (Yardım ya şahım) diye birkaç kere haykırdı. Bu periler insanı zorla çıldırtacaklar... Bir kazevi pirincin kaç tane olduğu saymadan bilinir mi? İnsan saysa da çıldırır, saymadan düşünse de. Zavallı Abla, kayıp âleminden bir zaman yardım bekler gibi kaldıktan sonra güya kulağına bir şey fısıldamışlar gibi:

— Bilirim, dedi. | — Söyle, nasıl?

— Sayarak avucuma yüz tane pirinç alırım. Bunun kaç dirhem olduğunu bir küçük terazide tartarım. Bu kaç dirhem geliyorsa, sonra ona bir o kadar daha eklerim. Bunu katı katma büyütürüm. Otuz-kırk okka yaparım. Daha sonra kazeviyi büyük bir terazide kendi okkalarımla tartarım. Aşağı-yukarı kazevide kaç tane pirinç olduğu anlaşılır.

— Keçi kuluçka olduğu vakit altına kaç yumurta korlar?

Arap, gene şahından yardım istemek için gökyüzüne doğru haykırarak bir dinledi. Besbelli bu sefer kulağına bir şey fısıldayan olmadı. Düşündü, düşündü, artık bilgisizliğini açıklayıp boynunu eğerek:

— Pes, ya Pirim... Keçinin kuluçkaya oturduğunu bil- . miyorum.

Gene opera başladı. Biz hep birden oyuna kalkarak:

Bilemedi Ruşen hah hah hah Bilemedi Ruşen hah hah hah

İçimizde en iyi göbek kıvrıran gene zavallı Abla'ydı. İmtihan heyetinden:

— Abla'ya yedi maşallah, on aferin, beş köy, iki göl, dört tepe verildi...

Zavallı Abla, «üssü mizanı» doldurarak sınıf geçti galiba. Ses:

— Kalfa!

— Hazırım Efendim...

— Bir baba birer kuşak atlayarak hangi akrabasının ortasında bulunur?

— Dedesiyle torununun efendim.

— Kuyunun dibi ağzına çevrilirse suyu nerede kalır?

Kalfa, bu imtihanlara alışkın olmakla beraber, fena halde şaşaladı. Ben şimdi aklımdan bir kuyu tasarlayarak onu şöyle hayal gözümde altüst çevirmeye uğraşarak suyu nereye gideceğini bulayım diyorum, üstünüze iyilik sağlık, aklıma fenalık gelir gibi oluyor. Biraz daha aşağı yukarı oynatsam ona bir karar kıldırılmaya kadar zihnim de beraber oynayacak. Bu köşkte ben aklımla tastamam koruyarak Hasan'a varamayacağımı anlıyordum.

Çeşm-i Felek epey düşündükten sonra:

— Su gene aşağıda kalır. Kuyunun dibiyle yukarı taraftan örtülmüş bulunur...

Curcuna ara nağmesi:

Bilemedi kalfa hah hah hah Bilemedi kalfa hah hah hah...

— Eski Alipaşa'yı Yenikapı'ya, Çukurbostan'ı Düzce'-ye taşısalar Galata kulesi nerede kalır?

Kalfa bu karışık meseleyi aklında uzun uzadıya düşünerek bir ölçtükten, biçime soktuktan sonra:

— Galata kulesi Samatya'ya gelir galiba?

Ben göbek atmaya hazırlandım. Çünkü Çukurbostan da Düzce'ye kadar gittikten sonra Samatya'nın nerede kalacağını hesaplamaya ben mühendis isterim. Dediğim oldu. Ahenk başladı:

Bilemedi kalfa hoppala hoppa Bilemedi kalfa hoppala hoppa

— Kalfa, sana bir lira vereceğiz. Bu parayla bize bir koyun alacaksın. Bu hayvanın etinden külbastı, tüyünden bir seccade. Hem de sonra koyunu diri, parayı geri isteriz. Nasıl yaparsın?

Kalfayı sıktılar. Bu, olmaz bir teklifti. Fikrime göre artık periler halt ediyorlardı. Böyle birbirinin ardına birkaç meseleyi çözememek nasıl bir cezayı davet eder, bilemediğimden zavallı Çeşm-i Felek'e acıyordum. Kalfa sıkıntısından bir kaç kere pufladı, kalktı, oturdu. Nihayet, yalvaran iki elini perisine doğru uzatıp «İmdatıma yetiş» diye mırıldandı. İskelelerimiz arkasında o tüylülerden biri belirdi. Kalfaya bir şeyler fısıldadı.

Çekildi. Bu yardım o kadar çabuk oldu ki hemen benden başka kimse farkına varmadı, sanırım. O zaman Çeşm-i Felek, bülbül gibi cevaba girişti:

— Efendim, verdiğiniz liranın yarısıyla bir koyun alırım. Hayvanı hadım eder, çıkacak etinden haddim olmayarak size külbastı pişiririm. Tüyünü kırpar, bir seccade do-

F. : 7

kurum. Sonra kalan yarım lirayla beraber koyunu diri olarak geri veririm.

O anda imtihan heyeti içinde:

— Bu, kalfanın bilşi değil. Bunu fısladılar... diye bir gürültü koptu. Oyun havası başladı:

Bilemedi kalfa hoppala hoppa Bilemedi kalfa hoppala hoppa

Periler Çeşm-i Felek'e karşı şiddetli davrandılar. Hak edişine göre şunlar verildi:

Bir çingene köyü, üç ayı postu, yedi şebek (gelir olarak), Kasımpaşa deresinde bir değirmen, Tahtakale'de bir aşçı dükkânı, bir han...

Bu hediyelerin verilmesinden sonra sıra bana geldi.

— Muhsine kadın!

— Hazırım şahım...

— Eşekanırtan, Deveoğlu yokuşundan kaç parmak yüksektir?

Hemen anladım ki acemiliğime bakıp bana pek enayice sorular soruyorlar. Ama o iki yokuş parmak hesabına gelmez. Ben de ağzıma geleni atar, bir kaç çingene mahallesi gelirini sağlar, rahat rahat geçirim diye düşünüp cevap vermeye hazırlanırken, ben çağırmadan sandalyemin arkasında bir tüylü belirdi. Korktum. Söyleyeceğimi bütün bütün şaşırđım. Meğer beni de koruyan periler varmış. O, kulağıma fısıldıyor, ben söylüyordum:

— Efendim, Eşekanırtan, Deveoğlu yokuşundan tam sekiz parmak, altı buçuk nokta yüksektir.

— Hah, hah, hah...

diye bir kahkahadan sonra sordular:

— Neden biliyorsun?

— Babam merhum, Eşekanırtandan eşekle çıkmış. Birçok uzun feryatlar, uzun anırtılardan sonra hayvanın sekiz ve altı buçuk boyunda anırdığını söylemişti.

Çifte nâra başladı:

Hoş söyledi Muhsine peh peh peh Hoş söyledi Muhsine peh peh peh

Kendi hesabıma bir kaç göbek kıvırdım. Ahenk durdu. Yerime oturdum. Ama hemen davullar çalınır, borular öter, canavarlar böğürür gibi bir gürültü koptu.

— Fısıldayan var, itirazları duyuldu.

Usulca arkama baktım ki yardımına gelen peri kaybolmuş. Şimdi sıfırı tükettim.

Gürültü durdu, imtihan başladı:

— Karadeniz Akdenize niçin karışmaz?

Bakındım, yardım yok. Bu soruya en derin bilgili coğrafya hocaları acaba ne cevap verirler? Düşündüm, taşındım, ancak şu cevabı bulabildim:

— Karadeniz, Boğaziçindeki Şeytan akıntısını geçemez de onun için...

Çifte nara, oyun.

Bilemedi Muhsine kah kah kah Bilemedi Muhsine kah kah kah

— Eşeğin kulaklarını fareye taksalar neye döner?

— Palası enli çingene maşasına... Ahenk:

Bilemedi Muhsine bak şuna hele Bilemedi Muhsine bak şuna hele

— Torununun memesini emerek büyüyen büyükana kimdir?

— Bilmem. Bilmek için de düşünmeye zihnimin gücü elvermiyor. Aklım çok karıştı.

Mızıka, oyun.

Muhsine kaltak At bize taklak Lak lak lak lak Vak vak vak vak

Sağlam imtihanında sıfırı aldım. Hediyeler söylenmeye başladı:

— Gelir olarak: Davutpaşa çöplüğü, Gedikpaşa külhanı; yiyecek olarak: Bir küfe salyangoz, birçok kurbağa, kaplumbağa, çorbalık tespih böcekleri... Ferahlık için: Bir kafes bokluca bülbülü, şebekler, köstebekler..

Dağılma borusu öttü. Odalarımıza çekildik.

XVI KANLI BİR DÖVÜŞME

Döşëğime girdim. Ama uyumak mümkün olmuyordu. Elimde olmadan aklım hep halatı dikiş iğnesinden geçirmekle, suyunu dökmekten kuyuyu baş aşığı etmekle, saymadan bir kazevi pirincin kaç tane olduğunu bulmaya uğraşmakla, torununun memesini emerek büyüyen büyükana-nın yaratılıp yaratılamayacağına bir çare düşünmekle uğraşıyordu. Bir hekim muayene etse, o gece aklımda elbette yüzde otuz beş-kırk bir noksan, beni delilere yaklaştıran bür yük bir azalma bulurdu.

Şimdi perilere alışmış, onlara karışmış gibiydim. Hele bu akşamki imtihanında âdeta yüz göz olduk. Bana yardıma gelen peri kimdi? Demek onların içinde beni de düşünen, koruyan vardı. Bu, sakın Hasan'm perisi olmasın?

İmtihan meselelerinin zihnimdeki çatalığı çutallığı, akıl yıkıcılığı içinde Hasan'm hayali bir ideal gibi dolaşıyordu. Ama ben bir daha onu nerede görebilecektim? Mutfak tamiri gibi bir fırsat her zaman ele geçer mi? Demir kapılarla kapalı bir hisar içinde gibi yaşıyorduk.

Bu akşam bizimle beraber periler de yorulmuş olmalı ki, ortalıkta çıt yoktu. Döşekte içim geçmekteyken hafif hafif oda kapıma vurulur gibi oldu. Hemen davranıp .kulak verdim. Tıkırtı gayet çekingencesine tekrarlandı.

Ooofff, gene periler mi? Bu akşam da mı rahat, huzur yok? Ama bu gelen, perilerin terbiyeli takımından olacak ki, çekingen davranıyor. Kalktım, kulağımı kapıya verdim. Bir daha tıkırdadı, sordum:

— Kimdir o?

— Ben'im.

— Sen kimsin?

— Hasan.

Gerçekten ses, onunkine benziyordu. Yüreğim bir kaç kere hopladı. Lâkin böyle bir sesle onun Hasan olduğuna güvenemedim. Yeniden sordum:

— Sakın sen cin Hasan olmayasm?

— Hayır, Hasan'm kendisiyim.

— Korkuyorum Hasan. Senin gerçekten insan Hasan olduğuna nasıl inanayım?

— Kapıyı açınca içeriye gireceğimi göreceksin. Peri olsam levha, muska bulunan bir odaya girebilir miyim?

Çabuk aç, tehlikedeyim.

İnsan olsun, cin olsun, Hasan adında bir delikanlının tehlikede kalmasına bir türlü gönlüm razı olmadı.

Hemen başımı örttüm. Her türlü tehlikeyi göze alarak kapıyı açtım. Hasan içeriye girdi. Kapıyı tekrar sürmeledi.

Bu çarçabuk girişile onun peri olduğuna dair şüpheye yer kalmadığını anlayarak birden ferahladım. Minder üstüne karşı karşıya oturduk. Çarpıntımızın büyüklüğünden ikimize de tutukluk gelmişti. Ben bu dilsizliği dağıtmaya uğraşarak:

— Nasıl ve niçin geldin?

— Seni merak ettim.

— Neden?

— Bu akşam haremın iç bahçesinde düdükler, davullar çalındı, horalar tepildi. Sizin oraya çıktığınızı biliyorum. Odana sağ salım dönüp dönmediğini anlamaya geldim.

— Ey, içeriye nasıl girebildin?

— ! Bir ağaca çıkarak harem bahçesine atladım. Gündüz seninle mutfağa getirdiğimiz merdiveni buldum.

Onu köşke dayayarak orta kattaki pencerelerin birinden içeriye girdim.

— Yolda hiç periye falan rastlamadın mı?

— Hiç.

— Çok cesaretlisin maşallah Hasan...

Biz böyle ancak bir-iki lâkırdı eder etmez, dışarıda merdivenlerde bir-iki tıkırtıdan sonra cin gürültüleri başladı. Hayvanların çeşidi ötüyor, böğürüyor, kişniyordu. Onlarla epeydir alışık olmama rağmen gene betim benzim attı. Belli olacak kadar titriyordum. Hem bu seferki korkum yalnız kendi canım için değil, en ziyade sevgili Hasan'ımı düşünüyordum. Onun, benim yanımda olduğunu anlarırsa kim bilir ne yaparlar, ne türlü cezalar vermeye kalkarlardı.

Hasan bu aşırı korkumu gördü. Hemen belini açıp enli kuşağı içinden bir tabancayla bir koca kama göstererek:

— Ben buradayım, ne korkuyorsun? Vallahi hepsinin canına okurum.

— Aman Hasan'cığim, hiç perilere karşı kama, tabanca para eder mi?

— Pekâlâ eder. Ama vurmasının yolunu bilmeli.

— Sen bir kişisin, onlar kim bilir kaç ecinni.

— Kaç olursa olsun. Muskalı bir insan yüz biniyle baş eder.

— Ah, bilgisiz çocuk ah... Hayatımın artık sana bağlı olduğunu bilmiyor musun? Böyle baş kaldırmakla olmaz. Sakın kendini tehlikeye koyma. Bize saldırırlarsa onları yalvarıp yakararak, tatlılıkla savalım.

— Duvarlarda levha, üzerimizde muskalarımız var. Bu odaya giremezler.

— Muskaların tesirleri de hükümsüz kalan saatler varmış. Bana senin peijin öyle söyledi. Aman Hasan'cığim, aman.. Lüzumsuz sertliğe, şiddete kalkışma.

— Sen kasavet çekme. Ben evvelallah seni de, kendimi de koruyabilirim.

Bir aralık gürültü kesildi. Çok sürmedi, yükün içinden doğru ince ince bir tambura sesi başladı. Biraz önce gösterdiği yiğitliğe, cesarete rağmen bu tambura zimbirtısına karşı Hasan'ın da benzi attı. Dişlerinin arasından bir şeyler homurdanmaya başladı. Çarpıntıdan boğula boğula Hasan'-m kulağına eğilip yavaşça dedim ki:

— | Hasan'cığim, senin perin geliyor. Sana ne kadar benzediğini şimdi görerek şaşacaksın.

O, cevap vermedi. Parmaklarının ucunu alnına götürerek derin bir düşünceye dalmış gibi ovaladıktan sonra o da benim kulağıma gayet yavaş:

— Beni bu odada bir yere saklayabilir misin? Etrafıma bakındım. Gözüme dolap ilişti. Evet, Hasan'm meydanda bulunmamasını ben ondan ziyade istiyordum. Onu kurtarmak için her türlü tehlikenin bana yönelmesine razıyım.

Yavaşça gene kulağına:

— Sen dolaba gir. İçi büyüktür. Ben üzerine kilitleyip anahtarı bir yere saklayayım...

— Dolaba girerim ama, sakın üzerime kilitleme... Hemen Hasan'ı dolaba soktum. Kapısını kapayacağım sırada elimden tutarak:

— Ne hal olursa olsun... sakın korkma ha... Ben burada, tetikte hazırım. Saçının bir teli için canımı veririm... Ben örtümü çıkardım. Sözde odamda tek başımaymı-şım gibi döşeğime girdim. Tamburayla beraber mâniler başladı. Bunlar gayet sevdalı bir yalvarış konusundaydı.

Zavallı saf Hasan. Perilere karşı lololo olur mu? Benim onu dolaba sakladığımı onlar keşfedemezler mi?

Bakalım maceranın sonu ne yola akacaktı? Galiba iş Hasan'la benim boğulmamızla bitecekti.

Tamburalı peri yükün arkasından tatlı tatlı yakarışlarla beni kucığına çağırıyordu. Gitmediğim için birdenbire kızdı. Yamyamca beyitlere başladı. Âdetini biliyorum zaten. Kütte dek yük kapısı açıldı. Şaşırdım. Korkulu bakışlarım önünde meydana çıkıveren bu peri, Hasan'm perisi değildi.

Bu, kâtip kılığında, zayıfça, soluk benizli, orta boylu, İstanbullu bir delikanlı perisiydi. Soğuk bir gençti. Hiç hoşlanmadım.

Yalvaran bakışlarını süzerek gayet düzgün bir söyleyişle:

— Elmasım, üç kat göğü, yedi deryayı, dağları, çölleri aşarak buraya senin için geldim. Niçin yalvarışlarımı kabul etmiyorsun?

Dolaptaki Hasan'm bu çelimsiz periyi haklayacağına hiç şüphem kalmadı. Hemen cesaretle cevap verdim:

— Yedi deryanın arkasından seni buraya kim davet etti? Gelmeyeydin. Sanki bu evde perinin kıtlığı varmış gibi...

- Efendiciğim, beni ta oradan buraya getiren senin güzelliğinin çekiciliğidir. Bir Hint perisi güzelliğini övdü. Sevginle yerimde duramaz oldum, aklım başımdan gitti. Acı bana..
- Ta Hint'ten buraya kadar benden başka bir güzel kadın bulamadın mı? Yazık senin periliğine.
- Şekerim, gönül kimi severse güzel odur. Aşk ile büyülenen gönüller, kendi ruhlarının tanıdıklarından başkasıyla ateşlerini yatıştırıramazlar.
- Ben bir hizmetçi kadını. Bu kadar ince lakırdılardan anlamam. Bilgi ve anlayışça sen kendi kıratında bir peri bul da onu sev.
- Canımın içi... Benim artık senden başkasını sevebil-meme ihtimal yoktur. Sevdiğim yalnız sensin. Ebedî olarak da sen kalacaksın.
- Benden bu kadar hoşlandınsa sana bir kolaylık söyleyeyim.
- Ha, şöyle... Biraz yola gel Muhsine'ciğim.
- Ben yola ize gelemem beyefendi. Bunu kesin olarak aklından çıkar. Ben, bütün manasıyla namuslu bir kadını. Bu noktaya iyice bal mumu yapıştır.
- Söyleyeceğin kolaylık nedir?
- Mademki benden bu kadar hoşlanmışsın, benim utanmaz, arlanmaz, kaltak bir perim var. Git, onu bul. O, senin sevginin ateşini söndürür de öte tarafa geçer. Sanki yarım elmanın yarısı o, yarısı ben. O kadar bana benziyormuş.
- O senin perini nerede gördün?
- O aşifteyi cinler, şeytanlar görsün. Ben görmedim, söylüyorlar.
- Kim söylüyor?
- Orası da senin üstüne vazife değil.
- Haber ver, rica ederim, kim söyledi?
- Allah Allah... Sen sabır ver Yârabbi... Canım, peri değil misin? Anla! Size her şey malûmuş, her şeyi açıkça görülmüşsünüz.. Dur, daha lâkırdımı bitirmedim. Bu kahpe, geceleri selâmlıktaki heriflere gidip ben Muhsine'yim diye kendini tanıttıktan sonra anadan doğma soyunup onları koynuna çağırıyormuş.
- Vay, sen geceleri selâmlıktaki heriflere mi gidiyorsun?
- Nah kafa... Ben değilim canım. O perim olacak süpürge karı gidiyormuş. Lâkırdıyı anlaşına... Sen de perilerin en kaim kafalı cinsindenmişsin ya...
- Merak etme, anlarım.
- Ne vakit? Yarın gece mi anlayacaksın? Bu da tuhaf.
- Yarın gece, öbür gece, elbette anlarım.
- Eh, benim bu gece söylediğimi sen yarın gece anla da, sonra konuşalım. Çekil git, artık yetişir. Geceniz hayırlı olsun.
- Bu akşam koynuna girmedikçe kabil değil, buradan gitmem.
- Demek ki benim namuslu bir kadın olduğum hakkındaki sözlerime inanmıyorsun...
- İnanıyorum, ama elbette tesirli yalvarışlarımla benim sevgimin ateşinden gönlüne. bir kıvılcım sıçrar, bana acırsın...
- Cin beyefendi, pek nafîle yoruluyorsun.
- Muhsine Hanım, ben sana açıkça bir şey söyleyeyim mi?
- • Nafîle yüreğini tüketme.
- Dinle, dinle... Rica ederim. Bir insanın perisi, temsil ettiği kimsenin ahlâk ve namusça tam bir örneği olur. Sen oynak bir kadın olmasan perin de öyle olmazdı...
- Halt etmişsin.
- Sen peri inadı ne olduğunu bilmiyorsun. İsteddiğimi elde etmedikçe bu gece bu odadan çıkmam diyorum sana. Sen de bu sözüme bal mumu yapıştır.
- İstedğin kadar bekle. Ben bu uğursuz köşkte ne ayı gibi periler gördüm. Eğer şu görüldüğün ince yapıdan daha ziyade büyümezsen tek başıma, Tanrıya şükür, ben sana haddini bildiririm.
- Ya bir gulyabani kadar karşında büyürsem?
- O zaman yüke sığmazsın ki...
- Yükleri parçalayamaz mıyım? Büyüyeyim mi?
- Rica ederim büyüme. Bulduğun halde kal. Çünkü gulyabani şekli hiç bir kadının gözünde sevgi uyandırmaz.

- Demek şimdiki şeklimle bir kadını kendime çekebilirim.
- Belki benden başkalarını. Rica ederim, sizden bir şey soracağım.
- Emret.
- Benim bu evde rastladığım periler hep ikiz. Sen Hint perisisin değil mi? Senin mutlaka bir insan tekin olacak, o kim? Yani sen kimin perisisin?
- Bu köşkün efendisi Şevki Bey'in.
- Tanıştığımıza vallahi memnun oldum. Ekmeğinizi yiyorum. Adınızı duyuyorum ama daha yüzünüzü görmemiştim. Şevki Bey'in perisi, asıl beyefendi nerede otururlar?
- İstanbul'da.
- Şevki Beyefendi İstanbul'da oturur da perisi Hindistan'da mı gezer?
- Biz bir yerde oturmaktan sıkılırız. Bir anda dünyanın bir ucundan öbür ucuna kadar gitmek bizim için gayet ehemmiyetsiz bir şey yapmaktır.
- Benim perim olacak kaltak acaba şu anda nerededir?
- ! — Kim bilir Okyanusta mı, Cinde mi?
- Hay kahrolası sürtük hay. Ben bu köşkün dört duvarından dışarıya çıkamıyorum, bak o nerelere gidiyor... Hep gittiği yerlerde adımları lekeliyor. Buna her nerede rastlarsan rica ederim terbiyesini ver.
- Sen bana adağın yerine getir, ben de senin emrini yerine getireyim.
- Benim adağım neymiş?
- Bu gece benimle olmak. Bu perili köşkün kanunu böyledir. Hep yeni gelen kadın hizmetçiler birer defa adak olarak kendilerini cinlere verirler.
- Tuhaf şey! Köşk adını verdiğiniz bu peri kuyusuna düşen talihsiz hizmetçiler her gece kendilerini bir periye peşkeş çekmek zorunda mıdırlar?
- Her gece mi?
- Öyle ya... Her gece bu yükten başka erkek periler çıkıyor. Âşık Garip gibi hepsi de sazlı, destanlı...
- Acayip şey... Anlat bakayım, kimler geliyor?
- Bu köşkün beyinin perisisin de bu olan işlerden haberin yok mu?
- İsimlerini biliyorsan söyle...
- İsimleri de yere batsın, kendileri de. Samsam, Gam-gam, Yamyam gibi, işte böyle karın ağrısı isimler... S'
- Haydi haydi, vaktim yok.
- Vaktin yok mu? Acelen ne? Hindistan'a mı gideceksin, nereye gideceksen defol! Ben senin anladığın hizmetçilerden değilim.
- İsteğimi elde etmeden bir yere gitmem.
- Şevki Bey'in perisi... Sen uşaklarından daha sırna-şıkılmışm ya.. Defol diyorum sana...
- Şimdi büyürüm ha...
- Büyü, büyü de o uğursuz yük paralansın, uğursuzluğundan ben de kurtulayım.
- Büyür büyür de bir gulyabani kesilirim. O zaman korkunç görünüşümden bayılırsın. Ben de yanma girerim. İyilikle razı ol da beni ifrit etme...
- Aman yavaş gel, yanıma giremezsin.
- Neden?
- Boynumda muskam var. Duvardaki levhayı görmüyor musun?
- Şevki Bey'in perisi bir kahkaha salıvererek:
 - Aman, ne saf kadınmışm?
 - Niçin?
 - Ben perilerin öyle muskadan, levhadan ürken çeşidinden değilim. İstedğim anda yanına gelebilirim...
 - Ne haddine, ne haddine...
 - İşte sözünü yalanlamak, iddiamı ispat etmek için geliyorum...
- Bu sözün ardından Şevki Bey'in perisi yükten atladı. Yanıma geldi. Zangır zangır titreyerek bütün cesaretimi toplayıp:
 - Muskadan korkmuyor musun? Öyleyse sen perilerin en yezidi, en kâfirisin.
 - Anladın mı şimdi? Sözüm doğru muymuş? İstesem şu anda seni bir ineğe, bir devanasma, bir diş gulyabaniye çevirebilirim.

Çenem tutuldu. Artık cevap veremiyordum. Peri devam etti:

— İnat etme de, ikimiz de insan şeklinde kalarak ku-câklaşalım. Aşkın tadı böyle çıkar...

İçimden:

— İki gözüm Tanrım, sen beni koru. Şimdi bu kuduz peri beni ineğe çevirirse bütün köyün boğaları üzerime saldırır. Erkek perilerden korkarken bir de kırlardaki azgın tosunların çapkınca saldırılarına mı uğrayacağım? diye duaya başladım. Dudaklarımı zor kıpırdatarak:

— İnek olmak istemem. Boğalardan pek korkarım, mırıltısıyla yalvarmaya başladım. Şevki Bey'in perisi, bütün bütün neşelenerek:

— İnek olmak istemem. Boğalardan pek korkarım. Dölünü alırım. Bu sene sütünle hem buzağını, hem de çiftlik ahalisini beslersin. İnek ahırında geviş getirdiğini görenler senin o zavallı, güzel Muhsine olduğunu anlayamazlar.

! — Sen sakla Rabbkü... Sen sakla Rabbim...

— Boğadan hoşlanmıyorsan insana razı ol.

dedi. Cin üzerime saldırdı. Alt alta', üst üste boğuşmaya başladık. O anda büyük bir gürültüyle dolabın kapısı açıldı. Hasan dışarıya fırladı. Şevki Beyin perisi Hasan'ı görünce beni bıraktı. Önce fena halde şaşırıp, bozuldu. Sonra fevkalâde kızgın bir âmir tavrı alarak:

— Vay edepsiz... Sen burada tek başına harem dairesinde bir kadının dolabında ne arıyorsun?

Hasan, aynı kızgın tavrıyla:

— Vay edepli bey? Sen burada tek başına namuslu bir hizmetçi kadının odasında ne geziyorsun?

— Ben evimin içindeki hareketlerimden hizmetçilerime hesap vermeye mecbur değilim...

— Efendilik, uşaklık ev işlerine ait namuslu vazifeler sırasında aranır. Böyle karanlık işlerde mert bir uşak, namussuz bir efendiye haddini bildirmek hakkına sahiptir.

— Vay, sen mi bana haddimi bildireceksin?

— Gücüm yettiği kadar.

— Haydi defol, terbiyesiz. Beni günaha sokma. Yarın terbiyeni verir, hesabını görürüm.

— Seni burada masum, namuslu bir kadınla yalnız bırakıp bir yere gitmem.

— Hah hah hah hay... Dolabına bir delikanlı gizleyen bir kadının bana namusundan bahsediyor.

— Şevki Bey'in perisi... Ağzından çıkanı kulağın işitsin ...

— Vay...

— Kurt kudurunca kaplanı paralayabilir. Bu kadının namusu hakkında karşımda ağza tek söz alınmasına tahammül edemem. Çünkü nişanlımdır.

Peri, alaycı bir kahkaha salıvererek:

— Ne yapalım ki Muhsine Hanım sana nişanlanmaz-dan önce benim odalığım olarak yatağıma girdi.

— Yalan söylüyorsun, alçak! Dolaptan ben hepsini duydum.

— Sen dolapta bu gece bulundun. Ben her akşam buraya Şevki Bey'in perisi kılığında gelmem ya... Sana nişanlanan bu hanım senden önce birçok cinlerle gerdeğe girdi. Geç kalmışsın, ahmak...

Hasan, gerçekten kudurmuş bir kurt şiddetiyle Şevki Bey'in perisi üzerine saldırdı. Yakasından tutarak dut ağacı silker gibi bir-iki sarstı. Perinin çenesini omuzlarına çarptı. Hasan'da gittikçe gözler dönerek:

• — Bu lânetli çiftlikte bir kaç kadının kanına girdiniz. Ama bunun kılma dokundurmayacağım. Alimallah bu batakhaneyi tek mil cin takımıyla birlikte yakarım. Bir tek kimse kurtulamaz. Senin ne Tanrı huzuruna, ne bir mahkeme karşısına çıkacak yüzün yoktur, Şevki Bey'in perisi! Haydi önüme düş de edebinle buradan çık. Bir daha da bu kadının odasında görünme...

— Hasan, o kadar çocukça söylüyorsun ki, sana karşı bir düşman yerinde bulunduğum halde bu ahmaklığına acıyorum. Bu evden ne senin, ne de bu kadının dirisi çıkmaz.

! — • Öyleyse ben seni şuracıkta becerivereyini de senin uğursuz ellerinde ölmektense cellât elinde can vereyim...

Bu sözünün ardından Hasan, kükremiş aslan gibi, perinin üzerine saldırdı. Altına aldı. Hırpalamaya başladı.

Ama o aralık peri bir ıslık öttürdü. Yükten dört tane tüylü peri canavarı çıktı. Hasan'm üzerine atıldılar.

Odanın ortasında bu altı can arasında müthiş bir boğuşmadır başladı. Bu eziyet yerinde geçirdiğim üzücü gecelerin bu en korkunç, en yürek dayanmaz, en vahşice bir sahnesiydi.

Hasan, kuvvetli yumruk ve tekmelerle hepsine erip yetiştiriyor, kiminin karnına, kiminin kafasına, kiminin beline, kiminin göğsüne indirdiği vuruşlarla her birini bir tarafa atıp savurarak kendisine karşı saldıranları

defediyordu. Yazık ki Hasan tek, onlar beş kişiydiler. Bu kanlı döğüşme epey sürdü. Sonunda Hasan yenik düştü. Zavallı çocuk:

— Benim iki tane aslan gibi kardeşim var. Öcümü sizde bırakmazlar. Her çeşit tedbiri aldım. Ben sizin elinizde değilim, siz benim elimdesiniz. Sonra görüşürüz. diye haykırıyordu. Beşi birden üzerine çullandılar. Hasan-cağızın sesi kesildi. Karga tulumba ederek yükün içine çektiler. Yük kapısı kapandı. Artık hiç bir ses işitilmez oldu.

XVII HANIMEFENDİNİN NEFESİ

O gece geçirdiğim üzüntülerin kalanını belki cehennem en can yıpratıcı, en şiddetli cezalarına uğrayacak olanlar çekmeyeceklerdi. Hasan'm bir tabura bedel kanlı cinin oç almak isteyen kolları üzerinde ölüm çukuruna götürülmesi gibi feci manzara, bu ömrümün en siyah yas levhası gözlerimin önünden gitmiyordu. Döşëğime giremedim. Kendimi yerden yere, duvardan duvara çarparak kalbimin durmayıp kanayan bu ebedî yarasını, bu can dayanmaz acısını maddî acılarla bastırmaya uğraşıyordum. Boğazı yarılıp kesilerek daha ölmemiş bir koyunun son debelenmelerini andıran çırpınışlarla oradan oraya kendimi vurdum. Yerlerde süründüm.

Şafak attı. En kara günüm başlıyordu. Yarın akşam öldürölme sırasının bana geleceğini biliyordum. Beni de öldüreceklerdi. Öldürsünler. Hakkımda büyük bir lütuf göstermiş olurlar. Ama Hasan'ımm o acı ayrıhşıyla ta canevimde tutuşan ateşin şiddetine koca bir gün nasıl dayanacaktım? Öldüreceklerse bu sevabı o anda işlesinler. Cinlerin hayalleri ateş dişli zebaniler gibi gözlerimin önünde dolaşmaya başladı. Bunlar peri oldukları halde Hasan'la bir zaman neye baş edemediler? Zavallı Hasan'cığımla Şevki Bey'in perisi arasında geçen konuşma, cin kavgasından ziyade âdeta insan kavgasına benziyordu: Hasan, düşmanını Tanrı azabıyla, mahkemeye tehdide uğraşıyordu. İki aslan kardeşinin bu intikamı onlarda bırakmayacağını, her çeşit tedbiri aldığını söylüyordu. Bu sözler pek önemli sırlara bağılı olabilir. Bu lâkırdıların ben burada bir canlı şahidi oldum. Şevki Bey'in perisi elbette beni sağ bırakmaz.

Kalbimde uyanan bu şüphe üzerine yükü açtım. İçinde ne varsa boşalttım. Var gücümle her tarafını tekmele-

iÜ

meye başladım. Bu altı kişinin rüzgâra çevrildiğı farz edilse bile buradan dışarıya geçmelerine imkân tasarlanamazdı.

Yarabbi... Ben ne büyük bir belâ evine düşmüşüm. Bunlar cin mi, ifrit mi, şeytan mı? Yaratıklarının hangi kö-tülerindedir?

Odamdan çıktım. Doğru Ruşen'in yanına gittim. Zavallı Arapçağız hem hüznü hüznü ağlıyor, hem dudaklarının arasından bir şeyler okuyordu. Şeytan'la Şah'ı da birer tarafına oturmuşlar, yüzüne bakıyorlardı.

Hemen:

— Ne var Abla?

dedim. Şahadet parmağını ağzına götürerek bana sus işareti verdi. Sustum. Beş-on dakika kadar duasına devam ettikten sonra etrafına üfleyip püfledi. Yaslı bir yüzle bana bakarak ağır ağır:

— Duymadın mı?

— Neyi?

— Bu sabah kavak ağacında üç defa baykuş öttü.

— Bu neye alâmettir?

— Bu gece gene birisini boğdular. Bizden mi, erkeklerden mi... Elhamdülillah seni sağ gördüm. Acaba Çeşm-i Felek'le Hanımefendi de hayattalar mı?

Ben olanca avazımla kendimi odanın ortasına attım; Ruşen şaşırıldı:

— Kız ne oluyorsun? çıldırdın mı?

— Çıldırdım Ablacığım, çıldırıştan da fenayım. Beni niçin boğmadılar da onu boğdular?

Ruşen, bütün bütün alıklaştı. Beni çeyrekleyerek okumak için üzerime geldi. Ben sesimin bütün gücüyle bağırı-yordum.

— Bırak beni, okuma... Ben boğulmak isterim. Hepiniz bir araya toplanıp boğazımı sıkınız. Sevaptır. Beni ça buk öldürünüz, merhametiniz yok mu? Gebertiniz.

Bu acı haykırışlarımı duyarak kalfa da aşığıya koştı ilüşen, Çeşm-i Felek'i görünce sevinçle göğsünü sıvayarak:

— Oh, Rabbim... sevindim. Sen de sağmışın kardeş... Kalfa:

— Bu haykırışlar ne?

Ruşen

— Kavakta öten kahkaha kuşunu duymadın mı? Kalfa:

— Duydum. Gene evin içinde ne uğursuzluk oldu? diye korkudan odamdan dışarıya çıkamıyordum.

Kalfa:

— Sağ ama, besbelli o da baykuşu duymuş olmalı ki, üzüntüsünden haykırıyor, yeri göğü koparıyor. «Gene kime kıydılar?» ahlarıyla çırpıyor, kara yaslara batıyor...

Ben olanca avazımla:

— O baykuşa söyleyiniz ötsün. Bu evde sağ bir tek kişi kalmaymcaya kadar ötsün. Bu köşkün bir aile yurdu değil, cinlerin eline geçmiş bir mezarlık olduğunu herkes görsün. Durmayalım, ölelim. Onlar bizi boğmaya üşeniyorlarsa biz birbirimizi boğalım...

Çeşm-i Felek afallayarak Ruşen'e sordu:

— Bu kadına ne oldu?

— Bu gece o zavallının üzerine uğramışlar. Kendilerine karıştırmışlar. İyice bozmuş, abuk sabuk söylüyor.

Ben gene haykırarak:

— Abuk sabuk söylemiyorum. Bozmadım. Ben de boğularak onun yanma gitmek istiyorum. Mezarı nerede, söyleyiniz.

Kalfa:

— Kimin mezarı kızım? Ben:

— Nişanlımın. Ruşen:

— Ne dediğini bilmiyor, pek fena çıldırmış. Ben:

— Siz çıldırmışsınız. Ben neye çıldırayım? Ölmeden önce iki aslan kaynımı görmek isterim.

Ruşen:

— Kız senin kocan var mıydı? Ben:

— Yoktu. Ruşen:

— Hâzen kebîrâ... Kocası olmayanın kaynı olur mu?

Ben:

— Pekâlâ olur. Kalfa:

— Vah zavallı taze, akli zivanasmdan büsbütün çıkmış.

Ruşen:

— Sana bu gece hangi peri sataştı? Ben:

— Şevki Bey'in perisi Ruşen:

— Hay Allah'a sığındım Cinlerin en azgınına, en sun-turlusuna uğramış.

Ben:

— En domuzuna. Ruşen:

— Kız sus, seni şimdi boğarlar. Kendinle beraber bizi de mi boğduracaksın?

Ben:

— Boğulun diyorum karılar. Bu cinli kerhanede ne yaşıyorsunuz? Sizin hiç aklınız, kadınlık gururunuz, namusunuz yok mu? Ben buraya hizmetçiliğe mi geldim, perilere odalıklığa mı? Bir tanesini gönlüm sevdi, o başka... Bir kötülüğüm varsa Tanrı cezamı versin. Yemin ederim, eli elime değmedi. Nikâhtan sonra birbirimizin olacaktık. Benim orospu perim ile yedi deryayı, bilmem kaç dağı, tepeyi aşip da gelen o Hint perisi deyyusu işimi bozdular.

Kalfa:

— Vah vah vah...Sözlerinden bir mana çıkmıyor ki. Set derken sepet diyor. Şimdi bu kadını ne yapalım

Ruşen?

Ruşen:

— A, ben bilmem. Şaşırdım. Bu evin delilikleri adamdan adama bulaşır. Bilmez misin? Dışarıda bir uçak çıldır-dıydı. Delilik iki adama daha bulaştıydı. Şimdi bundan bize de geçerse ne yapalım? Zaten korka korka bir parçacık aklımız kaldı...

Kalfa:

— Korkma Ruşen, ben kaç senedir Hanımefendiyle beraber gibiyim. Bana geçti mi?

I

Ruşen:

— Hanımefendi bunun yanında Kazasker gibi uslu akıllı kalır. Bu zirdeli olmuş.

Kalfa, elimden tutup beni muayene etmek isteyerek:

— Bak bana kızım.. Muhsine'ciğim... Ne oldu sana? Ruşen telâşla:

— Yanma yaklaşma ayol. Sözüme inanmıyor musun? Bu evin deliliği kolera gibidir. Birbirine geçer. Biz de çıldırırız o yukarıdaki kadına kim bakar?

Kalfa:

— Benim aklıma bir şey geliyor. Hanımefendi'nin nefesi vardır. Bunu yanına çıkarıp da bir nefes ettirsek belki iyi gelir.

Ruşen:

— Bilmem vallahi. Delinin nefesi deliye iyi gelir mi? Haydi gidelim, hep okunalım. Hafiflidir.

Kalfa:

— Kızım Muhsine... Seni Hanımefendi'nin yanına götürüp bir nefes ettirelim, gider misin?

Ben:

— Giderim. Zaten ben o saygıdeğer kadını ölmeden bir kere görmek istiyordum.

Kalfa bir koluma, Ruşen ötekine girdi. Hanımefendi'nin odasına çıktık.

Yanma girdiğimiz zaman kadını:

— Kırk küp, kulpu gibi kırık küp...

diye dil dolaştırıcı çetrefil sözler ezberlemekle meşgul bulduk. Bizi görünce:

— Akşama, sabaha doktorlar gelirler. Gene beni kekeme gibi söyletirler. Dersimi ezberliyorum.

dedi. Zavallı kadın daha dün gece perilerin en tam şuurlu olanları çıldırtacak imtihanlarından zeki bir

öğrenci başarısıyla kurtulmuştu. Şimdi de doktorlara karşı bilmem hangi zorunlukla vereceği, manasız

hükümlerden ibaret saçma dersini ezberliyordu. Hepimizin yüzümüze ayrı birer sevgi bakışı dolaştırdıktan

sonra:

— Bu sabah üçünüzü bir arada yaşar gördüğüm için seviniyorum. (Eliyle kavak ağacı tarafını işaret ederek)

Sabaha karşı gene orada ölüm habercisi olan o uğursuz hay-

van kahkahalarını salıverdi. Gene hangi suçsuzun ölümüne gülüyorlardı bilmem.

Ben hemen güllâbilerimin ellerinden kurtulup kendimi yere atarak haykırdım:

— Nişanlımın ölümüne... O çığırkan bu akşam da benim, öldürülmem için gülecek... Sakın kederlenmeyiniz.

Siz de beraber gülünüz.

— A, a, a, a... Bu zavallıya ne olmuş? Ne söylüyor o? Kalfa:

— Abuk sabuk efendim. Ruşen:

— Dün akşam perilerin en sunturlusuna uğramış. Allah saklasın, bir Hindîymiş.

Hanımefendi:

— Kaz, ördek o kadar tehlikeli değil de hindi niçin bu kadar azgın oluyor?

Ruşen:

— Öyle hindi değil efendim. Bu bir Hint perisiymiş. Bilmem kaç denizaşırı gelmiş.

Hanımefendi:

— Vah vah vah... Ecnebi perileri insanı böyle fena çarpar. Bu kadıncağızın kabahati neymiş?

Ruşen:

— Kabahati büyük. Şerbetlerini, tütüslerini unuttu. Dün akşam imtihanda da iyi cevap veremedi.

Hanımefendi:

— Bunun acemiliğine insaf etmek, acımak yok mu? Kalfa:

— Kadınım, sizin böyle şeylere karşı pek tesirli nefesiniz vardır. Bu zavallıyı okusanız.

Hanımefendi:

— Gel kızım, nefes edeyim.

Hanımefendi'nin karşısına diz çökerek oturdum. Güya benim pek şiddetli başım ağrıyormuş gibi yumuşak

ellerinin baş parmaklarıyla alnımın ortasından şakaklarıma doğru yüzüme sığaya sığaya okumaya, yüzüme

üflelemeye başladı. Sonra ellerini omuzlarımdan aşağıya indirip boydan boya teknil vücuduma sürerken:

f

— Vah vah... Zavallının en ince damarlarına varıncaya kadar bütün vücudunu kaplamışlar. Hintten kırbalarla su getirip bu kıza üç defa gusül ettirmedikçe bu kızın vücudundan çıkmazlar.

Ruşen:

— Hintten buraya kadar kırba kırba suyu kim taşıyacak efendim?

Hanımefendi:

— Cinlerin sakabaşısı Ebül-devran... Kalfa:

— Onu nerede bulalım efendim? Hanımefendi:

— Bu akşam davet ederiz. Güzellik dağından biraz üzerlik, geyikovasmdan biraz kekik, ardıçtan ardıç, kova-cıktan kabacık tohumu getirtmeli. Alfabenin üç ve iki noktalı harflerinden nokta çalarak noktasız harflere eklemeli. Lâmelifleri ters çevilmeli. Öteki harfleri ısırmasın diye «sin» lerin dişlerini sökmeli, «ayın» larm, «gaym» larm ağızlarını bağlamalı, «cim» lerin, «ha» larm, «hı» ların karınlarını doyurmak, «şm» larm, «nun» larm teknelerine bal koymalı. Hepsini bir araya koyarak bu kıızı tütsülemeli (1).

Ruşen:

— Ah iki gözüm hanımcığım, bakınız neler de biliyor. Siz azılı harflerin ağızlarını bağlayınız, karınlan aç olanları ben doyururum.

Hanımefendi, vücudumu oğuştururken yavaşça kulağıma eğilerek:

— Kızım bu saçmalanma bakma. Ben ne kadar abuk sabuk söyler, deli tavırları gösterirsem bu evin perileri o kadar memnun olurlar. Burada uslu akıllı durmaya gelmez. Onların maksatları bizim hepimizi çıldırtmak, kızıl deli yapmaktır. Elimden geleni yapmaktan geri durmayarak seni kurtaracağım. Onların ellerine bırakmayacağım.

Ben:

— Hanımefendiciğim, nafile uğraşmayınız. Hintten

(1) Arap harfleriyle alfabede bulunan harf biçimlerine göre Hüseyin Rahmi Gürpınar, benzerliklerinden faydalanıp kelime oyunları yapıyor. (Z. G.)

seksen kırba su getirtseniz beni kurtaramazsınız. Bana göstermeye çabaladığınız o büyük iyilikten dolayı size büyük kötülükler gelebilir. Bırakın beni boşunlar, .öçlerini alsınlar.

Hasan'la olan aşk maceramı geçirdiğim son korkunç geceyi bütün tafsilâtiyle anlattım. Halin olağanüstü kötülüğünü anlayarak hepsi büyük bir korku içinde kaldı.

XVIII HEPİMİZ HAKKINDA İDAM HÜKMÜ

Gelecek olan bu korkunç gecede bu üç kadın, beni perilerin şiddetli intikamlarına karşı yalnız bırakmaya razı olmadılar. Hasan'la olan sevda maceramdan dolayı kalfayla Ruşen uzun uzadıya bana söğüp saydılar. Ama Hanımefendinin ısrarı üzerine cinlerin hepimizin ayrı odalarda yatmamız için koydukları aylık kanunlarının ilk defa tersine hareket ederek o gece ilk defa dördümüz bir arada yatmaya karar verdik. Bizi boğacaklarsa hepimizi bir arada öldürsünler. Birbirimizin ne olduğunu görelim, diye boyun gedik.

Akşam oldu. Perilerin şerbetlerini, tütsülerini verdik. Her zamanki hizmetlerinde .kusur etmedik.

Yemeğimizi Hanımefendinin odasında yedik. Sular karardı. O akşam bizim için kim bilir nasıl esrar dolu facialar gizlenen gecenin karanlık perdeleri derece derece örtülüyordu. Bu gece koyuluğuyla beraber korku ve çarpıntımız da artıyordu. Cinlerin hüküm sürme zamanları olan karanlığa giriyorduk.

Onların girişlerine engel olmadığını bildiğimiz sürmeleri boşuna bir ihtiyat olarak sürdük. Perdeleri indirdik. Geceyle beraber gelecek olan felâketimizi bekleyerek hepimiz bir köşeye büzüldük. Sofalarda kopacak ürkütücü şamatayı bekliyorduk. Her zamankinin aksine bu gece o koca, boş köşkün hiçbir tarafında çıt olmuyordu. Bu derin sessizliği kopacak fırtınanın korkutuculuk derecesine garip bir alâmet sayarak bu sessizlikten korkmaya başladık. Yoksa bu ıstıraplı bekleyişimizin aksine cinler, sebebine akıl ermeyen bir acayiplikle bu gece bizi rahatsız etmeyecekler miydi? Hayatımızın gelecek tek dakikasından bile emin olmayarak geçirdiğimiz üzücü tereddütlerle rahatsızken birdenbire odanın içinde:

Hû, Hû, Hûuu, Hûu...

uğursuz sesiyle bir baykuş öttü... Ses hemen kerevetin sağ

ucundan geliyordu. Oraya bu uğursuz gecekuşu saklanmış olsun... Buna hiç birimiz ihtimal vermiyorduk.

Ama orada öttü. Bu gerçeği kabul etmemeye imkân yoktu. Hepimiz titreşerek felâketin arkasını bekledik.

Azıcık durdu. Baykuş, bu sefer kerevetin son tarafında bir daha öttü. Biraz sonra kerevetin ortasında öttü.

Nihayet yükün üstünde, tavana yakın bir noktadan dördüncü defa olarak gene huhuladı. Sustu. Epey

bekledik. Artık uğursuzluk saçan bu haykırış bir daha tekrarlanmadı. Hanımefendi, sızıltıyı gösteren korkak bir sesle dedi ki:

— İşte tamam dört kişiyiz. Dört defa öttü. Bu gece dördümüz de idama mahkûmuz.

Kalfa ağlayarak:

— Bu gece zıtların giderek onları pek kızdırdık. Bari hepimiz ayrı ayrı odalarımıza çekilsek...

Hanımefendi:

— Aleyhimize idam hükmü bir kere verildi. Bundan sonra nereye kaçsak boşunadır.

Korkulu bakışlarımız önünde böyle hu hu hularla açılan müthiş sahnenin görünmeyen oyuncularını dramın ardına koyuldular. Odanın içinde, hemen aramızda gibi acayip bir kadın sesi:

— Kuşların havladığı, köpeklerin öttüğü vakit yerden göğe kar yağarken ben dondurma kutusunda buram buram terliyordum. Fili karıncaya yüklettiler. Akdeniz! fındık kadar bir çekmeceye kitlediler. Körlerin nakış işledikleri karanlık gecede kolsuz, bacaksız cambazların ip-te perende attıkları zaman sen neredeydin?

Gene kayıptan bir erkek sesi cevap verdi:

— Keşiş dağını tekneye koyup hamur gibi yoğurdu-lar. Ay'ı kara sineklere tutturarak bir kuyuya attılar. Yıldızların korkularından kahve değirmenine kaçıştıkları, ko-konalarm utançlarından donlarını başlarına giydikleri zaman Arap atları kaplumbağalarla yarış ederken sen neredeydin?

İnceli kalmı iki ses birden makamla:

Aman pek komik Uç baba torik

Ekeyim de kokma Bol asit borik Badi badi bedmento Badi badi bedmento

Erkek sesi:

— Kaltak, işte parolana cevap verdim, Buraya ta Hintten geldim.

Kadın sesi:

— Yangın kulesini mum diye fiske şamdanına diktikleri vakit karn tarihinin yedinci bölümü aman acıdan ölüyorum diye feryat edip şikâyet ederken bir alabandayla Mahmudiye gemisini pirenin boğazından geçirdiler. O zaman Kadıçeşmesi'nde hâkimlik eden havan eli, seksen beş saati un gibi ufaladıktan sonra turp tohumu diye Vezirbos-tanı'na ekti. Hâkimler şikâyet ettiler. Havuçları tepeşağı diken bahçıvanlar cezaya çarpıldı. Kılburun'daki kılı cımbız ustalığıyla koparan berber Veli, afyon kutusuna sürgün edildi. Hamam anası halvette külhancıyla sevişerek bir «kornetin» doğurdu. Bu önemli olaylar geçerken sen neredeydin?

Erkek sesi:

—r- Mahalle kavgasmdaydım. Kızkulesi'ni dayısı Firuz Ağa'nın onayıyla Beyoğluna nikahladılar. Büyük amcası Çakmakçılar yokuşu fitili aldı. Damadı hovarda diye yermişler. Kılıçalıpaşa, yalın pala Cinci meydanına atıldı. Salma Tomruk, Şişli'yle birlikte düğüne katıldı. Nişancı'nın kuşkulanması üzerine Topkapı, Ayakapı'yla birleşirken Ak-bıyık araya girdi. Dâva halledildi. Libâde'de badeler içildi. Maşuk Paşa düğünde,saz çaldı. Şengül Hamami'nda soğuk algınlığı geçiren Molla Aşkî, sıcaklığın şiddetinden pek gevşeyen ateşini Kâtip Çelebi'nin haber yazısıyla Hekimoğlu'-na havale edildi. «Ruznâme-i Havadis» te böylece yazılıdır.

Gene deminki duetto:

Aman pek komik Uç baba torik Ekeyim de kokma Bol asit borik Badi badi bedmento Badi badi bedmento Trajedinin birinci sahnesi akla, mantığa pek uygun değilse de neşeli gidiyordu. Hintten geldiğini söyleyen perinin Şevki Bey olduğunu sesinden anladım. Ama öteki, dişi peri kimdi?

Erkek cin, gülünç bir besteyle şu mısraları okudu:

Muhsine'nin perisi Fena olur gerisi Şimdi seni çarparak Yaparım pisipisi

Muhsine'nin perisi mısraını işitince o keder içinde garip bir sevinç duydum. Çünkü ölmeden dünya gözüyle perimi görecektim. Bunların aşağıdaki konuşmalarından Ha-san'a dair bir haber almak da mümkündü.

Kadın peri inatçı ve kibirli bir sesle cevap verdi:

İyi dinle sen bunu Perilerin menfuru Ben de seni çarparım Olursun Hint maymunu

Keşke ikisinin iddiası da yerine gelse de birbirini kedi, maymun yapsalar. Belki biz de kötülüklerinden kurtuluruz ümidiyle bekliyorduk. Ama ortada sestem başka göze görünür bir şey yoktu. Erkek:

Haydi gel râm ol bana Kucağım açık sana

Kadın:

Erkek:

Kadın:

Erkek:

Maymunla pisipisi Olur mu eş ikisi

Gönlümdeki muhabbet Çekecek seni elbet

Ben seni sevmiyorum Hasan'ı bekliyorum

Biz Hasan'ı öldürdük Mezarına götürdük.

Tuhaf şey. Tıpkı benim gibi perim de Şevki Bey'in perisinden şiddetle tiksiniyor. O da Hasan'ı seviyordu.

Hasan'ı öldürdüklerini böyle açıkça duyunca, sevgi üzüntüsünün beynimde tutuşturduğu alevlerin acılarına artık dayanamadım. Yerimizin tehlikesini unutup öteki üç kadının da hayatları pahasına:

— Ah, ifritler, öyle bir delikanlıya acımadan nasıl kıydınız? Ben Hasan'm hayatının yarısı sayılırım. Beni de öldürmedikçe onu büsbütün yok etmiş sayılamazsınız. Tanrının ve bütün kullarının ilençleri üstünüze olsun...

Erkek:

Kadın:

Erkek:

Ver kulağını dinle Ne diyor bak Muhsine

Pek alçaklık işliyor Bize lanet ediyor Haydi gel atılalım Öcümüzü alalım

Kızıp yanlış iş yapma Hele azıcık bekle Gulyabani gelecek Hepsini öldürecek

Karşılıklı şiir söyleşme kesildi. Altımızdaki odadan tavan arasına, tavan arasından altımızdaki odaya bir

koşuşma oldu. Dünyaları alt üst edecek bir zelzele varmış gibi bulunduğumuz oda sarsılmaya, bütün camlar şangırdamaya başladı. Hanımefendiyle kalfa baygınlığa yakın birer haldeydiler. Yalnız Ruşen bir kaç salât ve

selâm çektikten sonra bütün kinini, kızgınlığını gözleriyle dudaklarında toplayarak:

— Behey yerin dibine giresi kahpe... Sen Hasan'ın aşkından ölecekmişsin. Var, geber... Şu bizim ne kabahatimiz var ki ettiğin lanetlerle iyi saatte olsunların kızgınlıklarını üzerimize çektin?

Zelzele o kadar şiddetlendi ki, Abla sözüne devam edemeyerek yere yuvarlandı.

XIX GULYABANI

Bir çeyrek saat kadar sonra deprem durdu. Gene derin bir sessizlik başladı. Öldürülüşümüzün Gulyabani cellâdına bırakıldığını artık öğrenmiştik. Hepimiz kurbanlık koyun gibi bekliyorduk.

Bu sessizliği bozmak için dedim ki:

— Belâyı başınıza topladığım için kızıyorsanız beni sofaya, bahçeye, nereye isterseniz- atınız. Çünkü ben ölünceye kadar onların aleyhindeki lanetlemeden vazgeçmeyeceğim. Yanınızdan çıkarsam belki beni öldürmekle kalırlar, size acırlar.

Hanımefendi her zamanki yumuşaklığını kaybetmeden:

— O geçti kızım. Ömrümüz bu geceye kadarmış. Zaten onlar bizi öldürmek için bahane arıyorlardı. İşte bu vesileyi senin Hasan'la sevişimde buldular.

— Mademki ölümlerine mahkûmuz, niçin bu kan içici ifritlere saygı gösterir gibi titriyoruz? Gulyabani mel'unu nereden çıkacak? Bana gösteriniz. Pencereleri açalım, hep dizilelim. Onu lanetlerimizle karşılayalım.

Hanımefendi kesesinden En'âm-ı Şerifi çıkararak mum tepsisinin yanma oturduktan sonra:

— Ben Tanrının adını söylemekle uğraşacağım. Tanrı inancımı yoldaş etsin. Canın ne isterse onu yap...

Ruşen'le Kalfa korkudan uğuşa uğuşa hemen yarı duygusuz, yarı ölü birer hale gelmişlerdi. Hiç seslerini çıkarmadılar. Ben, Hasan'm ümitsiz sevgisiyle gittikçe çıldırıyor, ölümümün gecikmesine dayanamıyordum. Pencerelerden birinin perdesini kaldırdım. Kanatlarını açtım. Epeyce yükselmiş olan ay, felâketimizi seyre çıkmış gibi biraz küçülmüş, aydınlık yüzü sessiz bir şahit güzelliğiyle köşke bakıyordu. Nurlar sanki bu gecenin trajedilerini örtmeye uğ-

raşan karaltıları derece derece dağıtmaya uğraşıyor, gittikçe ışıklar üstün geliyor, gölgeler azalıyordu.

Kalbime âhi-rete mahsus, ölümlü bir keder çöktü. Çünkü gönlüm, Ha-san'ın ümitsiz aşkına bütün feciliğiyle mezar olmuştu. Acaba bu zavallının gerçek, kimsesiz mezarı neredeydi? Şimdi yüzüme vuran nurlar, o kayıp mezarın üzerinde de kederlerini titreştiriyorlar mıydı? Ay'ın, aşk duygularını okşayan aracılığına bırakarak sevgilime öpücükler hediye ettim. Şimdiki ben diri dim, o ölü. Ama az sonra periler beni onun yanına göndermek lûtfunda bulunacaklardı. Hani Gulyabani nerede? Ölümüm niçin bu kadar gecikiyordu? Onun dev boyunu görmeyi özlemiş, sabırsız, korkusuz bir bakışla ağaçlar arasından ortaya çıkmasını bekliyordum.

Bahçenin kenarında bir sıra üzerine uzun servi ve kavak ağaçları gözlerime onun karargâhında saygı duruşu yapan askerler gibi göründü.

Ben böyle ümitsiz, kederli, hayale dalmışken birdenbire bir boru öttü. Ağaçların altından omuzlarında tüfekleriyle birtakım tüylüler çıktı. Bir hükümdarın gelişine hazırlanan askerler gibi bahçenin ortasındaki yolun iki tarafına dizildiler. Sayısız düdüklele trampet sesleri başladı.

Kendi kendime:

— Âhû Baba geliyor. İdam edileceğimiz yer hazırlanıyor.

dedim. Çok sürmedi. Ta karşıdan, bahçenin derinlerinden servi ve kavaklarla aynı boyda bir minare belirdi. Bu taşlaşmış bir sütun değildi. Yürüyordu. Tüylüler hep bir ağızdan düdüklele trampeteye uydurarak marş gibi bir makamla şu sözleri tutturdular:

Safa geldin Merhaba Boyu bir Tûbâ Baba Hele gördük bir daha Yoluna canlar feda Gulyabani babamız Bizim ulu atamız

Bu korkunç heyûlâ, söylenen övücü marşla köşke doğru ilerliyordu. Aman Yarabbi, bu bir gerçek mi, yoksa peri-

ler bana rüya mı gösteriyorlardı? Gözlerimi uğuşturarak baktım. Ölümü beklemek yolundaki sabırsızlığıma ve korkusuz kalmak için verdiğim dayanıklı olma kararma rağmen bütün damarlarıma bir korku yayılmaya başladı. Pencerenin önünden çekilmek istedim. Ama nereye kaçacaktım? Bu köşk, bu çiftlik tek mil odaklarıyla, korularıyla onun mülkü değil miydi?

Başımı çevirdim. Odadaki zavallılara:

— Hanımefendi, kalfa, Ruşen... Bakınız alay kuruldu. Yamyam baba geliyor. Aman Allahım karnı ne kadar büyük. Bizim hepimizi yuttuktan sonra gene bir hayli boşluk kalacak, dedim.

Onlar bu davetime gelmedikten başka korkularından hep diz üstü yerlere kapandılar. Ben Hasan'imm maneî desteğine dayanarak son gücümü toplayıp yerimi değiştirmedim. Evet, evet... Bu canavara ilk lokma olarak kendimi sunmak benim için acıların en ucuzuydu.

O, dev boyuna uydurduğu acayip bir ağırbaşlı yürüyüşle bahçenin ortasına geldi. Askerlerine selâm olarak koca kafasını sağa sola deve gibi salladı. Tebaası yerlere kadar eğilerek saygı karşılığını verdiler.

Şimdi artık ay aydınlığının yardımıyla biçimindeki bütün teferruatı seçebiliyordum. Kazan iriliğinde bir baş, üzerinde o korkunç büyüklüğe uygun beyaz sarıklı bir kavuk. Birer lombar deliği sanılacak bir çift korkunç göz. Ortası tümsek, yarım endaze, azman bir burun. Sekiz on beyaz atın kuyruklarından yapılmışa benzer, göğse kadar inmiş bir ak sakal. Bol yenli, topuklara kadar varan morumsu cübbe... Bir elinde çektirme direği büyüklüğünde bir asâ, öbüründe taneleri kaba soğan iriliğinde bir tespih. Asalı eliyle takımına bir işaret etti. Mızıkaı keserek hepsi ağaçların altına çekildiler, görünmez oldular. Gulyabani biraz daha köşke yaklaşarak bizim odaya doğru gazapla birkaç kere başını salladı. Ben, irademi bastıran bir korkuyla pencerenin kenarından çekildim. En korkulu rüyalarda bile görülmeyen bu dev azmanını perde ucundan seyretmeye başladım. Artık yaşamaktan tamamıyla ümit kestim. Çünkü bu devin adımları önünden bir insan için kaçmak ihtimali yoktu. Biz, dört

değil, yüz kadın olsak buna karşı hiç bir silâhla meydan okuyamazdık.

Daha ziyade yaklaştı.

— Kahpeler, terbiyenizi vermeye geldim...

diye azarlayarak bir gürlledi. Bu azara karşı ben, kendimi kaybeder bir delilik haline düştüm. Kendimi öldürmeye karar veren bir insan, intihar anında bir tabancayı beynine nasıl sıkır, kuduz dalgaların arasına kendini nasıl bırakır-verirse işte tıpkı öyle ümitsizce, son bir cesaretle haykırarak Gulyabani'ye cevap verdim:

— Azrail olsan bizden alabileceğin bir candan ibarettir. Başka ne yapabilirsin?

Âhû Baba, bu cesaretime son derece kızarak gene gürlledi:

— Vay alçak hiyleci kadın? Beni bostan korkuluğu mu sandın? Seni tahtakurusu gibi ezer, ciğerlerini çıkarır, köpeklere yediririm.

İrademin üstünde, korkudan gelen bir içgüdü sanki beni iki koltuğumdan yakalayarak şiddetle odanın bir köşesine çekti. Evet, o karşı koyma ve korunma yerinden titreye titreye kaçtım.

Gulyabani pencereye yanaştı. Boyu tamam köşkün üçüncü katma geliyordu. Homurdana homurdana elindeki müthiş asayı içeriye soktu. Odanın içini bir karıştırdı. Çiçeklikteki ayna, bardaklar, tepsideki mumlar, daha birçok eşya şangır şungur döküldü. Ortalık karmakarışık oldu. Gene mandalar tibi böğürerek:

—! Hepinizi kuzu gibi bu sopaya geçirip ağır ateşte çevire çevire orman kebabı yapacağım. Perilerime ziyafet çekeceğim.

İşte o zaman ben çıldırdım.

— Yamyamlar, boğazınıza kor düşsün.

diye bağırarak odayı çınlattım. Ne yaptığımı bilmez bir saldırıyla hemen atıldım. O müthiş sopaya iki elimle sımsıkı sarıldım. Gulyabani beni fırın küreği üzerindeki okkalık ekmek gibi dışarıya çekerken şöyle feryat ediyordum:

— Hasan'ın ruhu, neredeyse kanatlarını aç ve yetiş. İşte sana geliyorum. Ruhum seninle göklere uçacak... Bu köpeklere yalnız leşimi bırakacağım.

Tasarlamaya sığmaz bu cesaretimden öteki kadınlar da pay aldılar. İlk kurbanlık koyun dışarıya, mezbahaya çekildikten sonra öldürülme nöbetinin kendilerine geleceğini bilen bu zavallılar etraftaki dağları inleyen birer feryatla yerlerinden fırladılar, var kuvvetleriyle sırım ucuna yapıştılar. Ruşen ağlaya ağlaya diyordu ki:

— Affet şahım, bu zavallı kadın delidir. Dün gece üzerlerine uğramış. Ne dediğini bilmiyor. Senin gibi zamanın en bilgin kimsesi böyle deli lâkırdılarına bakar mı?

Gulyabani bu yalvarışlara hiç kulak asmayarak o hepimizi çapariye tutulmuş irili ufaklı bir salkım balık gibi çekiyordu. Hanımefendi bu felâkete karşı başka bir çare düşündü. Sanki kadının damarlarında dolaşan asillik ve cesaret kanı birdenbire taşmış gibi sopanın ucunu bıraktı. Bir eline duvardan En'am-ı Şerifini, öbürüne kınından çıkardığı atalarından kalma Zülfikar isimli palayı aldıktan sonra:

— Bırak alçak, bırak koca mel'un. Tanrının yüce adı için şimdi seni En'am-ı Şerifle çarpar, Zülfikar'la mundar vücudunu iki parça ederim.

Âhû Baba bir kahkaha salıvererek:

— Deli karı, sus... Gerçi sen kart bir maryasın ama vücudun dolgundur. Etin güzelce kekiklenir, baharlanırsa yenabilir.

Bu korkunç oburun zavallı Hanımefendideki etin çeşnisi için mide düşkünlerine mahsus kararına karşı bizim için yas haykırılarından başka bir çare kalmadı. Haykırılarımızı göğe ulaştırırcasma hep birden bağırıyorduk.

XX

GULYABANI'NİN YENİLMESİ VE ÖRTÜSÜNÜN KALDIRILMASI

Kalfayla Abla, korkudan gelen dermansızlık, baygınlık tesiriyle mi, yoksa kebab sırımına geçirilmek nöbetlerini biraz uzatmak için vakit kazanmak kasdiyle mi, günahları üzerlerinde kalsın, her nedense direğin ucunu gevşettiler. Ben kebablık olarak şişte tek bir av gibi kaldım. Çekile çekile artık pencerenin kenarına gelmiştim. Yamyam baba tamam beni dışarıya alacağı anda şiddetli bir gümlenmeyle bir silâh patladı. Kurşun Gulyabani'nin koca kavuğuna yandan girdi, çıktı. Köşkün kaplamasına saplandı. Sarıkta hafif bir duman belirdi. Gördüm. Âhû Baba şaşırıldı. Başını sağa sola çevirdi. Ayın ışığı vurduğunda gözleri pencere camı gibi parladı. Ardından uzaktan bir ses:

— Mel'un, çekil pencerenin önünden, şimdi ikinci kurşunu beynine yiyeceksin, diye tehdit etti.

Bu beklenmeyen ve kurtuluş bildiren ses bana o kadar tatlı geldi ki tıpkı Hasan'm sesine benzettim. Acaba Hasan, masumca gömüldüğü mezardan çıkarak bütün melekleri yardımına çağırıp bizi kurtarmak için âhiretten dünyaya mı gelmişti? Gulyabani hışımla takımına doğru döndü:

— Etrafta düşman var, uyuyor musunuz?

diye azarlayarak bağırıldı. Tüylüler ağaçların altından meydana çıktılar. Uzaktan gelen ses bu sırada gene tekrarladı:

— Alçak, sana pencerenin önünden çekil diyorum. Gulyabani kükreyerek:

— Devlerin padişahına emir vermeyi ben sana şimdi gösteririm.

Ardından bir ikinci kurşun vızlayarak Âhû Baba'nın sol omuzuna saplandı. O koca heyûlâ can acısıyla inleyerek:

— Ohhh, amann...

F. : 9

diye bağırmaya başladı. Ufak bir kurşun yarasından bu azman devin can acısına, şikâyetle haykırmasına şaştım. Ama yerini bırakmadı. İnatçı bir komutan cesaretiyle takımına şu emri verdi:

— Kurşunlar soldan, kavakların arkasından geliyor. Önce ateş, sonra hücum!

Tüylüler o tarafa doğru gürül gürül tüfek boşalttılar. Sonra hücumla geçtiler.

Karşıdan bir-iki yaylım ateş edildi. Tüylülerden birkaçının sapır sapır yere döküldüklerini gördüm. Asıl şaşmama sebep olan şey, bu çarpışmanın âdeti bir insan savaşı şekline geçmesiydi. Bu cinler neden kayıp düşmanlarının maksadını, içyüzünü, gizlendikleri yerleri kendilerine mahsus olan kayıptaki şeyleri keşfetme gücüyle an-layamayarak yön belirtmeye uğraşıyorlardı? Hele, her ne taraftansa kendilerine karşı bu gece böyle bir pusu tertiplenmiş olduğunu neden önceden sezmemişlerdi? Bunlara cayır cayır kurşun tesir ettiğini görmek de şaşmaktan ziyade beni sevindirdi.

Tüylülerden birkaçı yaralı, kim bilir belki de ölü hale gelince ötekilerde hücumla cesaret kalmadı. Hep şaşladılar.

Bu aralık çatır çatır bahçe kapıları kırıldı. Allah Allah naralarıyla dışarıdan da saldırdılar. Elllerinde tüfekler, meşaleler, bir kalabalık, bahçeye doldu. Bunlar hep köylü kılı-ğmdaydılar. Aralarında zaptiyeler de vardı. Bir saldırışta tüylüleri birer birer tutarak ellerini arkalarına iplerle sıkı sıkıya bağladılar.

Gulyabani cenapları, yaralı omuzunu bir tarafa sarkıtarak çarpıntıdan ayakta durmaya hali kalmadığını gösterir, dermansız, korkak bir tavırla koca boyunu binaya yasladı. Ağa düşmüş bir canavar gibi kurtuluştan ümidi kesilmiş bakışlarla takımının bu acıklı durumunu seyrediyordu. Dikkatle yüzüne bakmak için yarı belime kadar pencereden sarkıtım. O korkunç gözlerinden aşağıda yanan meşalelerin pırıl pırıl yansıdığını görerek titremekten kendimi alamadım. Kalbime gene bir korku düştü. O zaferi kazanmış topluluk bu devle acaba nasıl baş edeceklerdi? İçimden:

— Bu kaatil heyûlâ, hangi hapishaneye kapatılır? Hangi idam yerine sürüklenebilir? Saldırganlardan mutlaka beş -, onunu parçalamadıkça bu kan içici yenilmez diyordum. Bu sanım boş çıktı. Ay ışığı ve meşalelerle aydınlanan çemberin ortasına bir delikanlı atıldı. Hasan'a benzettim. Bu gerçeğe inanamadım. Gözlerimi birkaç defa uğuşturarak dikkatle baktım. Hasan, evet o şefkatli sevgilimdi.

Bu aldatici hal rüyada olsa benim için her görüş anı dünyalar, cennetler değer sonsuz bir saadetti. Hasan, o aydınlık çember ortasında durarak hâlâ biriyle tüfeğini tutmakta olduğu iki elini havaya kaldırdı. O minare yapılı korkunç düşmanına dedi ki:

— Ey! Bu uzun kılığa girmiş alçak adam, ortaya çık... Artık örtünün kaldırılması zamanı geldi. Birkaç masum zavallı kadını ölüm tehditleriyle bayılta bayılta geçim yolu arayan uzun alçak!

Gulyabani, bir-iki kere homurdandı. Hasan devamla:

— Komik ömrünün son feci dakikasına geldiğine hâlâ inanmıyor musun? Ev halkını çıldırtmaya uğraşırken yoksa şimdi sen mi çıldırdın?

Bu sözün ardından Hasan, ceylân gibi bir sıçradı. Ya-radana sığınarak elindeki tüfeğin dipçiğiyle Gulyabani'nin bacaklarına bir yerleştirdi. Koca heyûlâ düşecek gibi iki yanına bir yalpa vurdu. Bu defa homurdanmayarak insan sesine benzer bir sesle:

— Sopamı yere düşürdüm, onsuz yürüyemem...

— Eğil de al, kerata...

— Eğilemem.

Hasan köylülere dönerek:

— Arkadaşlar, vahşiliğinin şöhreti kaç yıldır bütün civar köylere yayılan Gulyabani babanın acizliğini görüyor musunuz? Eğilip sopasını almaya bile gücü yetmiyor...

Hasan, sırtı yerden alıp uzatarak: ! — ! Al bakalım, haydi yürü, ortaya çık, yezit... Âhû Baba, adımlarının dengesini şaşırtmaktan korkan bir cambaz ihtiyatıyla sırtına dayana dayana ağır ağır ortaya yürüdü. Hasan, bir kumanda daha verdi.

— Yüzünü köşke dön. Senelerden beri dehşetinden tit-

reyen velinimetin Hanımefendi bu korkunç kılığa bürünen caninin kim olduğunu iyice görebilsin.

Gulyabani, bu emre de derhal uyararak yüzünü köşke çevirdi. Hanımefendi, kalfa, Ruşen hâlâ bu zavallı kadınlar Gulyabani'nin yenilgisine inanamayarak pencereden serbest bakmaya korkuyorlardı.

Hasan:

— Hayatınızı her an tehdit eden facianın ne kadar eşsiz bir komediye çevrildiğini görmek için dikkatli bakınız, diye bizi çağırdı. Hepimiz birer pencerenin önüne sıralandık. Hasan gene iri düşmanına dönerek:

— Ey Gulyabani Baba cenapları... Bu müthiş gövdeni saklayan şu uzun cübbeyi sırtından at bakalım.

Altından ne çıkacak?

Gulyabani'nin omuzlarına yakın bir tarafından kürk cebi gibi iki yarıktan bir çift küçük insan eli çıktı. Aşağıdan yukarıdan birkaç düğme çözdü. Cübbe o uzun vücuttan sıyrılarak yere düştü. Altından kırmızı yollu bir mintan çıktı.

Hasan:

— Lütfen mintanı da at bakalım..

Âhû Baba, hemen aynı hareketle mintanından da sıyrıldı. Meydana pamuklar, kırpıntılar, sargılarla dolu koca bir vücutla kollarının dirseklerinden yukarı kısımlarına iplerle bağlanmış tahtadan iki uzun bilek çıktı. Kalabalık arasında el şakırtıları, kahkahalar, yuhalar başladı.

Hasan:

— Şimdi sıra mübarek çakşırına geldi. Onu da sıyırıp at bakalım... Altında iç donun vardır ya... Kadınlara karşı mahcup olmayalım...

Gulyabani:

— Çakşırımı çözmeye elim yetişmez... Hasan:

— Acayip... Vah bebecik vah... Senin donunu dadın mı bağlar, lalan mı? Gerçekten bu tuvalet senin kendi başına yapabileceğin kolay bir şey değil, sana bir giydirci, bir soyundurucu lâzım. Çok masraflı hayat...

Kahkahalar göklere çıkıyordu. Bahçedeki merdiveni

getirdiler. Birkaç kişi tuttu. Hasan yedi sekiz basamak çıkarak:

— Sıkılma, bu akşam da çakşırını çözmek nöbeti bana nasip olacaktı. Bu hizmetimden dolayı ömrümce iftihar edeceğim.

Çakşır aşağı alındı. Aşırı bir uzunlukta tahtadan iki leylek bacağı görüldü. Kahkahadan, el çırpmadan bahçe inliyordu. Hasan kalabalığa dönerek:

— Bu tahtadan bacaklı adama Avrupalılar «esas» derlermiş. Bunu kırlarda, uzakları görmek için bazı çobanlar kullanılır; cambazlar da bu yüksek ayaklarla hüner gösterir-lermiş. Ama sanmam ki bunu bizim Gulyabani cenaplarının düşündüğü bu şeytanca yolda kullanılışı hiçbir Avrupalının aklına gelmiş olsun. Âhû Babamız, esasların en uzunuyla yürümek ustalığını kazanmış bulunduğundan dolayı Frenklerin de tebriklerine lâyık görülür fikrindeyim. Çünkü icadı tarihinden beri bu ayakların böyle bir alçaklığa alet olacağına kimse ihtimal vermemiştir sanırım.

Hasan gene Gulyabani'ye:

— Aziz babamız, şimdi sıra o kocaman kafana geldi. Onu da çıkar da içinde saklı olan asıl şeytanı şu halk doya doya seyrederek ders alsın.

Âhû Baba, yaralı omuzunu zor kımıldatarak iki elini kaldırdı. O korkunç kafayı başından ağır bir tabla indirir gibi aldı. Merdivende duran Hasan'a uzattı. Bu örtünün altından meydana otuz beş-kırk yaşlarında kara sakallı bir insan başı çıktı. Her taraftan yükselen garipser çığlıkların en kuvvetlisi penceredeki Hanımefendi'den geliyordu. Zavallı kadın olanca sesiyle, şaşkın şaşkın şöyle bağırıyordu:

— Bizim çiftlik kâhyası Zekeriya Efendi... İlâhi seni efendiler götürsün. Tüh nankör. Yediğin ekmeğe gözüne dizine dursun.

Bu isim tam bir tiksintiyle o kalabalık içinde ağızdan ağıza dolaştı. Bu garip belirtiler karşısında yarım aklını bütün bütün kaybedecek derecesine gelen Ruşen abla haykırıyordu:

— ! Durun ayol, iyi bakayım. Bizim Zekeriya Efendi mi o? A, inanmam, bu işte gene cinlerin bir dubarası vardır. Rabbim kötülüklerinden saklasın...

Eski Gulyabani Zekeriya Efendi'nin o tahta, rahatsız edici bacakları söküldü. Bu da elleri arkasına bağlanarak öteki cin esirleri arasına sokuldu.

Halk, yerde duran o koca, yapma kafanın çevresine toplanmış olağanüstü acayip bir olay seyrederek gibi bakıyordu. Kimi kavuğunu karıştırıyor, kimi sakalını çekiyor, kimi yerlere yuvarlanırcasına gülüyordu. Her biri bir şekilde garipsediklerini belirtiyorlardı. Bu iri karnaval başlığını kafasına geçirerek ötekileri korkutmak için Gulyabani ağır-başlılığıyla etrafa saldırmak şakasını yapanlar da oldu. Herkesin alaycı ve şaşkın bakışları önünde duran bu dev kafası iri bir küfeden yapılmıştı. Küfenin üzerine iri burunlu bir yüzlük geçirilmiş, saç sakal takılmış, kavuk giydirilmiş... Hele gözler epey sanatlıydı. İri iri tekerlek camların üzerinde gözbebekleri çizilmiş, çifte dürbün gibi içeriye dönük iki silindirle bunu başına geçirecek adamın görme işi kolaylaştırılmış, asıl başla küfe arasında kalan boşluk pamuklarla beslenmiş, doldurulmuştu.

Bu kafayı başlarına geçirenler ağırlığından şikâyet ederek Zekeriya Efendinin bu yükü uzun zaman nasıl başında taşıyabileceğine şaşıyorlardı. Şimdi nöbet tüylülerin cin kılığında çıkarılmasına geldi. Hasan bunlardan birini çekip ortaya getirerek ellerini çözdükten sonra:

— Soyun bakalım Beyefendi, dedi.

Cin duraladı. Hasan tehdidini tekrarlayarak: —, Kürkünü çıkar, canım... Hava o kadar soğuk değil, korkma üşümezsın.

Cin, camdan gözlerle bezenmiş koyun postundan başını çıkardı. İçinden saçlar taralı zarif bir Beyefendi çıktı. Hasan, eliyle hazır bulunanlara Bey'i göstererek:

— Efendim, cinlerin başbuğu meşhur Hint prensi Şevki Beyefendi'yi takdim ederim. Güzel cura çalar. Ezberinde pek çok âşıkça beyitler vardır. Buraya gelen genç hizmetçi kadınları yatağına almakta her zaman birinciliği kazanan başarılı ve bütün bu cin alayının tertipçisi, daha neleridir. İnceliğine bakmayınız, pek azılıdır. Dikkat ediniz, kaçmasın.

Ellerini tekrar bağlayıp Şevki Bey'i bir kenara çektik-

135

ten sonra Hasan, bir başka cini ortaya çıkarıp başlığını sıyrarak:

— Cinlerin başçavuşu Gamgam cenapları.. İnsan olarak adı Bekir Ağa'dır. Yaban domuzu, manda, deve gibi hayvanların seslerini taklitte birincidir. Gece köşkün sofalarında domuzluğu tuttuğu vakit zavallı kadınları korkularından tiril tiril titretir.

Sergi meydanına bir ikincisini çekerek:

— Perilerle insanlar arasında elçilik işini gören meşhur Samsam. Horoz gibi ötmekte, yumurtlayan tavukları taklit ederek gıdaklamakta bir eşi daha yoktur.

— Hasan devamla:

— Alınız Efendim, bu üçüncüsü Yamyam Ağa... Asıl adı Bayram. Yenmek işkencesiyle tehdit edilen insanlara bu yapışkan gönderilir. Şimdiye kadar kaç adam kıcı yemiş olduğunu bilmem. Kendi dediğine göre insanın kaba eti köftesi, tadı bakımından, hiç bir hayvan etiyle ölçülemezmiş. Korkuttuğu insanlara öyle söylemiş. Şimdi bir kişnese yeni boşanmış bir aygır sanırsınız. Hayvan mıdır, insan mıdır ayırdeedilemez.

Dördüncüsünü çağırarak:

— Bu da zenne Agâh... Peri ortaoyununun en cilveli bir kadın taklitçisidir. İnce sesine ve cilvesine aldanarak geceleri rençperlerden kendisine âşık olan çok çıkmıştır. .

Beşincisini çağırarak:

— Cinlerin onbaşısı Havhav Ağa... Asıl adı Zeynel. O kadar mükemmel havlar ki, uluduğu vakit yedi köyün köpeğini buraya toplar. Biraz ulu bakayım, köpoğlu köpek.. Ağalar ustalığını görsünler.

Zeynel nazlanır. Hasan, ayısını döven bir hayvan terbiyecisi şiddetiyle tüfeğin dipçliğini kaldırarak:

— Ulu diyorum sana...

Havhav, kabadan başlayarak gittikçe tizleşen bir köpek sesiyle:

— Uvvv, uvvv, uvvv, uvvv, Uuuuuuuuuuu...

diye bir ulumaya girişir. Yakınlardan bir kaç köpek cevap olarak «Uuuuuu» sesi ulaştırmakta gecikmezler.

Ortalığı bir kahkaha alır. Hasan:

I f

— Demedim mi ben size? Uzaktakiler buradakini ba-kınız ne çabuk işittiler.

Ruşen Abla, pencereden bağırır:

— Neye gülüyorsunuz kuzum? Gene köpek uluyor, bir uğursuzluk olacak...

Hasan, sırayla hazır bulunanlara Baykuş Ahmet'i, ördek Mehmet'i, kaz Ali'yi, hindi Mustafa'yı öttürerek, gaktalarak, vaklatarak takdim etti. Ve bilhassa baykuş Ahmet'in üzerine gözleri çekerek:

— Bu mel'un, cinlerin ölüm kampanasıdır. İdamla korkutulacak olanları ürkütmek için bunu kavak ağacında üç defa öttürerek ilân ederler. Ey ahali... Burada asıl görülecek yer, köşkün içidir. Burası bir evden ziyade bir hokkabaz sandığına benzer. Geliniz sizi gezdireyim.

Halk, meşalelerle hürr ederek Hasan'm arkasına düşer.

Hasan, eski cinlerin korunmasını babayiğit sekiz - on kişiye bıraktıktan sonra bunların içinden yalnız ördek Mehmet'i beraber alır. Köşkün arka tarafında birkaç ayak merdivenle inilen tek kanatlı küçük bir kapının önünde durarak:

— Perilerin girdikleri yer işte burasıdır. Ev halkı burasını ebediyete kadar kilitli, netameli bir kapı sanırlar. Halbuki buranın bir kaç anahtarı vardır. Her biri bir cinde durur. Hattâ bir tanesi de işte benim cebimdedir. Anahtarı çıkarır, kapıyı açar. Dar yollardan, mermerliklerden yürüdükten sonra en önce Muhsine'nin boş odasına girerler. Hasan, ördek Mehmet'e bir işaret eder. Ördek, odadan savuşurken halk, kaçıyor sanarak yakasına yapışır. Hasan:

— Bırakınız, kaçamaz. Ben gönderiyorum. O, şimdi benim hokkabaz yardağımdır. Onsuz bu evde hiç bir marifet gösteremem ben.

Ördek Mehmet kaybolduktan sonra Hasan yükün kapısını açıp tek mil eşyayı boşaltarak:

— Geliniz bu yükü yoklayalım, gözden geçiriniz. Bakalım ne keşfedebileceksiniz.

Bir kaç kişi yüke girer. Altını üstünü, yanlarını dikkatle yokladıktan sonra:

— Her tarafı sınıksız bir yük. cevabını verirler. Hasan:

— Ben yüke girdikten iki dakika sonra kapısını açınız, dedikten sonra yüke girer. Kanatları örter. İki dakika sonra açarlar. İçeride kimseyi göremeyerek şaşarlar. Yük kapılarını kaparlar. Az bir zaman sonra açarlar. Hasan'ı gene içeride bulurlar. Şaşkınlıkları artar. Hasan, hokkabazın yuvarlağı gibi kâh gözlerden kaybolur, kâh meydana çıkar.

Hasan:

— Bu şaşkınlığınızı şimdi gideririm.

diye vaadederek yükün kapıya karşı kenarına yavaşça vurur. Duvar bir dükkân kepengi gibi olduğu şekilde arkaya iner. Öte tarafta, bu açıp kapamanın makinisti ördek Mehmet görünür. Hasan ahalinin bir kısmını bu büyük ağzın öte tarafına çağırarak bunun menteşeli, bir kaç sürgülü, kol demirli âdeti gizli bir kapı olduğunu gösterir. Kapanırken yerine gayet iyi oturduğu için bir kere örtülüp bu sürgüler, kollar konulduktan sonra yükün içinde bu kenar ne kadar zorlansa açılmayacağını ve bir perinin yalnız başına gece kapağı açarak işini gördükten sonra yeniden kapayıp gidebileceğini anlatır. Bu gizli kapının dört tarafı, daima kilitli duran küçük bir oda olduğunu gösterir. Hanımefendi'nin yüküyle daha bir kaç yük ve dolabın bu düzende olduğunu söyler...

Oradan çıkarlar. Hasan gene bir işaret edince ördek kaybolur. Üst katta büyük bir odaya girerler. Oraya buraya bakılırken:

— Duvara yaslanma... Üzerime basma... Şimdi seni çarparım...

diye kayıptan bir ses gelir. Herkes yeniden şaşkınlığa düşer. Tavandan, kerevetin önlerinden ördek vakvaklan duyulur. Hasan izahat vererek der ki:

— Bu odanın çeşitli noktalarında ufak ufak gizli delikler vardır. Bu delikler uzun, marpuç borularla aşağıki odaya bağlıdır. Bu marpuçların uçları, anahtarları cinlerde bulunan ve hep kilitli duran dolapların içindedir. Bu uçlardan her ne türlü ses verilirse bağlı oldukları odalarda tavanlar-

AUAKI

dan, duvarlardan, kerevetlerden geliyor gi yakından işitilir. Hanımefendinin odası bu şekilde donatılmıştır. Hasan odanın iki tarafında boydan boya mihanmış parmaklıkları ve merdiven küpeştesine benzer iki direk göstererek:

— Bu tertiplerin bir aynı da tavan arasında vardır. Bunlar zelzele aletidir. Cinler, Hanımefendi'nin odasında zelzele yapmak istedikleri zaman bu sırıklara yapışıp daireyi şiddetle sarsarlar.

Gene bahçeye çıkarlar. Hasan halka:

— Şimdi size bu hokkabazlıkların, bu cin peri oyunlarının, bu entrikaların sebeplerini, kaynaklarını anlatacağım. Bizim Hanımefendi gayet zengin bir kadındır. Ama israftan hoşlanmaz. Bu zavallının Şevki ve Salim isminde yere batası, çapkın, har vurup harman savurmasını seven iki yeğeni vardır. Bu Beyler her zaman köşkte bulunmazlar. Pek düşkün oldukları sefahetle uğraşırlar. Tuhaf hal. Pek önemli bir sebepten dolayı olmalı ki biri burada olduğu zaman öteki mutlaka İstanbul'da kalır. Bu gece köşkte yalnız Şevki Bey bulunuyor. İkisinin yokluğu sırasında buradaki cin dolabını kâhya Gulyabani Zekeriya Efendi gül gibi çevirir. Eksikliklerini belli etmez. Bu ahlâksızların halalarından para sızdırmak için başvurmadıkları çare kalmadı. Kendi isteklerine göre para çekmeyi bir türlü başaramadılar. Birçok alçakça teşebbüsler arasında nihayet maksatlarını sağlayacak bir yol buldular. Bu da kadının ismini deliye çıkarıp mallarının idaresi için kendilerini vasi tayin ettirmek. Bütün işleri ellerine almak gibi aşağılık ve haince bir yoldu.

Bu köşkte, şu gördüğünüz şekilde hokkabazlık tertiplerini aldıktan sonra çıldırdı diye kadını buraya attılar. Hanımda delilikten iz bile yoktur. Ama bu yalnız köşkte geceleri gulyabaniler çıkar, duvarlardan tavanlardan

türlü acayip sesler, her dakika ölüm tehditleri duyulursa hangi sağlam insanın akli zıvanasından çıkmaz, kim çıldırmaz? Hanımefendi gene pek büyük ve sağlam bir akla sahipmiş ki umdukları derecede zır deli kesilmedi. Arada bir Hanımefendinin akıl durumunu yoklamak için buraya kapı adamlarından, hekimlerden kurulu bir soruşturma heyeti gelir. Na-

I

sılınsız yolunda sorulan suallere karşı zavallı kadın, cinlerin, perilerin o haince ve alçakça rahatsız ediciliklerinden, görülen gulyabaninin minare kadar boyundan, cam gibi parlayan korkunç gözlerinden, bilmem kaç endaze beyaz sakalından bahseder. Bu tabiatüstü görüşe ve saçmaya benzeyen açıklamalarından tahkik heyeti hanımın şuurunun henüz düzelmemiş olduğunu anlayarak geri döner. Geceleri cinler hanımın odasına o marpuçlar yardımcıyla: «havuçları tepe aşağıya diken bahçıvanların cezalandırıldıkları» gibi öyle saçma konuşmalar yaparlar ki, bunları senelerle dinleyip de bozmamak kabil değildir. Bununla yetinmeyerek soruşturma heyeti geldiği zaman tekrarlaması da ısrarla tembih edilir, ve kadına:

— Erkek kel kör kirpinin yırtık kürkünü... çeşidinden çetrefil sözleri ders olarak öğretirler. Bunları ölüm tehdidiyle ezberletirler. Zavallıyı ayda bir kere imtihana çekerler. Şuurunun gerçekten bozulup bozulmadığını anlamak için bu imtihanlar ustalıklarla düzenlenir. Kadın çoğu zaman akıllılığını ve anlayışını gösterir. Hizmetçilerden delirenler bulunup bulunmadığını bilmek için onları da imtihandan geçirirler. Hanımefendiye olan bu işkencelerini zavallıya «Garo goro» diye bir cin dili öğretmek derecesine vardırırmışlardır.

Ben şehirliyim. Okuyup yazmam vardır. Biliyorsunuz ki kır havası almak için arada bir köyünüzde bulunan dayımın yanma misafir gelirdim. Köyünüzü pek sevdim. Kardeşlerimle beraber oranın yerlisi gibi olduk. Öyle her peri, cin, gulyabani masallarına pek inanmam. Bu köşkün şu yakınlarla yayılan gariplikleri merakımı çekti. Gerçeği anlamak için çiftlik kâhyasına kendimi bir köylü gibi tanıtarak bir iş aradım. Irgat olarak buraya kabul olundum. Açık gözlülük ve çalışkanlığımdan memnun oldular. Yavaş yavaş güvenlerini kazandım. Beni de bu cin alayı erleri arasına soktular. Bu zulüm yüklü esrar perdesi içine ben de girdim. Ben bu garip hizmete girmezden önce burada iki hizmetçi kadının boğulmuş olduğundan söz ediliyor. Buna dair kesin bir bilgim yoktur. Elbette bu taraf soruşturmada meydana çıkar. Burada bulunduğum şu son zamanlarda köşke Muhsine isminde genç, güzel bir hizmetçi getirildi. Gelen

I

hizmetçi kadınları önce beyler yataklarına alarak, sonra fedakârlık ve sır tutmalarına karşılık mükâfat gibi öteki cinlere verirlermiş. Evet, evin âdeti böyle imiş. Zaten Hanırne-fendi'yi kurtarmak işi gönlüme iyice yerleşmişti. Bunun için aklımdan plânlar tertiplemeyle uğraşıyordum. Ama ondan önce masum hizmetçinin kurtarılmasına koşmak gerekti. Gece bir cin gibi odasına girdim. Görüştük. Namusluluğunun derecesini tecrübe ettim. Maksadıma uygun geldi. Sonra gündüz de insan şeklinde görüştüm. Delikanlıyım, ayıp değil ya, Muhsine'yi pek sevdim. Sevgimi bildirerek evlenme teklif ettim. Kabul etti. Kendisine bazı direktifler vermek için ertesi gece gene odasına gittim. Ben oradayken Hint perisi adı altında Şevki Bey geldi. Kadını korumak için dalaştım. Kendisini tepeleyeceğim sırada bir ıslık çaldı. Yükten dört tüylü çıktı. Onlarla da tekme, yumruk epey uğraştım. Sonunda karga tulumba ederek beni dışarı çıkardılar. Bahçenin uygun bir yerine gelir gelmez, öteki tüylülerin katılmasına vakit bırakmadan bir silkindim. Ellerinden kurtuldum. Kuşağımın arasında silâhlarım vardı. Bir elime kama, öbürüne tabancayı aldım. Zaten Şevki Bey ne olacak? O bir mahallebi çocuğu. O tüylü kılık altındaki dört sahte cinin ne kıratta birer adam olduklarını biliyordum. Gayet çabuk bir hareketle bunlara hafif bir-iki kama ucu oynadım. Tabanca boşalttım. Şaşırdılar. Bahçenin girdisini çıktısını zaten ben onlardan iyi biliyordum. Koştum, duvar kenarındaki ağaçların birine tırmanınca öte tarafa atladım. Allah selâmet vere, kapağı köye attım. Kaçışımın sonra onların ne türlü alçakça tertipler alıp işler göreceklere keşfetmek bence güç bir şey değildi. Beni ölmüş göstererek Muhsine'yi korkutmak için sabaha karşı baykuşlar öttüreceklerini biliyordum. Bu gece de Gulyaba-ni'nin çıkma nöbetiydi. Böyle bir baskını hatırlarına ve hayallerine getiremeyecekleri için bu gece her zamanki alçaklıklarına devam edeceklerinden emindim. Köyde size gerçeği açtım. Hak yoluna hepiniz silâhlandınız. Cin, peri adına bu köşkte yapılan zulüm ve alçaklıkların iç yüzünü hepinizin garipseyen bakışları önüne koymayı, çok şükür başardım.

Bütün köylüler bu cin bozgununu haydutların önünden her birinin yüzüne ayrı ayrı tükürerek bir geçit töreni yaparlar.

Hanımefendi pencereden sevinçli bir sesle bağırdı:

— Hasan, evlâdım, bu kahramanlığından dolayı tekmil mallarımı sana versem azdır. Dile benden ne dilersin?..

Hasan:

— Önce sağlığını, sonra Muhsine'yi.

Suçlular hükümete teslim edildi. Hasan'ın kahramanlığı yayılan bütün yakın köylerin katılımıyla çiftlikte üç gün, üç gece düğün kuruldu. Biz Hasan'la murada erdik. Ruşen Abla'yla Çeşm-i Felek kalfayı da mükemmel çeyizle-yip çemenleyerek birer kocaya verdik. Hasan o büyük zenginliğin idaresini eline aldı. Ölümüne kadar Hanımefendi'-yi bırakmadık. Kadın, ömrünün sonunda rahat içinde, emniyet içinde yaşadı. Perilerin rahatsız ediciliğinden tamamıyla kurtulan o köşkte ne kuzular, ne dolmalar, ne helvalar yedik. Ne eğlenceler, ne ziyafetler, ne cümbüşler yaptık.

Hainler cezalarını gördüler. Hanımefendi bize birçok mal bıraktı. Allah bol bol rahmet etsin, nurlar içinde yatsın. Hâlâ sayesinde geçiniyoruz.

Ha... az kaldı unutuyordum. Hasan güveyi girdiği gece kendisinden şunu sordum:

— Bu çiftlikte dönen cin, peri dolayı birtakım alçakların maskaralıklarından ibaretmiş de sen de beni: «Geceleri odama perin geliyor, karşımda anadan doğma soyunuyor» diye aldattın, utandırdın? Bu senin mertliğine yaraşır mıydı?

Hasan tatlı bir gülümsemeyle:

— Sevgimize cin uydurmaları, peri hayalleri karıştırıl-masaydı sevgimiz bu kadar tabiatüstü coşkunlukta olur muydu? Bu küçük, masum hiylelerimden dolayı beni mazur gör...

— Peki, buna cevabı pek güzel uydurdun. Ama merak ettiğim bir şey daha var.

— Nedir iki gözüm? söyle...

— Bir peri gibi yükümün içinden çıktığın akşam yanı-

i i

a t,

£ S a e

v

i;

iç

d:

e]

çı

ti

le

B

B

da

yo

nr

gi tura şu

gö mi ba'

ni' ya. İki

ği bu zin din

ma gelebilmek için «üzerinden muskanı çıkar» diye bana neye yalvardın? Üstümde muskam varken odaya

gelemez

miydin?

Hasan gevrek gevrek gülerek boynuma atılıp beni ateşli öpüşlerle kapladıktan sonra şu cevabı verdi:

— O akşam benden çok hoşlandığını gözlerimden anlamıştım. Bakalım Muhsine beğendiği bu güzel peri delikanlısının sevgi dolu yalvarmalarına dayanamayarak muskayı üzerinden çıkaracak mı diye seni denemek istedim. Maksadım namusluluğunu tecrübeydi. Seni demir gibi namuslu buldum. Memnun oldum...

* **

Muhsine Hanım, yorgunluk almak için başını duvara dayayarak:

— Yavrularım, söylemekten boğazım kurudu. Çiçeklikte duran şu bozama veriniz.

Bu işe bir oda halkı hep koşuştuk.

Yavaş yavaş, yudum yudum bozasını içti. Sonra besbelli o perili gecelerin korkutucu ve ruh okşayıcı çeşitli hatıraları zihninde canlandı. Derin derin, gerçekten gençlik hoppalığını hatırlatan bir kırıtmayla sürmeli gözlerini süzerek devam etti:

— Kocam bu Hacı Hasan Efendi, hikâyedeki işte o kahraman güzel Hasan'dır. Onun sakalı, benim saçlarım ağardı. Daha birbirimize doymadık. Bu yaştaki süs, düzen merakımdan dolayı beni ayıplamayınız. Hep onun içindir. Hâlâ ilk evlenme gecemizdeki gibi birbirimize karşı ateşliyiz. Hacı'm nerede kaldı ya? Bu vakit oldu, daha gelmedi...

Sonunda Hacı Hasan Efendi, sevgili eşini almaya gelerek elinde feneriyle kapıdan bağırdı:

— Hanım...

Muhsine Hanım bu seslenişe gayet tatlı bir şekilde:

— A camımı.^.

diye cevap verdikten sonra, o ağır gövdeli kadın, kendini merdivenlerden aşağıya atarcasına bir saldırıyla koştu.

Senelerin geçmesiyle ölmeyen bu müstesna, bu ateşli sevgiye imrenen bütün komşu hanımlar, o gece dinledikleri müthiş hikâyenin eşsiz ve meşhur kahramanı güzel Hasan'ı görebilmek için pencerelere üşüştüler.

O tarihte zavallı ben ufak bir çocuktum. Senelerin geçmesine ilk şiddetiyle karşı koyan karı-koca sevgisinin ne demek olacağına hiç aklım ermiyordu. Yalnız şu aklımda kaldı ki, döşeğime girdiğim zaman büyükannem bana, her zamanki gibi:

Yattım sağuna Döndüm soluma Melekler şahit olsun Dinime imanıma Kalırsam Elhamdü lillâh Ölürsem Elhamdü lillâh

yalvarışından, tesellisinden ve boyun eğişinden sonra Rab-bi yessir duasını üç defa tekrarlattığı halde ben Samsam'm: «Gara garo» larıyla Gulyabani'nin uzun sakalını bir türlü unutamamıştım.

Sarıyer, Ortaçeşme 14 eylül 1327

BITTİ